STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 07791

KRAYTSER SONATE

Jacob Gordin

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-07791-7

D:\YIDDISH\TITLES\9780657077914T.PS

THE STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY PROVIDES
ON-DEMAND REPRINTS OF MODERN YIDDISH LITERATURE

ORDERS MAY BE PLACED BY PHONE AT (413) 256-4900 X155; BY FAX AT (413) 256-4700; BY E-MAIL AT ORDERS@BIKHER.ORG; OR BY MAIL AT NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER, 1021 WEST STREET, AMHERST, MA 01002-3375 U.S.A.

©1999 NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:
Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Lief D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

BOOK DESIGN BY PAUL BACON

PRINTED IN THE U.S.A. ON ACID-FREE PAPER

קרייצער סאנאטע

א דראמא אין 4 אקטען

פון

יעקב גארדין.

פערקויף: געז. „צענטראל", ווארשא.

BRUK. SIKORA I MYLNER WARSZAWA. NOWOLIPKI 6.

פּערזאָנען:

ראפאיל פרידלענדער, אַ רײַכער פּאדריאַטשיק — 50 יאָהר

חוה, זײַן פרוי, 45 יאָהר.

עטי, זײער עלטערע טאָכטער, 20 יאָהר אַלט.

ציליע, זײער צװײטע טאָכטער, 18 יאָהר אַלט.

סאמואיל, זײער זון, 22 יאָהר אַלט.

אפרים פידלער, אַ כּלי־זמר, 50 יאָהר אַלט.

ביילע, זײַן פרוי, 50 יאָהר אַלט.

גרעגואר, זײער זוהן, 25 יאָהר אַלט

נאטאשא, אַן אַלטע רוסישע פרוי בײַ פרידלענדער אין הויז — 55 יאָהר אַלט.

אלבערט, עטי'ס זוהן, 7—8 יאָהר אַלט.

דיענסטען, געסט, מוזיקער.

ערשטער אַקט אין קרעמענטשוג, רוסלאַנד

דרײַ אַקטען אין אַמעריקאַ.

צװישען ערשטען און צװײטען אַקט 7 יאָהר.

ערשטער אקט.

(א רייכער זאל ביי פרידלענדער'ן, א פיאנא, בלומען. נאטאשא, גע-
קליידעט רוסיש, רויטט, רעדט מיט זיך אליין. ציליע ביי דער פיאנא,
שפיעלט פלייסיג א שווערען עטיוד.)

נאטאשא: בארישניא, הא בארישניא! (ציליע הערט אויף שפיעלען) ווי לאנג נאך וועט איהר אייך ברעכען די פינגער און מא-ראטשען דעם קאפ?

ציליע: ביזט א נאר, אז מען וויל זיין א גוטע פיאניסטען דארף מען פיעל לערנען.

נאטאשא: בארישניא, פערגעסט ניט, איהר צימבעלט שוין נייען יאהר.

ציליע: נו, נייען?! דאס, ניאניע, איז א גרויסער ליגען.

נאטאשא: א הונד, בארישניא, לייגט, א מענש רעדט... אייך איז געווארען נייען יאהר ווען דער גראבער דייטש האט אייך אנגעהויבען לערנען... איהר געדענקט? מיט דער רויטע נאז... מען פלעגט איהם רופען פאמפע...

ציליע: הא! הא! זי געדענקט... קארל לודוויג פאמפא...

נאטאשא: און איצט זייט איהר, דאנקען גאט, שוין אכצעהן געווארען.

ציליע: ניט וואהר... דער זיבעצעהנטער געהט מיר ערשט.

נאטאשא: אכצעהן געווארען נאך פאקראווע... אי! איך געדענק גוט. ווען איהר זייט געבוירען געווארען איז נאך עטי געוועזען אט אזא ציפליאניקעל... האט נעבאך אלץ געוויינט צו דער מאמע. וועה איז מיר, נאך גאר א פיצעלע פויגעלע געוועזען... געוועהנליך, א קינד וויל צו דער מאמען, און די מאמע האט שוין איין אנדערס... גאנצע נעכט פלעג איך איהר זינגען און וויגען... אי! ווי אני ענגעל פלעגט זי געבען מיר שלאפען אין איהר בעטעלע... א שטילינקע, א גוטינקע... איך האב אייך אלע אויסגעהאדעוועט, בארישניא, און געדענק גוט, אכצעהן איז אייך געווארען. אכצעהן!

ציליע: (בייז) זי געדענקט! קענסט דען איבערצעהלען אכצעהן? צעהלסט דאך אין גאנצען ביז עלף. (שפיעלט.)

נאַטאַשאַ: מענשען וואַקסען ווי בוימער אין אַ וואַלד... איין בוים וואַקסט שעהן און גלייך, דער אַנדערער קרום... דריי קינדער אין איין הויז און נאָר עטיניו איז צו גאָט און צו לייטען... אָרעמעס קינד, וועלכע שמערץ זי האָט איצט נעבאַך.

ציליע: נאַטאַשאַ, דער פּאַפּאַ איז אין דער היים?

נאַטאַשאַ: יאָ, ציליע, זיצט אין „קאַמינעט".

ציליע: און וואו איז עטי?

נאַטאַשאַ: עטי איז ביי זיך אין צימער, ליעגט אויפ'ן קושעטקע און ווײנט. אַ מאָל פלעגט זי זינגען ווי אַ קאַנערעיקעלע, איצט שווייגט זי ווי די שטומע נאַכט... אַ מאָל פלעגט זי זיך אויספּוצען ווי אַ קוקלע, איצט ליעגט איהר גאָר ניש אין זינען (ווישט אַ טרעהר) קינד מיינס, טייערס...

ציליע: איך זאָל זיין אויף איהר פּלאַץ, וואָלט איך ניט געווײנט... איז שוין געשעהן — פערפאַלען. זעה וואָס גיכער פערגלעטען, ארויסדרייען זיך און שטיף ווייטער.

נאַטאַשאַ: ניין! עטי איז ניט פון אַזאַ סאָרט... זי האָט מיין כאַראַקטער... איך האָב אויך נאָר איין מאָל געליעבט אין מיין לעבען... ווי געליעבט! האָטש שטאַרבען, האָטש אין סיביר, האָטש אין פייער אריין! ווי די ליעבע האָט זיך געענדיגט, האָט זיך פאַר מיר אין לעבען אַלעס געענדיגט... איך האָב שוין גאָר ניט געדאַרפט — איך האָב נאָר געזאָרגט פיר אַנדערע. געלעבט ביי פרעמדע און פיר פרעמדע.

ציליע: אָה, דו וועסט זיך נאָך אַ מאָל פערליעבען... האַ! האַ!

נאַטאַשאַ: ניט ווילענדיג, מוז מען נעהמען גאָט ווייס וועמען, אָרעמע עטי! זאָג מיר, ציליע, וואָס איז ער, אַ מוזיקאַנט, וואָס?

ציליע: אַני אַרטיסט... שפּיעלט פידעל, האָט געענדיגט קיעווער מוזיקאַלנע שקאָלע... אַ שעהנער יונג... זאָלסט זעהען אויגען... יעדעס אויג ווי אַ קולאַק...

נאַטאַשאַ: שיינע מענער זענען שוואַך, נאַריש און צובאַלעוועט... ווער רעדט נאָך, אַז ער איז אַ מוזיקאַנט... אַז ער שפּיעלט האַלטען איהם אַלע פאַר אַני אָבגאָט... און נאָך דעם ווען ער שפּיעלט שוין ניט, מיינט ער נאָך אַלץ, אַז מען דאַרף זיך צו איהם בוקען... אַי! ער שפּיעלט אַ שטונדע, און לעבען דאַרף מען מיט איהם אַ גאַנצען טאָג... אָרעמע עטי, זי קען זיך ניט העלפען, זי מוז נעבאַך (אַ גלעקיל).

ציליע: אַי, דאָס געהט ער, דאָס געהען זיי שוין (שפּיעלט) איך וואָלט געטאַנצט און זי, דער נאַר, ווײנט...

(נאַטאַשאַ לויפט עפענען, ראַפאַילס שטרענגע שטימע פון זיין צימער).

ראַפֿאַיל: ווער איז דאָרט? ע׳! (קומט) ווער האָט געקלונגען? איז מען געגאַנגען עפֿענען?

ציליע: (שטעהט אויף, מיט רעספּעקט) יאָ, פּאַפּאשאַ, די ניאַניע איז געלאָפֿען עפֿענען...

ראַפֿאַיל: די ניאַניע איז געלאָפֿען! ביזט דאָך אַ ביסעל יונגער, האָסטו ניט געקענט לויפֿען?

חוה (הינטער דער טהיר): ווער האָט געקלונגען? (ערשיינט, אַלס וואַזשנע דאַמע) זײַ? זײַ געהען שוין? (קיינער ענטפֿערט ניט) ראַפֿאַיל, זי וויל זיך ניט אָנטהון... ליעגט און וויינט... (נאַטאַשאַ קומט.)

נאַטאַשאַ: גאָר נישט, באַרין, קיינער ניט... עס איז נאָר אונזער סאַמואיל, מעהר גאָר נישט. (סאַמואיל קומט, דערזעהט דעם פֿאָטער און בלייבט אין אַ פֿערלעגענהייט).

ראַפֿאַיל: אפילו נאַטאַשאַ האַלט דיך פֿאַר אַ גאָרנישט... (מיט פֿעראַכטונג) עס איז נאָר אונזער סאַמואיל... נו, האָסט געמאַכט אַ שפּאַציער? אונזער סאַמואיל!

חוה: אָט אַזוי פֿערטיוקעט ער איהם פֿון קינדווייז אָן... אַ מענש!

ראַפֿאַיל: מאַכסט עפּעס געשעפֿטען, הא?

סאַמואיל: אי, מאַמאַ, העך בעסער, איך זאָל ווען, וואָלט איך איצט מיט אַ מאָל געקענט האָפען אַ גרויסע סומע געלד... איך זיץ אַזוי אין ליבערט׳ס קאָנדיטערסקי, לויפֿט אַריין אַן׳אונבעקאַנטער מאַן און פֿרעגט מיך גאַנץ שטיל: איהר זייט ראַפֿאַיל פֿרידלענדערס זון? נעמט, זאָגט ער, אָט דעם בומאַזשניק און בעהאַלט ביז איך וועל קומען... דאָ איז 17 טויזענד אַכט הונדערט פֿיער און זיבעציג רובעל... ווי איך בין אַ איד. אָט אַזאַ בומאַזשניק אָנגעשטאָפּט... איך אָבער...

ראַפֿאַיל: דו אָבער... נו יאָ, דו אָבער ביזט אַ באַלוואַן! (אָב).

חוה: ציליע, זעהסט, די קיראַסע איז ווידער ענג אויף מיר (קוקט אין שפּיעגעל).

סאַמואיל: מאַמאַשע, אַלע אָפֿיצירען פֿון פּאָלק זענען מיט מיר יעצט די בעסטע גוטע ברידער... אַליין דער פּאָלקאָווניק באַראָן אָסטען סאַקען פֿרעגט מיך שטענדיג: נו, ווי געהט עס ביי אייך? ווי איך בין אַ איד, טויזענד מאָל געפֿרעגט.

ציליע: דורך עטי׳ן זענען מיר געוואָרען מחותנים מיט׳ן גאַנצען פּאָלק אָפֿיצירען.

נאַטאַשאַ: אַז סאַמואיל זאָגט איז ווי דער ווינד בלאָזט, און עטי׳ן משפּעט ניט, זי האָט נעבאַך גענוג אָהן אייך

חוה: (גאַנץ גלייַכגילטיג) אָך, איך האָב פֿון עטי'ן אַזעלכע יסורים, איך גייע אוים.

ציליע: יאָ, מען זעהט עס.

סאַמואיל: אלע האָבען רעספּעקט פאַר מיר, נאָר דער פּאַפּאַ איז ניט פֿויל אַלע טאָג פרעגען מיך 77 טויזענד מאָל: וואָס איז מייַן געשעפֿט? ווי איך בין אַ איד, דאָס פֿערדריסט, מען איז דאָך אַ מענש...

חוה: וואָס האַרט דיך, נאַרר? דו וועסט נאָך צייַט האָבען מיט'ן געשעפֿט... דערווייַל קאָפּעט בייַ דיר ניט איבער'ן קאָפּ. ניש־קשה, ביזט אײנער בייַ אונז און דער טאַטע האָט גענוג... (ראַפאַיל קומט) אָבער דער פּאַפּאַ איז דאָך דיר קיין שונא ניט... ער וויל דו זאָלסט זייַן אַ מענש.

ראַפאַיל: געהט אַלע אַרוים פֿון דאַנען און שיקט מיר אַריין עטי'ן אַהער! (אַללע אָב, אויסער חוה'ן) מאַדאַם, איהר מעגט זיך אויך מטריח זייַן... זייַט זשע מוחל...

חוה: אַי, ראַפֿאַיל... איצט... בין דאָך אַ מאַמע... דו וועסט בייז ווערען... פֿאַרגעס ניט, זי איז דאָך אַ דערוואַקסענע מאַמזעל... ווער קען נאָך אַזוי מיטפֿיהלען ווי אַ מאַמע?

ראַפאַיל: נו, יאָ, וועסט מיטפֿיהלען דאָרטען... און ווי צו האַלטען זיך מיט איהר און וואָס צו זאָגען, וועל איך זיך בייַ דיר ניט לערנען, זייַ אַזוי גוט! (צייַגט אויפ'ן טיהר) זייַט זשע מוחל!

חוה: אַ ברירה האָב איך גוט צו זייַן. (געהט אַפּאַרט) בייַ אַ געבילדעטען קריסט, איז אפילו אַנ'אייגענע פֿרוי אַ דאַמע און בייַ אידען איז מען נאָר אַ ווייַב... זשע מוחל (אָב).

ראַפאַיל: (שרייַט איהר נאָך) וועסט מיר אַרייַנשיקען עטי'ן באַלד! (געהט אום, זיפֿצט) מיט מייַן עטי'ן זאָל זאָ וואָס קענען פּאַסירען? דאָס האָב איך זיך ניט געקענט פֿאָרשטעלען... ניין! דאָס האָב איך זיך ניט געקענט פֿאָרשטעלען... געוויס, עס ווענדעט זיך אָן דער מוטער, אַנ'אַנדער מוטער וואָלט... ! בעסער שווייַגען. (זיפֿצט. עטי קומט, טרויעריג, ניט אָנגעטהון ווי עס געהער צו זייַן, האַלט אַ בוך אין האַנד).

עטי: (שטיל און גאַנץ רוהיג) האָסט מיך גערופֿען, פּאַפּאַ?

ראַפאַיל: יאָ! (פּויזע) ווייַ ווילען באַלד אַהער קומען, מען מוז הייַנט ענדיגען.

עטי: דו ווייסט דאָך, פּאַפּאַ, איך וועל טהון, וואָס דו וועסט מיר הייסען.

ראַפאַיל: איך וועל דיר הייסען חתונה האָבען וואָס גיכער און באַלד נאָך דער חתונה פֿאָהרסט דו מיט איהם קיין אַמעריקאַ!

ע ט י: באַלד? פּאַפּאַ, איך קען איהם אַזוי װײניג, מיט אַ פֿרעמדען מענשען... אַזוי װײַט.

ר אַ פ אַ י ל: דאָס קען שוין אַנדערש ניט זײַן, דו מזוט!

ע ט י: װי דו װעסט הײסען, פּאַפּאַ... (בוגט זיך אײַן און װישט אָב אַ טרער, דער פֿאָטער זאָל ניט זעהען, נאַטאַשאַ לויפֿט אַרײַן).

נ אַ ט אַ ש א: (װלט) װאו האָב איך אַהינגעטהון? (כאַפּט ראַפֿאַילים האַנד, קושט, עטי זאָל ניט בעמערקען און זאָגט גאַנץ שטיל) בארין, גוטער מענש, זײַט ניט שלעכט צו איהר יעצט. גאָט פֿערגיעבט אונז אַלע זינד, מיר דאַרפֿען אויך פֿערגעבען... זי איז דאָך אַ קינד און פֿערגעסט ניט איהר לאַגע... (טרערען שטיקען זי) װאו האָב איך אַהינגעטהון? (װאַרפֿט אויף עטין אַ בליק פֿול מיט ליעבע, אָב).

ר אַ פ אַ י ל: יאָ! נאָר באַלד אין אַמעריקא... אַזוי דאַרף מען. די װעלט װײסט נאָר, אַז דו האָסט צוליעב אַנ'אָפֿיציער געװאָלט זיך שמדן, האָבען מיר שוין אַזוי פֿיעל צרות און בזיונות, הײַנט װאָס װעט זײַן, װען דער גאַנצער אמת װעט אַרויס; שוין איצט זאָגט מיר מלך חאַמכע, ער װעט מיר ניט בעצאָהלען טויזענד רובעל, װײַל מײַן טאָכטער האָט זיך געװאָלט שמדן... פֿאַרשטעהסט אַ טענה? ~~װאָס װעלען זיי אַלע~~ זאָגען שפּעטער? איך בין פֿערבונדען מיט גרויסע פּאָדריאַדען... מײַן נאָמען... מײַן קרעדיט און... ע... פֿאַר דיר אַלײן איז אויך בעסער... דאָ װעט מען דיר עװיג ניט פֿערגעסען, אין אַמעריקא אָבער װײס מען ניט װאָס איז געװען דאָ. מען װעט דיך דאָרט ניט פֿרעגען, װען האָסט דו חתונה געהאַט און קײנער װעט ניט צעהלען, װיפֿיעל מאָנאַט נאָך דער חתונה. (לויפֿט צו איהר; אַ טאָפּ מיטן פּנים, אויסער זיך) אַך, דו סקאָטינע! אַ שטילינקע, האַ! ... אַ מפּלה האָב איך זיך אויף דיר געקענט ריכטען! רו! (הויבט אויף די האַנד).

ע ט י: טאַטעניו, איך װײס, דיר איז זעהר שװער... אויב דו װילסט, דערהרג'ע מיך. מיר איז אַלעס אײנס...

ר אַ פ אַ י ל: (רוהיג) ער װײס, אַז ניט פֿון תענוג געהט פֿרידלענדער אַ שידוך טהון מיט דעם כלי־זמרים משפּחה... ער האָט מסתּמא געהערט און פֿערשטעהט אַלעס... ער װעט ניט קענען זאָגען: מען האָט איהם נגנב'ט... דו דאַרפֿסט מיט איהם ניט רעדען, עס װעט זײַן גענוג װיפֿיעל איך װעל איהם געבען צוצוהערען... כדין פֿערשפּרעך איך איהם נאָר 2½ טויזענד, ניט פֿינף טויזענד, װי איך האָב פֿריהער גערעכענט צו געבען. װאָס קוקסטו מיך אָן?

ע ט י: פּאַפּאַ, זײַ ניט בײז, איך מײן, ער האָט איבער זײַן בעסער צו מיר, אַז דו װעסט ניט אָבשפּאָרען...

ראַפֿאַיִל: (בײז) אָבשפּאָרען! איך װײס, װיפֿיעל נדן דו פֿער־דינסט. 5 טױזענד! איך זאָג דיר!...

עטי: װי דו פֿערשטעהסט, פּאַפּאַ. (זי דריקט דעם בוך צו׳ן איהר האַרצען.)

ראַפֿאַיל: (פֿרײַנדליך) נו, װאָס שטעהסט דו? זעטץ דיך (זי זעצט זיך) װאָס איז דאָס פֿאַר אַ בוך בײַ דיר?

עטי: דאָס איז דער עלפֿטער באַנד פֿון טאָלסטאָי׳ס װערק... דאָ אין בוך איז דאָ... איך װעל דיר זאָגען די װאַרהײַט, פּאַפּאַ... (ערשראָקען).

ראַפֿאַיל: (פֿרײַנדליך) זעה נאָר, װעגען אַ בוך מעגסט דאָך רעדען רוהיגער... װאָס איז דאָ?

עטי: דאָ? דאָ איז זײַן... דאָ איז „קרײַצער׳ס סאָנאַטע... איך האָב ערשט עטליכע קאַפּיטלעך געלעזען... אַי, דאָס מאַכט אַזױ מיאוס דאָס לעבען, נאָך מיאוס׳ער װי איך האָב פֿריהער געפֿיהלט.

ראַפֿאַיל: אַ בוך קען דאָס לעבען ניט מיאוס מאַכען. דער מענש מאַכט מיאוס דאָס לעבען. אָט האָסט דו גענומען און האָסט זיך דאָס גאַנצע לעבען מיאוס געמאַכט... אַהער גיעב דעם בוך! (זי גיעט איהם דאָס בוך) עי, ציליע, אַהער געה! (ציליע קומט, קוקט נײַגיעריג), נעהם צו דעם בוך און בעהאַלט!! זי דאַרף ניט לעזען אַזעלכע ביכער! װאָס איז דאָס „קרײַצער סאָנאַטע״, אַ ראָמאַן? איך האָב געמײנט אַ סאָנאַטע שפּיעלט מען.

ציליע: פּאַפּאַ, דער גרױסער קאָמפּאָזיטאָר בעטהאָװען האָט אָנגעשריעבען אַ סאָנאַטע פֿיר פֿידעל און פּיאַנאָ און האָט זי געװידמעט דעם מוזיקער קרײַצער.

ראַפֿאַיל: אַזױ? פֿאַרװאָס זשע רופֿט זיך די געשיכטע קרײַצער סאָנאַטע?

ציליע: גראַף טאָלסטאָי דערצעהלט, װי אַ פֿערהײַראַטע פֿרױ פֿער־ליעבט זיך אין אַ מוזיקער װען זײ שפּיעלען בײדע די סאָנאַטע און איהר מאַן שטעכט זי.

עטי: (שטיל) אין דעם בוך ליעגט זײַן לעצטער בריעף און זײַן בילד... איך װעל דאָס ציליען ניט זאָגען...

ראַפֿאַיל: ער האָט זי גאָר געשטאָכען? איך װאָלט איהם בעסער געשטאָכען.

ציליע: איך װאָלט זײ בײדען צושניטען אױף שטיקער. איך װאָלט געװען זעהר אײפֿערזיכטיג.

ראַפֿאַיל: (שמײכעלט) אַזױ! שרעקליך... נו, און דו, עטי?

עטי: איך? איך װײס ניט, פּאַפּאַ. (זי זיפֿצט.)

ציליע, איך װײס, זי װאָלט גאָר ניט געטהון, װי קומט זי צו

זײַן אײַפֿערזיכטיג? זי איז דאָך אַ מענש אָהן אַ גאַל. (אַ גלעקיל) אײַ, זײַ געהען שוין! (לױפֿט צום פֿענסטער.)

ראַפֿאַיל: (צו עטי׳ן) גײה, טהו זיך אָן באַלד!

עטי: (געהט לאַנגזאַם ביז׳ן טהיר) פּאַפּאַ, דו וועסט שוין זײַן בײַז אויף מיר אײביג, ביז איך וועל שטאַרבען? (פֿערברעכט די הענד.)

ראַפֿאַיל: גײה, טהו זיך אָן! (עטי זיפֿצט, לאַנגזאַם אָב) ציליע, איך ~~וועל~~ שיקען נאָך דיר, אַז איך וועל דיך דאַרפֿען (ציליע אָב, פֿערגעסט דעם בוך) ווען זי, די... ~~די דאָזיגע זאָל עס טהון, וואָלט איך~~ פֿערשטאַנען, אָבער עטי? נו, גײה ~~זײַ אַ חכם~~... (נאַטאַשאַ עפֿענט די טהיר.)

נאַטאַשאַ: יאָ, יאָ, דער העדר פֿרידלענדער איז דאָ... פּאַזשאַלויטע!

(אפֿרים און ביילע קומען יום־טוב׳דיג געקלײדעט, ער טראָגט אַ פּליסענעם קאַרטוז.)

ראַפֿאַיל: אוהו! קומט אַרײַן! קומט אַרײַן! נאַטאַשאַ, רוף אַרײַן די מאַדאַם און זאָג, מען זאָל דערלאַנגען בראָנפֿען און פֿערבײַסען.

נאַטאַשאַ: באַלד (אַפּאַרט) צו זײ דאַרף עס אָנקומען אונזער עטי? אַ שעהנע פּאָר געגנז (אָב.)

ראַפֿאַיל: זיצט... איהר זײַט דאָס דער פֿאָטער? איך קען אײַך אַזוי פֿון װײַטען (פֿערװיכערט אַ פּאַפּיראָס אין אַ לאַנגען פּאַפּיראָסניק.)

אפֿרים: ווער קען דאָס ניט אין קרעמענטשוג אָדער אין קריוקאָוו אפֿרים׳ען דעם כּלי־זמר? איך האָב שטענדיג געהאַלטען אַ קאַפּעליע...

ביילע: אײ, די קאַפּעליע האָט דיך געהאַלטען.

אפֿרים: אויף די רײַכסטע חתונות אין קרעמענטשוג, אין קריוקאָוו, ווערחנעדניעפּראָווסק, אין קאַביליאַק, זאָגאַר אין פּאָלטאַווע — אפֿרים מיט זײַן קאַפּעליע, זאָגאַר אין רוסישען טעאַטער צווישען די „קאָנטראַקטען“ — מײַן קאַפּעליע. (ווישט די נאָז מיט׳ן האַנד).

ביילע: זײ דאַרפֿען עס נויטיג וויסען (שטיל) האָסט דאָך אַ פּאַטשײלקע (לויט) אונזער זון וועט באַלד קומען, ער וועט צופֿאָהרען אויף אַ דראָזשקע, ער ווײסט שוין ווי מען דאַרף.

אפֿרים: ער האָט זיך מסתּמא פּשוט געשעמט מיט אונז צוזאַמען קומען, האָט ער אויסגעטראַכט, ער דאַרף ערגיץ צו פֿאָהרען. איצט שעהמט מען זיך מיט אונז... בײַ אונז אין די אַלטע צײַטען איז געװען פּראָסט, און בײַ זײ איז הײַנט מיט סטיקאַטאַ. פּיטשיקאַטאַ, פּלאַזשעלעטאַ. אַה, די מאַדאַם (טהוט אויס זײַן היטעל. חוה קומט).

חוה: אַה, געסט... עס פֿרעהט מיך זעהר... ראַפֿאַיל, דו וועסט הײַנט דאַרפֿען די קאַרעטע? איך האָב געװאָלט הײַנט אַרויספֿאָהרען. (ער שווײַגט.)

אפרים: (נייגט זיך) אפרים קאַפּעלמייסטער, פּאָ פאַמיליע פידלער. מיין טאַטענס, מיין זיידענס, מיין עלטער זיידענס פאַמיליע—פידלער. אַ פּנים ווייל מיר זענען מוזיקאַנטען ז'פּופּקאַ...

ראַפאַיל: (רויכערט) ווי אַזוי? ז'פּופּקאַ? דאָס איז גוט. (נאַטאַשאַ קומט, נאָך איהר אַ יונגע דיענסט טראָגט אויף אַ פאַדנאָס פערשידענע גראַפינען, פערבייסען, גלעזלאַך.)

נאַטאַשאַ: וואוהין קריכסט דו? דאָ שטעל אַנידער... אַזוי... נו, וואָס שטייסט דו? (דיענסט אָב) מאַדאַם, סאַמואיל פרעגט, אויב ער מעג אַריינגעהען?

חוה: וואָרום דען ניט? ער איז ניט קיין פרעמדער... זאָג איהם, איך היים, ער זאָל אַריינגעהען.

ראַפאַיל: ווער? סאַמואיל? וואָס דאַרף ער דאָ?! ניין! (גיסט אָן גלעזלאַך) נו, אַ כלי-זמר האָט מסתמא ליעב אַ קנאַק.

אפרים: ליעב? איך האָב ניט פיינט.

ביילע: אַ שיינע פּאַהאָדע היינט, ווי ל"ג בעומר..

חוה: דער יונגער הערר פידלער, ווי איך זעה, איז נאָך ניטאָ... וואָס וועט דאָ טהון סאַמואיל מיט אַלטע לייט? נאַטאַשאַ, מען דאַרף סאַמואיל'ן ניט רופען...

אפרים: נו, לחיים, זאָל גאָט העלפען (טרינקט) ביי מיר איז געווען אַן אמת'ע ריכטיגע קאַפּעליע, צווייטע פידלען צוויי, ערשטע אַליין געשפּיעלט... אַ טראָמבאָן, אַ פלייטע, אַ קלאַרנעט, אַ קאָנטרבאַס, אַ קעסיל-פּויק...

ביילע: (שטיל) מען האָט דאָך דיך געבעטען זאָלסט דאָ ניט פּיקלען אויפ'ן קעסעל-פּויק (לויט) אַח, וואָס פאַר אַן'איינגעמאַכץ ביי איך...

חוה: יאָ, איך געפעלט? ביי מיר שטייט 19 באַנקעם פון דעם זעלבען סאָרט... און מאַלינע, סמאָראָדינע.

אפרים: מיינע האָט אַלץ מורא אין אַזא הויז, איך זאָל זיך ניט אויסרעדען עפּעס אַ כלי-זמר'שע זאַך... ניש-קשה, מיר וועלען דאָך זיין אי"ה אייגענע מענשען... און וואָס איז דאָס די רויטע? אויך אַזא מין משקה? (ראַפאַיל גיסט איהם אָן, ער טרינקט.) אָה! עס גיעט אַ חאַפּ ביים פּופּיק...

חוה: נאַטאַשאַ, וואָס דאַרפסט דו דאָ? (נאַטאַשאַ האָט די גאַנצע צייט געקוקט אויף ראַפאַיל'ן און די געסט... זי וויל פאָרטגעהן.)

ראַפאַיל: ניין, ניאַניע, דיר איז דאָך עטי אַזוי טהייער ווי יעדען פון אונז... האַר אוים... דו נעם אויך אַביסעלע (גיסט אָן.)

נאַטאַשאַ: (פאַרשעמט) וואָס רעדט איהר? גאָט איז מיט איך! (וויל ניט נעהמען, ראַפאַיל צווינגט זי.)

חוה: טרינק, ניאַניע, דו האָסט דאָך ליעב אַביסעלע... דאָס איז אונזער ניאַניע... שוין 25 יאָהר בײַ אונז אין שטוב... אַלע קינדער בײַ איהר אויף די הענד אויסגעוואַקסען, און עטי׳ן האָט זי ליעב... כמעט אַזוי ווי איך... נעם אַ שטיקעל לעקאַך, נאַטאַשאַ.

בײַלע: עס מאַכט זיך אַ גוי׳ע און האָט אויך... ע... אַזוי ווי אַ מענש, להבדיל.

נאַטאַשאַ: (נייגט זיך טיעף צו ראַפאַיל׳ן) אײַער געזונדהייט און אויף אונזער עטי׳ס גליק! (טרינקט מיט אַמאָל, ווישט מיט׳ן אַרבעל די ליפּען, נעמט אַ שטיקעל לעקאַך, אָב.)

אפרים: איהר וועט גלויבען? בײַ מיר אין קאַפּעליע האָט געשפּיעלט אויפ׳ן קלאַרנעט אַ גוי, פלערעפּענקאַ, פון אָסטאַוונאַיע סאָלדאַטסקע מוזיקאַנטען... אַ שכור... די נאָז בײַ איהם שטענדיג געמאָזעלט... האָט גערעדט אידיש בעסער פון׳ם קעלמער מגיד... פלעגט וויסען דעם חילוק פון אַ כשר׳ע ביז אַ טרפ׳ע כלה...

בײַלע: (שטיל) אוי! פער׳שרפ׳עט זאָלסט דו ווערען!

אפרים: האַ? און ער פלעגט אַמאָל אַזאַ כּרום טהון אויפ׳ן קלאַרנעט, אַז בײַ אַנדערע פלעגען אַזש די ציין הייליג ווערען (אַ גלעקיל) דאָס איז אונזערער... לחיים (טרינקט שנעל, ראַפאַיל און חוה געהען אין קאָרידאָר.)

בײַלע: אַי, אַ פגירה זאָל אויף דיר קומען, וואָס טהוסט דו דאָס?

אפרים: (גנב׳עט לעקאַך) פאַר די קינדער, נאַרר. (ראַפאַיל, חוה און גרעגואַר קומען. גרעגואַר אויסגעפוצט.)

גרעגואַר: ענטשולדיגט, אַביסעל פערשפּעטיגט.

ראַפאַיל: (נעהמט זיין זייגער) איין האַלבע שטונדע, ניט געפעהרליך.

גרעגואַר: אַך, וואָס פאַר אַ גרויסאַרטיגער זייגער. פּס! (בעטראַכט דעם זייגער.)

ראַפאַיל: (רוהיג) אַ חראָנאָמעטער... טויזענד פראַנק אויף דער פאַריזער אויסשטעלונג... ביטע.

גרעגואַר: אָה, אונזערע שוין דאָ!... איהר זעהט, מוסיו פריד־לענדער, איך שטאַם ניט פון זעהר גרויסע אַריסטאָקראַטען... זאָ וואַהר איך לעב, ניט מיין שולד...

ראַפאַיל: וואָס פאַר אַנ׳ אַריסטאָקראַטיע בײַ יודען? בײַ וועמען די נאָז מעהר האַרבאַטע, בײַ וועמען ווייניגער האַרבאַטע — יודען און גאָר... זיצט... איהר רויכערט?

גרעגואַר: דאַנקע, רויכער ניט און טרינק ניט.

בײַלע: (שטיל) ער רויכערט ניט און טרינקט ניט? גנב!

אפרים: מײַן כּלל: קענסט דו געבּען אַ גוטען זופּ, בּיזט דו אַ גוטער בּעל מלאכה. (ציליע קומט אױפגערעגט.)

ציליע: ענטשולדיג, פּאַפּאַ, איך האָבּ דאָ פערגעסען...

גרעגואַר: (נײגט זיך) פרײלײן ציליע, האַבּע די עהרע. (צום פאָטער) איך האָבּ געהערט זי איז בײַ אײַך אײנע טילטיגע פּיאַניסטין.

ראַפאַיל: װאָס דאַרפסט דו דאָ?

ציליע: אַח, פּאַפּאַ, איך האָבּ פערגעסען דאָ די „קרײצער סאָנאַטע".

גרעגואַר: אָה, איהר שפּילט „קרײצער'ס סאָנאַטע"?

ציליע: נײן, דאָס איז טאָלסטאָי'ס ערצעהלונג... די סאָנאַטע מוז זײן זעהר שװער צו שפּילען...

גרעגואַר: לערענט אױס די ערשטע טהײל, װעלען מיר װען עס איז שפּילען צוזאַמען.

ראַפאַיל: נעהם דעם בּוך און געה!

ציליע: ענטשולדיגט (אַפּאַרט) אַ שעהנער יונג װי גאָלד (אָבּ).

אפרים: נו, יאָ! חע! חע! איך זאָל האָבּען מײַן פידעל, װאָלט איך אָנגעשלאָגען דעם טאָן. (גרעגואַר און בּײלע קוקען זיך איבּער) ע! מען מעג נעהמען נאָך אַ קאַפּעטשקע? די רױטע דאָ איז אַנ'אַנטיק... איך לאָז זי אַראָבּ מיט אַנ'אָקטאַװע אַראָבּ און זי שלאָגט מיט אַ גאַנצע אָקטאַװע אַרױף (טרינקט).

בּײלע: אפרים, קום נאָר אַהער. (שטיל) פערלעגען זאָל דיר דײַן כּלי־זמר'שע הלאָטקע מיט אַ בּאָליאַטשקע, רבש"ע!

ראַפאַיל: (פערקנײטשט דעם שטערן) אַלזאָ גאַנץ אײנפאַך מבּח'ן שידוך... איך פערשטעה, אַז איהר װײסט אַלײן— איך װאָלט מיט אײַך ניט געטהון קײן שידוך, איך זאָל ניט מוזען... נו, איהר האָט דאָך געהערט, מײַן טאָכטער האָט זיך געװאָלט שמד'ען...

חוה: אַי, ראַפאַיל, זײַ װײסען דען ניט, װער מיר זענען? װאָס דאַרפסט זיך אַלײן שפּײַען אין פּנים?

אפרים: מאַלע װאָס זי האָט געװאָלט... יעדער בּשר ודם װיל...

ראַפאַיל: (בּײז) חוה, זײַ אַזױ גוט, רוף אַרײַן אין עס־צימער דעם... װי איז אײַער נאָמען?

אפרים: (שטעהט אױף) מײַן נאָמען—אפרים פידלער... האָט קײן פעראיבּעל ניט... טאָמער...

ראַפאַיל: ר' אפרים'ן און די מאַדאַם. איך װעל זיך דאָ מיט'ן יונגען מאַן אַלײן דורכשמועסען... זײַט אַזױ גוט...

חוה: טאַקי קומט בּעסער אַהין... איך האָבּ װישניאָװקע זיסע און ניט זיסע.

אפרים: (שטיל צום זוהן). הערשיל, איך האָב זיך דען ניט גע־האַלטען ווי אַ מענש? (ביילע פיהרט איהם אַרויס. אַלע דריי אָב.)

ראַפאַיל: איך האָב געהערט, איהר ווילט פאָהרען קיין אַמעריקאַ?

גרענואַר: יאָ! מיינער אַ בעקאַנטער, וועלכער האָט ניט מיין טאָן, ניט מיין טעכניק, ניט מיין מוזיקאַלישע בילדונג, שפּיעלט דאָרט ערשטע פידעל אין מעטראָפּאָליטאַן אָפּערא... אַזאַ אַרטיסט ווי איך קען דאָרטען מאַכען אַ קאַריערע... איך וויל פאָהרען, אויב דאָס איז ניט געגען אייער פּלאַן...

ראַפאַיל: אָה, ניין! פערקערט, אויב עס וועט זיין שידוך, נעהם איך באַלד נאָך דער חתונה אויף מיין חשבון צוויי בילעטען פאַר אייך ביידען פון קרעמענטשוג ביז ניויאָרק... צווייטע קלאַסע, און געזונדערהייט. אייך געפעלט די פּאַרטיע?

גרענואַר: זאָ וואַהר איך לעב, וואָס איז דאָס פאַר אַ פראַגע? אַזאַ פאַמיליע! שעהן, געבילדעט... וואָס אַרט מיך דאָרטען וואָס? זאָל איך נאָר געפעלען איהר.

ראַפאַיל: וואָס עס געפעלט מיר, געפעלט אויך מיין טאָכטער! נאָך דער חופּה גיב איך 2½ טויזענד.

גרענואַר: איך ווייס... די וואַרהייט, 25 הונדערטער איז גאָר ניט שלעכט, זאָ וואַהר איך לעב.

ראַפאַיל: איך וויל ניט לייקענען. איהר איז געווען פערשפּראָכען שוין לאַנג 5 טויזענד.

גרענואַר: ע! ווילט איהר ביי מיר אָברייסען 2½ טויזענד, ווייל איצט זייט איהר מיט איהר אונצופריעדען?

ראַפאַיל: אַזוי מיינט זי. אייך מעג איך זאָגען: איך וויל גאָר ניט אָבבייסען... דריי יאָהר נאָך דער חתונה קריגט איהר די איבריגע 25 הונדערטער מיט פּראָצענט. איהר הערט? פרידלענדערס וואָרט איז אַזוי גוט ווי אַ קייזערליכער קרעדיטנער בילעט... יאָ! מיט פּראָצענט... געוויס, אויב איהר וועט נאָר לעבען ווי מענשען... און זי וועט ניט האָבען קיינע אורזאַכען צו בעקלאָגען זיך...

גרענואַר: בעקלאָגען זיך?... וואָס הייסט, מען נאַרט מיך... איך ווייס דען ניט אַלעס?

ראַפאַיל: פיליייכט ווייסט איהר נאָך ניט אַלעס...

גרענואַר: עס מעג זיין טויזענד מאָהל ערגער ווי עס איז, וויל איך ניט וויסען דערפון, זאָ וואַהר איך לעב...

ראַפאַיל: איהר זאָגט עס און איהר מיינט עס ערנסט? איהר גיט מיר אייער עהרענוואָרט?

גרעגואר: מײַן ערענוואָרט, אַלס מענש און אַרטיסט. (גיט איהם זײַן האַנד).

ראַפאַיל: (וואַרם) הערט, יונגער מאַן, איהר קענט מיך ניט... איהר ווײַסט ניט, וואָס פרידלענדער איז אימשטאַנדע צו טהון... אי, אויב זי וועט זײַן גליקליך, אויב זי וועט בײַ אײַך פערגעסען, וואָס זי דאַרף נעבאַך איצט אויסשטעהן!... מײַן פרײַנד, זי איז אַ יונג קינד... עלטערע און קליגערע פון איהר מאַכען פעהלערען... איהר מעגט מיר גלויבען, זי האָט געליטען גענוג... איך האָב פײַנט צו מאַכען אַ מענשען געוועלט אין די אויגען, אָבער, יונגער מאַן, קיינער ווײס ניט, ווי ליעב דאָס קינד איז מיר... (טרעהרען) זי, מײַן עטי... (קערט זיך אָב, פויזע, בעהערשט זיך) עך, טשאָרט וואָזמי! אַז איך וועל נאָר זײַן מיט אײַך צופריעדען. ניט נאָר 21, טויזענד, נעהם מײַן פערמעגען, מײַן גאַנצעס לעבען, מײַן אַלעס! זי וועט לאַנג אַליין דאָרטען ניט זײַן. ווי איך וועל נאָר קענען ליקווידירען מײַנע געשעפטען, באַלד אַהין צו אײַך. (ווידער טרעהרען) וואָס דען, איך וועל קענען לעבען אָהן איהר? נאָר שש... איהר דאַרפט איהר גאָר נישט ניט זאָגען... איך וועל אײַך גליקליך מאַכען, אויב זי וועט זײַן גליקליך... איך שווער עס אײַך. (פלוצלונג הוסט ער שטרענג און שרײַט) עי, עטי, אַהער גיך!

גרעגואר: הערר פרידלענדער, איך ראַטה אײַך יעצט גוט זײַן צו איהר...

ראַפאַיל: יונגער מאַן, איהר ווילט מיך פאָלגען? גיט מיר קיין מאָל קיין עצות ניט! (עטי קומט, נאָך בלאַסער, שעהן געקלײדעט, גרעגואר נײגט זיך העפליך). קום אַהער צו מיר (פיהרט זי אָן אַ זײַט). בײַ אונז איז אַלעס אָבגעמאַכט, דאַרפסט איהם קיינע געשיכטען ערצעהלען... איך בין אַ׳ אַלטער סוחר און האַנדעל מעשה סוחר... יעדער קינה דאַרף אַליין ווייסען וואָס ער קויפט... הם! ווערסט חתונה האָבען און באַלד קיין אַמעריקאַ, ווײַטער פון מײַנע אויגען... נו, נו! וואָס איז אַמעריקאַ? וועסט זעהן עס איז שלעכט, באַלד אַ טעלעגראַמע און מען גט זיך אָב... אַ טאָכטער אַ גרושה איז קיין אומגליק ניט. (בײז) אַני אומגליק איז אַ טאָכטער... אזא... וועלכע פאַסט ניט זײַן בײַ פרידלענדער'ן אין הויז... נו! נאָר ניט געוויינט... איך לאָז אײַך אַליין, דו הערסט? ניט געוויינט! (אָב, פויזע).

גרעגואר: פרײַלײַן, איך ווײס, מיר זענען נאָך יעצט ווי פרעמדע... עס איז גאַנץ נאַטירליך, איהר קענט מיך נאָך זעהר ווײניג... מען קען זאָגען, איהר קענט מיך נאָך גאָר ניט, וואָרום אָהן מײַן פירעלע, זאָ וואַהר איך לעב, בין איך אַ האַלבער מענש... ווען מײַן

פידעלע וועט רעדען שפּעטער צו אייך, וועט אייער הערץ ניט קענען בלייבען געשלאָסען, איך וויים עס. די וואהרע שפּראַך פון איין ארטיסט איז זיין קונסט... פריילין, איהר הערט גאָר ניט וואָס איך זאָג?

עטי: (שטיל און טרויעריג) אַלזאָ איהר האָט אייך טאַקי בעשלאָסען מיך צו נעהמען?

גרעגואַר: יאָ, פריילין, איך וויל האָבען די עהרע און דאָס גליק...

עטי: עהרע און גליק? ניין! איך וויל אייך ניט נאַרען. בעפאָר איהר וועט אייך בעשליסען מיך צו נעהמען, וויל איך, איהר זאָלט אַלעס וויסען... איך האָב מיך געוואָלט שמד'ן...

גרעגואַר: אַ גרויסע זאַך! איך האָב מיך אויך געוואָלט שמד'ן מען זאָל מיך נאָר צונעהמען אין דער קייזערליכער אָפּערא אין פּעטערבורג.

עטי: איך האָב געליעבט...

גרעגואַר: אָה! ווער פון אונז האָט ניט געהאַט קיינע ראָמאַנען? און נאָך וויפיעל ראָמאַנען! איך קען גאָר ניט איבערצעהלען, וויפיעל מאָל איך האָב געליעבט, זאָ וואהר איך לעב.

עטי: אַי! איך האָב נאָר איין מאָל אין מיין לעבען געליעבט (פּויזע), איך האָב געליעבט אַ קריסט, אַן אָפיציער... איך וויל אייך ניט בעטריגען, מיין הארץ און מיין זעעלע האָב איך איהם אָבגעגעבען... זיינע עלטערן האָבען איהם ניט ערלויבט נעהמען אַ אידישע טאָכטער זאָגאָר ווען זי וועט זיך טויפען... ער האָט זעהר געאַכטעט זיינע עלטערן און אָהן זייער זעגען האָט ער ניט געוואָלט חתונה האָבען... אָבער מיך פערלאָזען אין אַזאַ לאַגע ווי איך בין שוין געוועזען האָט ער ניט געקענט. ער איז געוועזען איין עהרליכער מאַן און האָט עהרליך געליעבט... ער האָט זיך ערשאָסען... (פערדעקט איהר געזיכט און וויינט, נאַטאַשאַ עפענט שטיל די טהיר).

נאַטאַשאַ: עטי, דאַרפסט פיעלייכט עטוואָס? האָסט מיך גערופען? דיטיאַטקא, קינד, איך שטעה ביי דער טהיר און העך זיך צו ווייזט זיך מיר אויס, דו וויינסט... (טרעהרען שטיקען זי).

עטי: (בעהערשט זיך) ניין, ניאַנע, איך וויין ניט.

גרעגואַר: איך וויל, איהר זאָלט אונז לאָזען אַליין.

נאַטאַשאַ: שוין, מיין הערד, באַלד (ווישט מיט'ן פאַרטוך די אויגען. אָב).

גרעגואַר: איך פערשטעה ניט, וואָרום דאַרפט איהר דאָס אַלעס מיר ערצעהלען? איהר מיינט, איך האָב ניט געהערט, אַז דער

שטאַבס קאַפּיטאַן בעלאָאוסאָוו האָט זיך דערשאָסען

עטי: יאַ, ער האָט זיך דערשאָסען, ער איז טויט, אָבער אונ־טער מיין צוואַנציגסטע הערץ לעבט זיין קינד.

גרעגואַר: קינד? הו! קינד! זאָ וואַהר איך לעב, דאָס האָב איך ניט געוואוסט... אָבער ערלויבען זי, היינטיגע צייטען, איבערהויפּט ווען מען איז רייך... עס גיבט מיטלען... עס איז דאָ דאָקטוירים וועלכע קענען בעפרייען...

עטי: די שאַנדע און שמערץ, וואָס מיין פאָטער ליידעט, מאַכען מיר אַזוי וועה, דאָס ווען ער זאָל מיר הייסען נעהמען גיפט, וואָלט איך גענומען... ער זאָל מיר הייסען דאָס טהון וואָס איהר מיינט, וואָלט איך אפשר געשוויגען און געפאָלגט... אָבער ער וויל ניט. ער און נאַטאַשאַ ווייסען אַלעס... קיינער אויסער זיי, זאָגאַר מיין מוטער ווייס ניט, זיי ביידע זענען מיינע בעסטע פריינד אין'ם לעבען... אַי! מיין פּאַפּאַ ווייסט ניט ווי איך האָב איהם ליעב... זיין איין גוט וואָרט מאַכט מיר גליקליך און זיינע יסורים דורך מיר צוברעכען מיר דאָס הארץ... און די ניאַניע?.. זיי ביידע ווילען דאָס ניט דערלאָזען... און דאָס וואָס איך דערצעהל אייך איצט דעם גאַנצען אמת, ווייסט נאָר די ניאַניע, נאָר זי... (שטעהט אויף) יעצט הייסט מיר דער פּאַפּאַ, איך זאָל הייראַטהען און מיט אייך פאָהרען איבער'ן אָקעאַן... איך טהו עס נאָר, ווייל ער הייסט מיר דאָס טהון... יאַ, דאָס איז וואַהר... אָבער, אויב איהר, וויסענדיג אַלעס, וועט מיך ניט אָבשטויסען פון זיך, אויב איהר, פעראַכטענדיג מיך ווי אַזאַ פרוי פערדיענט, וועט דאָך האָבען צו מיר כאָטש אַ ביסעל מיטלייד... איך שווער אייך, איך וועל אייך זיין אַ שטילע איבערגעבענע דיענסט, אַן'אונטערוואָרפענע שקלאַפין, איך וועל אַלעס דולדען און ערטראָגען, אום אייער גליק זאָל ניט זיין דורך מיר געשטערט, אום איך זאָל ווען עס איז קענען פערדיענען אייער פערצייהונג און איהר זאָלט פערגעסען אַמאָל, וואָס איך האָב געזינדיגט געגען אייך, ווען איך האָב אייך נאָך ניט געקענט... איהר ווייסט אַלעס... טהוט ווי איהר פערשטעהט... (ווייגט ווידער, ער בלייבט זיצען פערטראַכט).

נאַטאַשאַ: (הינטערן טהיר) עטי, דער פּאַפּאַשאַ וויל ניט דו זאָלסט וויינען. דו הערסט, עטי?

עטי: קום אַריין, ניאַניע, מענסט שוין אַריינגעהן. (נאַטאַשאַ קומט). אַלעס איז שוין פאַראיבער...

נאַטאַשאַ: אַי, מיין קינד, ווען וועסטו שוין אויפהערען צו וויינען (גלעט איהר דעם קאָפּ. שטיל). ער ווייס שוין אַלעס? בעסער אַזוי... מען טאָר ניט פערליייקענען... שש. (אַ גערויש). ער אַליין געהט. (מאַכט אַ

פרעהליכען געזיכט, ראפאיל קומט און בעטראכט זיי).

ר א פ א י ל: נו, מען האט דא געטענה'ט און געוויינט... איך זעה שוין...

ג ר ע ג ו א ר: (ערוואכט ווי פון שלאף), אבער אלעם איבערגע'טענה'ט און איהר קענט אונז גראטולירען.

ר א פ א י ל: אזוי? זי געפעלט אייך דאך? הם! הערט, איך האב אייך פריהער פערגעסען זאגען, אז... ע... אויסער בילעטען ביז אמעריקא קריגט איהר 5 הונדערט רובל אויף וועג הוצאות, און... ע... איהר גיב איך קיינע פרעזענטען! זי האט ניט פערדיענט ביי מיר! אבער אייך, איך האב בעמערקט, אייך געפעלט מיין זייגער, איהר קענט איהם האבען (גיט איהם זיין זייגער) נאטאשא, רוף זיי אלע אהער (נאטאשא — אב) עי, יוליע, קום נאר אהער! (ציליע לויפט אריין) געה, ווינש גליק דיין שוועסטער (ציליע קושט זיך מיט עטיין, דריקט שטארק גרעגואר'ס האנד, סאמואיל קומט).

ס א מ ו א י ל: האבע די עהרע צו גראטולירען... איך האב פיעל מאהל געהערט, ווי איהר האט געשפיעלט קאנצערט אין וואיענע קלוב.

ג ר ע ג ו א ר: איך? אין וואיעננע קלוב?

ס א מ ו א י ל: איך מיין, אין אבשצעסטווענע קלוב... אויסגעצייכענט... איהר האט ניט געבראכט אייער פידעל? שאדע, געווים איין אלטער איטאליע־נישער אינסטרומענט... איך האב א בעקאנטען פאמעשציק, טרעמפוחאוויטש, האט ער א וויאלאנטשעל, וועלכע קאסט 17 טויזענד רובל, ווי איך בין א איד 17 טויזענד... זי איז 2400 יאהר אלט... (גרעגואר רעדט מיט ציליען).

ר א פ א י ל: סאמואיל, קום אהער (זאגט איהם עפעס) נא, רויכער א פאפיראס. (חוה,ביילע, אפרים און נאטאשא קומען).

א פ ר י ם: הייסט עס, קומט מיר שוין יא א מזל טוב? אי, א שנור! הלואי וואלט איך בעסער געוועזען זיין טאטענס זוהן, ווי זאגט מען, דעם הינד קומט אן דער בעסטער ביסען.

ב י י ל ע: (שטיל) וועסט שוין אין דער היים קריגען פון מיר א ביסען וועסט זיך דערווערגען!

ח ו ה: (פאלט אויף עטי'ס שולטערן) זעהט זיך אן א שטילער, א העפליכער... אי, דו וועסט זיין גליקליכער ווי די מאמע דיינע!...

ע ט י: אה, מאמא, ווען ער וואלט כאטש וויפיעל עס איז געווען ענהליך צום פאפא... איך וואלט מיין גאנץ לעבען פאר איהם אויף די קניע געשטאנען און ווי א גאט אנגעבעטען... מאמא, איהר לעבט מיט פאפא 30 יאהר און איהר ווייט נאך ניט בעקאנט...

ב י י ל ע: (פיהרט גרעגואר'ן אן א זייט) נו?...

גרעגואר: נו, נו, 2½ טויזענד באלד, 2½ טויזענד שפעטער, צוויי בילעטען צווייטע קלאס ביז אמעריקא, 5 הונדערט רובל אויף הוצאות, א זייגער שוין, זא וואהר איך לעב, קאסט טויזענד פראנק און ...

ביילע: אי, מחותנת'טע, מזל טוב אייך! (פאלט חוה'ן אויפ'ן האלז).

ציליע: כאסיו פידל'ער, מיר וועלען ביידע עפעס שפיעלען אין פיער הענד (זעצען זיך ביידע צו דער פיאנא).

גרעגואר: יא מיינע ליעבע ... ניט אומזיסט איז אייער שעהנער נאמען ציליע ... צעציליע איז די הייליגע בעשיצערין דער מוזיק.

אפרים: (צו ראפאיל'ן) מחותן, וואס אנבלאנגט צו חכמת המוזיק, טהעאריע, הארמאניע, גענעראל=באס, קאנטרא=פינקט — א קענער, פס ... און צו בישלעך וועלען מיר דאך נעהמען מסתמא, הא?

(אלע ביים טיש טרינקען און פערבייסען. ציליע און גרעגואר שפיעלען אין פיער הענד).

עטי: (זעצט זיך, שלעפט צו זיך נאטאשא'ן זאל זי פארשטעלען מיט איהר קערפער) ניאניע, איך וויל וויינען, אבער שטיל, שטיל, דער פאפא זאל ניט זעהן ... איך קען זיך ניט בעהערשען ... איך האב מורא כ'וועל באלד אנהויבען יאמערן אויפ'ן גאנצען קול.

נאטאשא: שש! ... שטארק זיך, קינד מיינס ... מיין ארעמע שעפעלע.

עטי: (פאלט איהר אויפ'ן ברוסט און וויינט שטיל) אי, ניאניע, ניאניע, ניאניע!

פארהאנג

צווייטער אקט.

(א שעהנער זאאל, פיעל שטוהלען, א פיאנא אויף וועלכער עס שטעהט בעטהאָווענס סטאטוע און עס ליגט א וויאָלין און א שאכטעל. אפרים און ביילע בעטראכטען אלע זאכען אין צימער, אלבערט, א אינגעל פון א יאהר זיעבען, בלאס און קרייענקליך, גיט זיי ערקלעהרונגען. אין צווייטען צימער לערנט זיך אימיצער שפיעלען פיעדעל, גרעגואר מאכט אָפט בעזע בעמערקונגען. אלע רעדען מיט א האלבע שטימע, פאָרזיכטיג).

אפרים: נו, ראָבערט, אלבערט מיין איך, און וואָס איז דאָס?

אלבערט: דאָס איז בריק=א=בראק, גרענד פא...

אפרים: דו הערסט, ביילע? דאָס איז בריק=בראק=גרענפא...

ביילע: (זיפצט) נו, יא, אמעריקא איז בריק און בראק.

אפרים: און גרענפא אויך... דו הערסט דאָך וואָס ראָבערט, אלבערט מיין איך, זאָגט...

אלבערט: ניין, זיידע איז גרענפא...

אפרים: נו, יא, וואָס זשע איז דאָס גרענפא?

ביילע: הערסט דאָך: גרענפא איז זיידע (קוקט זיך אום) זעה נאָר, וואו איז עטי?

אלבערט: מען דארף איצט דעם פאפא דערלאנגען זיין „קאָפּ" טשאָקאָלאַד...

אפרים: דו הערסט? דיין יורש דערלאנגט מען טשאָקאָלאַד.

ביילע: א גדולה אויף זיין טאטען. נו, און טאנטע ציליע וואו איז? זי איז שטענדיג דא ביי אייך?

אלבערט: ניין, זי וואָהנט מיט'ן אנדערן גרענפא אין דער קאָנטרי... נאָר אין שטאָדט געפעלט איהר בעסער... זי קומט זעהר אָפט און שטעהט ביי אונז א וואָך, צוויי. זי איז איצט געפאָהרען דאון=טאון זעהן אָנקעל סעמואיל... ער איז זעהר א גוטער צו מיר... און אָט געהט די מאמא (עטי קומט מיט א טאשע שעקאָלאַד).

עטי: (געהט אויף די שפיץ פינגער) טס! רעדט ניט אזוי הויך (קאָפּ איז טהיר) פראָפעסאָר, שעקאָלאַד

אפרים: פראָפעסאָר! דו הערסט? ניט ווי דו רופסט דעם מאן בליזמר'שע קישקע.

אַלבּערט: אַלע רופֿען דעם פּאַפּאַ פּראָפֿעסאָר, (עטי דערלאַנגט אין טהיר דעם שעקאָלאַד).

עטי: (שטיל) זיצט... ששׁ! געוואָהנט איהר אייך צו מיט אַמעריקאַ? קום אַהער, אַלבּערט, וואָס איז דיר? פֿיהלסט זיך ניט גוט? (נעהמט איהם צו זיך אויף די קניע).

בּיילע: שעהנע אַמעריקאַנער! ווען מיר פֿאָהרען אַהער בּלאָזען מיר... די סטאַנציע איז 76 און מיר דאַרפֿען 72, זאָג איך איהם אָבּער אַז מיר דאַרפֿען בּיז 72 געהן אַראָפּ און ער קריכט אַרויף... נו, ווען מיר פֿערקראַכען...

אפרים: ווי אַזוי ווייס איך, וואו איז אין אַמעריקאַ אַרויף און וואו אַראָפּ? עס זאָל זיין אַ בּאַרג, נו?... אָבּער אַז דאָ איז אַרויף און אַראָפּ גלייך... איך האָבּ געפֿרעגט, איך האָבּ זיך ניט געשעמט... סעווענטי טו? זאָג איך, לאַכט ער, סעוועגטי טו? זאָגט ער, סעוועגטי סעקאָנד... איך האָבּ צוקייעט נאָכדעם, סעקאָנד איז ווי בּיי אונז כּלי־זמר סעקונדע... וואָס־זשע דאַרף מען זאָגען פּרימע סטריט, סעקונדע סטריט, טערצע סטריט? איז לעטיין, האַ? (זינגט נאָך דעם עטיוד וואָס מען שפּיעלט, מע דע) אַי! פֿאַלש! דער פּראָפֿעסאָר הערט ניט... דו הערסט ווי פֿאַלש? ראָבּערט, אַלבּערט מיין איך.

בּיילע: קיין בּייזע אויג. אַלבּערט איז אַזאַ וואוקסיקער. פֿאַר וואָס איז ער בּיי דיר אַזוי בּלייך? מחשבות׳ן וויפֿיעל איז ער אַלט?

עטי: זיעבּען יאָהר געוואָרען, דאָס אַכטע.

בּיילע: דאָס אַכטע? האָסט אַ טעות... וואָס־זשע, האָסט איהם גאָר ניט געטראָגען?

אפרים: האָבּען און טראָגען — דאָס איז די גאַנצע ווייבּערשע מוזיקע...

עטי: איך מיין, יאָ! איך רעכען שטענדיג אַזוי בּיינאַהע... איהר זייט גערעכט.

אַלבּערט: גרענד פּאַ, איהר ווייסט, דער פּאַפּאַ האָט מיך ניט ליעב.

עטי: אַלבּערט! שוויגער, איהר האָט מיר יעיניג נייעס ערציילט פֿון קרעמענטשוג.

בּיילע: זעהסט, אַ קינד און פֿערשטעהט שוין וואָס פֿאַר אַ מענש זיין טאַטע איז.

אַלרערט: איך שטעה און ציטער... איך ווייס, דאָס איז דער לעצטער שילער און בּאַלד וועט ער מיך רופֿען שפּיעלען.

עטי: קען דיין לעסאָן, וועסט דו ניט דאַרפֿען מורא האָבּען, בּעגוג רעדען!

אלבערט: איך דערשרעק זיך פאר איהם און פערגעס אלעס. גרעגפא, אין רוסלאנד אז מען שעלט זיך, רופט מען אפיצער? נאר עפעס זאגט דער פאפא... (אפרים אוןביילע קוקען זיך איבער.)

עטי: אלבערט, איך זאג דאך דיר, דו זאלסט שווייגען! ע, שוויגער, האט איהר עפעס א רעכטע וואהנונג? איך האב געוואלט אראפפאהרען.

ביילע: לאזט דיך ניט דער פראפעסאר... איך ווייס! אי, א דירה, דריי אייגענע שפיי-קעסטלעך.

אפרים: אז ביילע וויל זיך שעלטען, האט זי אפילו ניט, וואו צו עפענען דאס מויל און אז איך האב זיך אויסגעקליבען אמאל דורכ-שמועסען זיך מיט מיין פידעלע, וועלכע איז נעבעך געלעגען, ווי איין עגונה פון קרעמענטשוג אן, האט מען באלד אנגעהויבען קלאפען פון אויבען און שטורכען פון אונטען... אי, און וואס מאכט פארט דער מחותן ר׳ רפאל? איך האב איהם אזוי געוואלט זעהען און בעדאנקען פאר די שיפס-קארטען. אנ׳אייגענער זוהן האט ניט געוואלט שיקען נאך אזא ליעבען טאטען און אזא טהייערע מאמע און דער מחותן האט גע-שיקט. דאס איז מסתמא דיינע שתדלנות. עטי, ביזט א גוטע, עס איז ווייט פון דאנען? וואס איז דאס, אזוי ווי מען רופט ביי אונז א אי-מעניע, א מאיאנט...ק?

עטי: א גרויסע פערמע, לעבען דער שטאדט הארטפארד. דער פאפא האט בעצאהלט 35 טויזענד דאלער. צוויי טויזענד אקער ערד, זעכציג בהמות, שאף, פערד, מולען, מאשינען, וועגען, קארעטען... זעהר א גרויסע פערמע. מאנכעס מאל פאהרען מיר א הין אויף חגאות. עס איז ניט ווייט...

ביילע: מחשבות׳ן, זיי זענען שוין דא א קימא לן פון א יאהר פיער.

עטי: יא, זיי זענען געקומען דריי יאהר נאך אונז.

אפרים: איך געדענק, ווי דער מחותן האט זיך געאיילט... איך מוז זיין, זאגט ער, פונקט דריי יאהר נאך דער חתונה ברענגען 2½ טוי-זענד רוסישע קערבלעך, ווי איך האב צוגעזאגט. אי, הלואי האב איך אזוי שווער.

עטי: דער פאפא איז נעבעך זעהר אלט געווארען. אויף דער פארם געהט שלעכט, ער איז אליין... סעמועל איז דא אין ניו-יארק און ציליע... נו, וואס קען ציליע העלפען? נאר די ניאניע נאטאשא איז די איינציגע הילפע... גוטע זעעלע!

אפרים: א פראוואסלאווגע גוי׳ע זאל זיין אזוי טריי! ניט אנדערש, זי האט אין זיך א גלגול פון א יודען.

ביילע: אויף דער עלטער, מיט יודען, אין א פרעמדע מדינה,

פאַקע אַ דימענטענע גוי'ע, להבדיל אַ כפּרה. (עטי הערט זיך צו, לאָזט שנעל אַראָפּ דאָס קינד פון שויס.)

עטי: דער שילער געהט אַוועק, גרעגואַר וועט באַלד אַריינגעהן.

גרעגואר: (ביים טהיר) יעס, גוד באַי (אַריין, רויכערט אַ סיגאַרע, טראָגט אַ שעהנעם סמוקער) אָה, איך הער, ווער כרומט דאָ מיר אונטער'ן אויער? (צו אַלבערט) הערײַן!

אפרים: הער, מילא, עס מוז דאָך זיין אַנ'עק מיט דער יוניאָן. עס קאָסט צעהן סענט פאָהרען אַרויף און צעהן סענט אַראָפּ!

גרעגואַר: שפּעטער! ציליע נאָך ניט געקומען? עטי, קענסט זיי ניט נעהמען אין דײַנינג רום? טאָמער קומט אימיצער, זעהר שעהן, די רוסישע גרינהאָרנס, שנאָרערס.

ביילע: איך וואָלט שוין געוואָלט זעהן וואָס מען קען ביי דיר אויסשנאָרען.

עטי: נעהם דײַן פידעלע און געה שפּיעלען (אַלבערט אָב) קומט, איך וועל מאַכען טיי, מיר האָבען אמת'ע רוסישע טיי, פּאָפּאָוס... גרעגואַר, איך בין שולדיג, וואָס אַלבערט וועט היינט ניט קענען גוט זײַן לעסאָן. ער האָט געפיהלט שלעכט, האָב איך איהם ניט געלאָזט לערנען... (צווינגט זיך צו לאַכען) נו, קרעמענטשוג, לאָזט זיך ניט בעטען. (אפרים, ביילע און עטי אָב.)

גרעגואַר: (קומט די שנורבאָרדע מיט אַ קליין בערשטעלע ביים שפּיגעל), אַז ציליע איז ניטאָ אין שטוב, איז ניטאָ קיין אינטערעס אין דער היים... אַז זי איז דאָ, ווילט זיך רעדען, לאַכען, שפּיעלען... דער טײַפעל זאָל זי נעהמען, זי קריכט מיר פון קאָפּ ניט אַרויס... שפּיעל איך – מוז איך דענקען פון איהר. בין איך ערגיץ– אײַל איך זיך אַ היים צוליעב איהר... זאָ וואַהר איך לעב... דאַכט זיך שוין אַנ' אַלטע מויד און ברעקעלט זיך נאָך... זי רייצט זיך נאָר מיט מיר... אָבער סוף כל סוף, וועל איך זיך מיט איהר אָברעכענען... הע! חע! חע! נו, מען דאַרף געהן לערנען מיט מײַן ווייב'ס זוהן... (אָב. אין צווייטען צימער ביין) אָנפאַנגען! (אַלבערט שפּיעלט).

עטי: (שליסט אויף די פראָנט טהיר און קומט אַריין שטיל) איך האָב זיי געזאָגט, איך געה אין דעליקאַטעסען סטאָר און אַליין האָב איך זיך אַרײַנגעכאַפּט אַהער (הערט זיך צו) מײַן האַרץ ווערט צוריסען ווען ער לערנט מיט איהם און ניט לאָזען איז נאָך ערגער. (הערט זיך צו) אַי, ער שפּיעלט ריכטיג... ער שפּיעלט ריכטיג (הערט זיך צו און דיריגירט מיט'ן פינגער, צושאָקלענדיג מיט'ן קאָפּ).

גרעגואַר: (אין צווייטען צימער) עי! עי! טעמפּאָ! טעמפּאָ! חאַם!

באלוואן! (דאס פידעל שפילט ניט, עטי זיפצט) נו, ווייטער! (שפילט) איינס, צוויי, דריי, פיר! איינס, צוויי דריי, פיר! קענסט ניט צעהלען קיין פיר פערטעל? פערשטאפטער קאפ! אפיציער! (דאס פידעלע ווערט אנטשוויגען) נו, (פויזע) נו? שפילט אב צוויי טאקטען און שטעלט זיך אב... נו, זאג איך! נו! נו! (מען הערט, ער שלאגט דאס קינד, וועלכעס שרייט ערשראקען „פאפא! פאפא"!)

עטי: ער שלאגט איהם ווידער, וועה איז מיר! (קעמפפט מיט זיך אליין ביי דער טהיר) ניין! ניין! איך וועל זיך ניט אריינמישען... עס איז נאך ערגער... ער ווערט וואהנזיניג און שלאגט איהם נאך גרויזאמער... אי, אונגליקליכעס קינד!

גרעגואר: פארט פון דאנען, באלוואן! פארט! (ווארפט ארויס אלבערט'ן און בלייבט אליין אין צווייטען צימער.)

עטי: (דריקט דאס קינד צו זיך און קושט) שש! וויין ניט... וויין ניט...

אלבערט: (וויינענדיג, מיט א פערשטיקטע שטימע) מאמא, ווען דער פאפא שלאגט מיך איבער'ן קאפ, הויבט מיר אן שווינדלען אין אויגען... (גרעגואר קומט.)

עטי: שש!... (לאזט איהם אראפ פון די קניע).

גרעגואר: נו, ווארום האסטו איהם אויפגעהערט טרויסטען? דיין גאנצע ליעבע קומט דאך איהם אן... קענסט שענקען ליעבע נאר ווי א גנב, הא?

עטי: איך ווייס, דיך קרענקט, ווען איך צייג ליעבע צו איהם און איך וויל דיך ניט קרענקען... ווייסט דו דאס נאך ניט? אלבערט, געה, וואש דיך אב און זיץ דארטען מיט'ן זיידען און מיט די באבע. (אלבערט אב.)

גרעגואר: מיט זיין זיידען און מיט זיין באבען, חע! חע! חע!

עטי: (מאכט זיך ניט הערענדיג) גרעגואר, איך בעט דיך, איך בעט דיך, שלאג ניט דאס קינד איבער'ן קאפ. עס איז זעהר שעדליך.

גרעגואר: אזוי? שעדליך? ווער האט עס דיר געזאגט? דער אפיציער דיינער אדער דער גלח ווען ער האט דיך פאר'ן שמד'ן געלערנט האספאדי פאמילוי? (זי פערברעכט די הענט און לאזט אראפ דעם קאפ. ער געהט אום אויפגערעגט) שלאגען איהם! עס הייסט, איך שלאג איהם, וויל איך רעכען עפעס? מיט אנדערע האב איך געדולד, מיט איהם ניט. פערקעהרט, איך האלט זיך נאך איין, ווייל איך ווייס, מען וועט מיינען איך שלאג איהם דערפאר... ווען אבער איך זאל האבען מעהר רעכטע אויף איהם, ווען ער זאל טאקי זיין מיינער, וואלט איך איהם דער'הרג'עט אויף טויט... זא וואהר איך לעב... פשוט, מען טאר מיט א'נ איינגענעם

ניט לערנען. גענוג, איך לערען מעהר ניט מיט איהם... איך וועל בעסער צאהלען פאר איהם פראפעסאר ווילדערמייער'ן. עס וועט זיין געזינטער פאר מיר, פאר איהם, און פאר דיר אויך... עטי, דו הערסט?

עטי: איך הער און דערפאר דאנק איך דיר זעהר.

גרעגואר: יא? נו, ביזט דו שוין ניט בייז אויף מיר?

עטי: ווער גיט מיר רעכט בייז צו זיין?...

גרעגואר: קיין פרוי האט ניט קיין רעכט בייז צו זיין... א פרוי האט נאר רעכט צו ליעבען און צו זיין גוט (נעהמט זי צו זיך אויף די קניע) נו, אז דו ביזט ניט בייז, גיב מיך א קוש אהער אין די ליפען אריין... אנדערע פרויען האבען אזוי ליעב מיינע ליפען, זיי בייסען מיך, ווען זיי קושען, נו! (זי קושט קאלט) פון דעסטוועגען האב איך א היבשע ווייבעל, זא וואהר איך לעב. איך וויים, אנדערע זענען מיר מקנא... און אז איך זעה, אז מען איז מיר מקנא, געפעלסט דו מיר בעסער (אומארמט זי) ווייסט וואס, עטי, קום צו מיר אביסעל (שטעהט אויף).

עטי: דיינע עלטערן ווארטען דארטען אויף אונז...

גרעגואר: א גרויסע זאך! זיי קענען ווארטען... נו!...

עטי: מיר טהוט איצט אזוי וועה דאס הארץ.

גרעגואר: ווידער דיין אלטע שטיק. נאך ניט אויסגעלערענט? איך וויל וויסען: געהסט, צו ניין?

עטי: יא! איך געה, (זיפצט ער זאל ניט בעמערקען און געהט).

גרעגואר: חא! חא! ניין! איך האב דיך נאר געוואלט אויספרובען. בין איך ניט דיין מאן? דארפסטו ניט טהון אלעס, וואס איך פערלאנג? קום אהער! זעץ זיך דא לעבען מיר (זעצען זיךביידע אויף א סאפקע)! וואס האב איך דיך געוואלט פרעגען? פריהער אז דו האסט מיך א קוש געטהון, זענען דיינע ליפען געוועזען קאלט ווי אייז... זאג מיר, איך וועל ניט בייז ווערען, זא וואהר איך לעב. גלאט אזוי, מיר ווילט זיך וויסען... אז דו פלעגסט איהם קושען...

עטי: אה, גרעגואר, האסט זיך ווידער דערמאנט...

גרעגואר: איך וועל ניט בייז ווערען. א יא, דיינע ליפען האבען דאמאלס געברענט. הא?

עטי: איך וויים ניט.

גרעגואר: פלעגט ער דיר דען ניט זאגען? (שווייגט) ווייסט דען ניט? (אויפגערעגט). איך בין רוהיג. זא וואהר איך לעב. גלאט אינטערעסאנט צו וויסען... ער האט דיר געזאגט, הא?

עטי: (גאנץ שטיל) יא!

גרעגואר: זעהסט! דו! (בעהערשט זיך) זאג דעם אמת, די פער-

גלייכסט איהם אמאל מיט מיר? ער איז געווען א געזונטער, א שטארקער, א הויכער?

עטי: ניין, ער איז געווען נידריגער פון דיר...

גרעגואר: ניט דאס מיין איך... זאג, דו ווייסט וואס איך מיין...

עטי: זאל מיר גאט שטראפען אויב איך ווייס וואס דו מיינסט. אה, גרעגואר, דער מאן איז שוין לאנג טויט...

גרעגואר: אבער דו האסט איהם ניט פערגעסען?

עטי: איך וויל ניט זאגען קיין ליגען; איך האב איהם ניט פערגעסען...

גרעגואר: איך פערשטעה שוין גוט, פאר וואס דו קענסט איהם ניט פערגעסען... מיך ועסט דו ניט נארען! דו האסט געהאט איין ליעב־האבער, איך האב געהאט פראקטיקע מיט צוואנציג אזעלכע ווי דו... איך ווייס שוין פאר וואס דו האסט איהם ניט פערגעסען...

עטי: איך האב איהם ניט פערגעסען, ווייל איך האב איהם ליעב געהאט.

גרעגואר: ליעב געהאט! אויסגעלאסענע פרוי! בוהלערין! (גיט זי א פאטש, איין אויגענבליק בלייבט זיי איבערראשט.)

עטי: (האפט בעטהאווענס סטאטויע) וויעדער שלאגען? (וויל איהם פלעטען דעם קאפ, ער דערשרעקט זיך און בייגט זיך צונויף. גיט א קוק אויף איהם מיט פעראכטונג), ניין, איך דארף ניט... (לאזט ארויס די סטאטויע פון איהר הענד.)

גרעגואר: חי! חי! חי! האסט מיך אזוי ערשראקען, אז מיר ווילט זיך לאכען, זא וואהר איך לעב, איך וויל בייז זיין און עס לאכט זיך. חא! חא! חא! ביזט פלוצלונג געווארען ווי דער אלטער פרידלענ־דער... חע! חע: ווייל איך האב ניט ערווארטעט, האב איך זיך דער־שראקען... געשלאגען גאר? עס איז ניט וואהר... איך האב אפילו ניט געמיינט... אזוי... עס האט זיך ארויסגעריסען... עס האט דען דיר וועה געטהון? ווייס איך, א גלעט געטהון איבער'ן בעקיל.. זא וואהר איך לעב, איך האב ניט געמיינט. נו, נעהם, און גיעב מיר צוריק צעהן פעטש (האפט איהרעביידע הענד און פאטשט זיך איבער די באקען.) אט אזוי! אט אזוי! דו זאלסט מיר ניט זיין טהייער, וואלט מיך ניט פערדראסען. אבער איך האב ניט געמיינט, זא וואהר איך לעב (קושט זי ליידענשאפטליך אין די הענד, אין די באקען. אפרים און ביילע שטעלען ארויס די קעפ דורך די פארטיערען און קוקען...)

ביילע: עטי, דאס ביזט דו אזוי אין „דעלמיקאטעסען" סטאר? אי! נאך ניט אנגעקושט זיך?

..פרים: דער פראפעסאר שפילט אנ'אוווערטיורע מיט דער פראפעסארשע... הע! חע!

גרעגואר: (ביז) אין אמעריקא דארף מען פריהער אנקלאפען איידער מען געהט אריין...

אפרים: נו'ם איך אקערשט פריהער זיין אין אמעריקא... דיינע יוניאנס לאזען דאך מיך ניט אין אמעריקא אריין! אפרים כלי=זמר קען דא גאר קיין כלי=זמר ניט זיין, וואס איז דאס א געזען'ן פון פאליציי צו פון קהל? (מען הערט א שטארקע גלעקעל, שפעטער א גערויש.)

גרעגואר: פאליציע! קהל! איך ווייס ניט, וואו וואקסען אויס אזעלכע מענשען (אלבערט לויפט אריין מיט א גרויסען אינפעט.)

אלבערט: אי, מאמא! (א קוק אויף גרעגואר'ן און ווערט אנטשוויגען).

גרעגואר: וואס איז דארט? באלוואן!

אלבערט: (ציינגט מיט'ן האנד) געקומען!... (מע הערט ראפאיל'ס שטימע).

ראפאיל, וואס איז דאס, שזמורקעס? וואו האבען זיי זיך באהאלטען דארטען? (קומט מיט א סעטשיל, נאך איהם נאטאשא מיט א באנקע ווארעניע).

עטי: (אויסער זיך פון פרייד) פאפא! (פאלט איהם אויפ'ן האלז) באבושקא! ניאנע! (קושט נאטאשא'ן, בלייבען ביידע צוזאמען).

ראפאיל: נו, וואס מאכט איהר דא? (דריקט די האנד גרעגואר'ן) אהא, דער מחותן דא.. שלום עליכם... נו, מחותנת'טע, ווי שמעקט אייך אמעריקא?... מיינער געפעלט ניט, איהר שמעקט ניט...

אפרים: מחותן, איך האב ערשט דערמאנט, פאר די שיפס=קארטען קומט אייך...

ראפאיל: אה! פוסטיאקי! נו, עטי, זעהסט אויס גאנץ היבש, די אויגעלעך גלאנצען, די בעקעלעך ברענען.

עטי: רויט מיינע באקען? נו, יא, אזוי איז דאס אין פאמיליען=לעבען: א מאל זענען די באקען בלאס, א מאל רויט.

ביילע: אזא באנקע מאלינע ווארעניע ביי אונז אין קרעמענטשוג... אי, מחותן, מיר האבען זיי ערשט געטראפען... קושען זיך, האלזען זיך... א דעלימעקאטעסען סטאר.

ראפאיל: אזוי-גאר? הייסט עס, אלל רייט, הא? נו, און וואס הערט זיך אין קרעמענטשוג? דו, פראפעסאר, דיר האט זיך געגלוסט קיין פענקאווע סיגארען=שפיץ, נא! וואס דארף איך איהם אין דארף? (גיט איהם א טהייערען סיגארען=שפיץ).

גרעגואר: (ענטציקט) דאס איז א פרעזענט, איז א פרעזענט... (אלבערט קוקט נייגיעריג.)

עטי: פאפא, און וואס האסט דו אלבערט'ן געבראכט?

ראפאיל: (קאלט) אלבערט'ן? פערגעסען... נא, קויף זיך אליין עטוואס. (גיט איהם קליין געלד.)

גרעגואר: פאפא, ווי געהט דאס אויף דער ערמע? ווארום איז די שוויגער ניט געקומען?

ראפאיל: אויף דער פערמע? יא! עס געהט אלל=רייט. אלע זענען צולאפען, האט די שוויגער געמוזט בלייבען אין דער היים. איך האב געבראכט נאטאשען... דו ווייסט, עטי, זי איז די לעצטע צייט אונמוטהיג און בענקט נאך רוסלאנד, האב איך זי געבראכט אין ניויארק. אז ביי נאטאשא'ן וועלען זיך אבלאזען די הענד, געהט די גאנצע פערמע פראלאס! נו, אז זי וועט זעהן איהר עטי, ווערט זי דאך שוין לעבעדיגער. און דערצו האבען מיר געהערט, עס איז דא אין ניויארק א רוסישע פראוואסלאוונע קירכע, זאל זי אבדאוונען א פאר מאל, ווי איהר גלויבען פאדערט, וועט זי ניט בענקען... נו, און אונזער מאמזעל צילי'ע ניטא דא? (בייז) זיי שפאציערען דא אום אין אמעריקא!... שפיעלט איהר שוין, מחותן?

ביילע: וואס הייסט ער שפיעלט? נו, און די יוניאן?

אפרים: איהר פערשטעהט? איך, אפרים כלי=זמר, וואס איך בין כלי=זמר נאך ז'פופקא, איך דארף פריהער דערלאנגען א פראשעניע, מען זאל מיר ערלויבען זיין א כלי=זמר, און אז מען וועט מיר ערלויבען זיין א כלי=זמר דארף איך, אלטער כלי=זמר, האלטען עקזאמען אויב איך קען זיין א כלי=זמר, און אז איך קען זיין א כלי=זמר, דארף איך אריינטראגען 25 דאלאר אז איך מעג זיין א כלי=זמר און אז איך מעג שוין זיין א כלי=זמר דארף איך שטעהן אויף דער אטשערעד ביז וואנען מען וועט מיר הייסען כלי=זמר זיין... אי, איך בין שוין 40 יאהר א כלי=זמר, אי, איך וויל עסען, אי, איך האב ניט קיין 25 דאלאר? ענטפערען זיי מיר: א יוניאן! אפרים קאפעל=מייסטער דארף בעטען א ראזרעשעניע! געוואלד, אין דער פינסטערער רוסלאנד יוער עס וויל פידלען פידעלט און דא אין דער פרייער אמעריקא דארף מען א ראזרעשעניע!... אי! זיי האבען דאך דארטען אין דער יוניאן אזעלכע פארטאטשעס, כלי=זמר מיט קלאטשע אין די אויערען... שפיעלט מיט א האלבען טאן ניעדריגער און הערט ניט... פייוועל ווארעניק האט ביי מיר אין קאפעליע געקלאנט מיט מאצען, דא שפיעלט ער אלט... און נאר=ניט! א יוניאן!

בײלע: געװען כל ימיו אַן ערליכער מאַן... האָט זיך ניט געמישט... פּלוצלונג יוניאָן!

אפרים: אײנער בײ זײ אַ גאַנצער מאַכער אין דער יוניאָן, פֿרעג איך: ברודער, זאָג מיר, װאָס איז סעפּטימאַ אַקקאָרד? זאָגט ער מיר: סעפּטימאַ אַקקאָרד איז: אויב דו װעסט זײן אַ מקבל, װעט דיר אַ רוח אין טאַטענ׳ס ערד אַרײן! יוניאָן!

גרעגואַר: סעפּטימאַ אַקקאָרד! דו װײסט זעהר פֿיעל פֿון סעפּטימאַ אַקקאָרד... עס איז ניט קרעמענטשוג... דאָ פֿאָדערט זיך יוניאָן, דאַרף זײן יוניאָן...

בײלע: עס איז גרינג צו זאָגען, אַז מען האָט אַ פֿולען מאָגען.

ראַפֿאַיל: אויב עס װעט זיך האַנדלען נאָר פֿון די 25 דאָלאַר, זאָגט מיר... מײן פֿערמע עסט זײ װי זײ אויף אַלעם, װעט איהר אָנקומען מיט אַ פֿינף=און=צװאַנציגער װעניגער.

בײלע: אַז מיר האָבען שוין יאָ אײער פֿינף=און=צװאַנציגער, פֿאַר װאָס זאָל עס זײ אָנקומען! אַ ריס פֿונ׳ם האַרצען, אין שטוב ניטאָ קײן קאָטשערע, ניט קײן לאָפּעטע.

אפרים: (צום זוהן) יוניאָן גאָר! פֿאַר װאָס לאָזט מען דיך שפּיעלען? בריות! זײ קװעטשען דעם קבצן מיט די אויסגעדאַרטע געדערים, זאָלען זײ קװעטשען דעם, װאָס האָט פֿולע קישקעס.

גרעגואַר: װאָס גלײבסט דו זיך צו מיר? איך בין קײן כלי-זמר, איך בין אַרטיסט. און װיעדער, אין אַמעריקאַ דאַרף מען האָבען שכל. איך האָב אַנדערש געטהון... װי איך בין געקומען, באַלד געדונגען אַ רײכע סטודיע, אין אַלע מוזיקאַלישע צײטונגען גרױסע רעקלאַמען, ניט געהאַט קײן שילער און דאָך ניט גענומען ביליגער פֿון פֿינף דאָלאַר פֿאַר אַ שטונדע, זאָ װאָהר איך לעב. דערפֿאַר שלאָגט מען זיך יעצט איבער פּראָפֿעסאָר גרעגואַר פֿידלער, איך שפּיעל ערשטע פֿידעל אין דער סימפֿאָני; בין דירעקטאָר פֿון אַ קװאַרטעט, בין קאָנדוקטאָר אין אַ רײכען מוזיקאַלישען פֿעראײן, מען דאַרף פֿערשטעהן...

בײלע: ביזט אַ קאָנדוקטאָר אויך? נעהמסט די בילעטען װי אויף דער טשוהונקע?

גרעגואַר: טשוהונקע? קאָנדוקטאָר הײסט דיריזשער, קאַפּעלמײסטער (מען קלינגט, אַלבערט אָב.)

אפרים: אַ גרױסע זאַך! איך בין געװען קאַפּעלמײסטער, אַז דו ביזט נאָך אומגעלאָפֿען מיט אַ סמיק פֿון הינטען... ביזט אַ חכם אין אַמעריקאַ, װײל דײן שװער איז דער גרױסער פֿרידלענדער, איך קען ניט זײן אַזאַ חכם, איהר טאַטע איז געװען טרײטעל סופֿניק. ער איז

אַנ׳אַרטיסט! און איך בין אַ קאַטשקע, אַ כלי־זמר! ניש־קשה, לאָמיר זיך נאָך פערהערען! יאָ, יאָ, נאָמיר שפּיעלען פאַר יודען, וועלען מיר זעהן וועמעס פידעלע וועט אַ צופּ טהון ביים האַרצען. איך בין אַ כלי־זמר און ער איז אַנ׳אַרטיסט, אַ „ווירטואָהויז" איז ער! (אויפגערעגט) וואו איז דיין פידעל? נום׳איך זעהן, אויב דו וועסט קענען אַזוי ווי איך שפּיעלען „יחאַוו קאָזאַק" מיט וואַריאַציעס? (חאַפּט דאָס פידעלע) יאָ, יאָ, לאָמיר זעהן (אַלע לאַכען. ער איז זעהר אויפגערעגט. ווי ער הויבט אָן שפּיעלען, קומען: סאַמואיל, ציליע און אַלבערט).

גרעגואַר: (מיט אַ איראַנישע מינע) שש! קאָנצערט (אַלע זעצען זיך, סאַמואיל נעהמט אַלבערט׳ן אויף די קניע און קושט איהם!.

אפרים: (שפּיעלט מיט נעפיהל, האַלט זיך מאַיעסטעטיש, די וואַריאַציעס שפּיעלט ער מיט קונצען). נו, עטי, וואָס זאָגסט דו?

עטי: עס איז גוט: אָבער מען דאַרף אויסהערען ביידע צדדים.

ראַפאַיל: בראַוואָ! חאַ! חאַ! (פערקנייטשט דעם שטערן) די אַלטע זענען גאָר־ניט, נאָר זיי זענען די בריות... מיר אַלטע געפעלען זיי ניט... נו, וואָס וועלען זאָגען די יונגע אַרטיסטען?

גרעגואַר: אַ נו, ציליע, זעץ דיך אונמיסטען צו דער פּיאַנאָ... איך האָב שוין לאַנג פאַר׳ן פּאַפּאַ ניט געשפּיעלט און איך בין יעצט אויפגעלעגט צו שפּיעלען, זאָ וואַהר איך לעב, זעץ דיך! זעץ דיך! (זעצט זי אַנידער מיט געוואַלד און זאָגט איהר שטיל) טהייערע, איך האָב שוין דאָ געבענקט נאָך דיר. (לויט) יאָ, די זעלבע זאַך. (גיט איהר נאָטען. זיי שפּיעלען די ערשטע טייל פון „קרייצער׳ס סאָנאַטע").

ראַפאַיל: (פערטראַכט) ע, אַלטער, אַ פּנים מיר זענען טאַקע אויף צרות... הם! טשאָרט וואַזמי!...

עטי: (שטיל צו נאַטאַשאַ׳ן) ווען ער שפּיעלט האָט ער גאָר אַנ׳אַנדער געזיכט... און דאַן פערגעס איך אַלעס...

ראַפאַיל: וואָס האָבען זיי דאָס געשפּיעלט, עטי, דו ווייסט ניט?

עטי: איך הער אָפּט פון דייניגג רום ווי זיי רעפּעטירען דאָס, און וואָס איז דאָס, האָב איך ניט געפרעגט.

גרעגואַר: חע! חע! אדרבה, זאָל דער הערר קאַפּעלמייסטער זאָגען וואָס דאָס איז.

אפרים: אמת, עס איז מיר ניט בעקאַנט, אָבער אַ וואוילע זאַך. דער מענש וואָס האָט דאָס געשריבען זעהט זיך אָן, האָט געקענט קאָנטראַפּונקט.

גרעגואַר: אַזוי? קאָנטראַפּונקט? (צום שווער) דאָס רעפּעטירען מיר מיט ציליען קרייצער סאָנאַטע פון בעטהאָווען.

אפרים: אָה, קרייצערס סאָנאַטע? קיין מאָל ניט געהערט.

סאַמואיל: קרייצער סאָנאַטע? איך האָב עס באַלד דערקענט. איך האָב דיעזע סאָנאַטע געהערט אָהן אַ גוזמא טויזענד מאָל. ווי איך בין אַ יוד! בעטהאָווענס קרייצערס סאָנאַטע, וואָס טאָלסטאָי האָט אָנגע־שריעבען. נו, יאָ!..

עטי: (פאַר זיך) קרייצערס סאָנאַטע! דאָס בוך... אַה! מען ווער עס אַמאָל דאַרפען געפינען און ענדיגען...

ציליע: נו, ווי געהט עס, פּאַפּאַ? העלאָ!

ראַפאַיל: העלאָ! העלאָ! עטי, מיר חל'ש'ט דאָס האַרץ, האָסט אפשר אַביסעל בראָנפען, האַ?

גרעגואַר: אָה, פּאַפּאַ, געווים, קומט אין דיינינג רום. איך וועל אויך נעהמען אַביסעלע, זאָ וואַהר איך לעב. עטי, מיר האָבען נאָך די קאָנסערוון, וואָס איך האָב געקויפט פאַר זיך?...

עטי: קומט אַלע. (צו גרעגואַר'ן) דיינע אימפּאָרטירטע קאָנסערוון? דאָס וואָס דו קויפסט פאַר זיך, בלייבט שטענדיג נאָר פאַר דיר. (גרעגואַר געהט פריהער, עטי נעהמט ביילען און געהט, ראַפאַיל געהט מיט אפרים'ן).

ראַפאַיל: ברודער, די אַלטע האַלטען נאָך ביי „יחאַוו קאָזאַק" און די יונגע האַלטען שוין ביי „קרייצער'ס סאָנאַטע". ע! זיי זענען גרויסע חכמים און קליינע מענשעלאַך (ביידע אָב. ציליע, סאַמואיל, נאַטאַשאַ בלייבען).

נאַטאַשאַ: וואָס־זשע, קינדער, איהר קלייבט זיך גאָר ניט צוריק אהיים? אויף דער פערמע איז אַ ראַשזאָרעניע... פרעמדע ראַבאָטניקעס קענען ניט זיין טרייע... ניטאָ קיין אייגענער מענש... דער אַלטער געהט אַראָפּ פון זינען. איך וויים, די הויפּטזאַכע וואָס ער איז געקומען איז וועגען אייך... ער וויל זעהר, איהר זאָלט לעבען מיט איהם אין איינעם.

סאַמואיל: מיר איז דאָ 70 טויזענד מאָל בעסער ווי דאָרטען... דאָ בין איך אַליין אַ מענש און וואָס דאָרטען? זעצען קאַרטאָפליעס? שעהנע ביזנעס (נעהמט אַלבערט'ן, שטיפט מיט איהם).

ציליע: נאַטאַשאַ, איך וויל אויך בלייבען אין שטאָדט אויף שטענדיג. דאָרט איז לאַנגווייליג.

נאַטאַשאַ: דאָרט איז ניט גוט? פאָטער אין הימעל! איך שטעה אויף אין דער פריה, די ליכטיגע זונן שיינט, מיט דער האַנד צו דער־לאַנגען אַ קלאָרע טייך, אַרום שטוב בוימער, עפּיל, באַרנעס, ווײַנשיל, אויפ'ן בערגעל אַ וואַלד: באַזשיא־בלאַגאָדאַט. פיש, אויבסען, פרוכטען, האָלץ, לאַנד! ווען מען גיט אונזער'ן אַ מוזשיק אַזאַ געשאַנק פון גאָט, וואָלט ער דאָך געפאַלען אויף די קניע, וואָלט געקושט די מוטער ערד

און בעגאסען זי מיט טרעהרען פון דאנקבארקייט... דא אין שטאדט קאכט ווי אין די קעסלען פון גיהנום און דארטען איז רוהיג... דער אלטער האט קיין הילפע. ער פערשטעהט ניט זייער שפראך און ווייס גאר ניט אין דער ווירטשאפט. ער שוויגט און ארבייטעט שווער, אבער אהן נוצען, און די בארינגיע וויל דארט ניט זיין, טאטשעט איהם, עסט איהם, אי, קינדער, קינדער... טס... (ראפאיל מיט א סאלפעטקע געהט, קייענדיג).

ראפאיל: איך האב פערשטאנען, אז דו, נאטאשא, ווילסט זיי איינרייידען... וואס=זשע, מען דארף זיי נאך בעטען? סאמואילען געפעלט בעסער דא זיין א קנעכט...

סאמואיל: פאפא, איך בין יעצט אנ'איידזשענט ביי נעה=מאשינען... ווען נאר צוויי מאשינען א וואך איז שוין 39 דאלאר. הייגט, ווי זים דאס איז, וואס איך פערדינען זיך אליין און פערלעב זיך אליין... 39 דאלאר א וואך איז אויך געלד, ווי איך בין א יוד. גיין, הא?

ציליע: נו, יא, און ווען רערצו שיקט נאך די מאמע א פאר דאלאר, קען מען שוין לעבען.

ראפאיל: דו, איידזשענט, ווייסט ניט, וואו די רוסישע קירכע איז? נו, און דו, ציליע, דו מאכסט דא אויך אזעלכע גליקליכע געשעפטען? זעהסט דו, דיר וועל איך יא זאגען... ע... איך דארף דיך ניט בעטען... (בייז) מיינע שונאים וועלען ניט דערלעבען, איך זאל וועמען בעטען! עס קומט אימיצער, רעדט צו מיר, איך פערשטעה ניט... אדער אמאל אנ=שרייבען א פאר ווערטער. עס איז א גרויסע בעל=הבית'ישקייט... איך וועל דיר צאהלען ווידזשעס, ווי א פרעמדער...

נאטאשא: דער פאפא מעלקט אליין די בהמות און יונגע קינדער זאלען זיך פוילען.

ראפאיל: זאנטיקעס מיט קארסעטען מיט האנדשוהען קען מען דארט אויך טראגען... די מאמע געהט ניט ארויס אויף דער טערראסע אהן א וואואל.

ציליע: וואס וועל איך זיצען דארט אין דער בערלאגע? דא אין נויוארק, מען זעהט מענשען, מען לעבט. פון פיאנא=לעסאנס פערדינען דא געלד אזעלכע, וואס ווייסען ניט מיט וועלכען פינגער מען קלאפט „דא" און מיט וועלכען „רע". איך בין א פיאניסטקע.

ראפאיל: (בייז) ווילסט דא אין נויוארק קלאפען „דא" און „רע" מיט די פינגער? מאמזעל, דו וועסט פאהרען אהיים!

ציליע: שרייט ניט אזוי, מיסטער פרידלענדער... מיינט ניט, עס איז ראסעיע. ניט קרעמענטשוג איז דאס — מיר זענען אין יונייטעד=סטייטס אף אמעריקא! (אב).

נאטאשא: (פערבלעכט די הענד) אָה, גאָט אין הימעל!

ראפאיל: דו הערסט? עס איז ניט ראסעיע! פאָטער און מוטער — דאָס איז אין ראסעיע, דרך ארץ פאר עלטערע — דאָס איז אין ראסעיע, פאמיליען עהרע — דאָס איז אין ראסעיע, פאר גאָט מורא האָבען — דאָס איז אין ראסעיע, — האָב=זשע מורא פאר'ן רוח — דאָס איז אין ראסעיע. א הפקר וועלט! וואָס איינעם פאלט איין אין זיין פערדישען קאָפּ, דאָס טהוט ער, אי! (דראָהט מיט'ן קולאק.)

סאמואיל. פאפא, וואָס דארפסט דו די פערמע? מיט דיין קאפיטאל קענסט דו דאָ אין ניויארק פיהרען 77 טויזענד געשעפטען. מיין גענעראלנען אגענט האָט געשפיעלט אויף דער בירזע ווען עס איז געווען די פאניקע, האָט ער פונקט אין 65 מינוט פערדיענט פיער און אכציג טויזענד דאָלאר, 84 טויזענד ביז א סענט, ווי איך בין א יוד.

ראפאיל: איך בין ניט געקומען אהער מאכען קאפיטאל פון שווינדעל און רויך. איך האָב געקויפט א פערמע און האָב געזאָגט, איך וועל אליין ארבייטען, וועל איך ארבייטען דאָרט ביז איך וועל פאלען צו דער ערד און וועל שטארבען —! סוויני! פאָדלעצי! (אָב).

נאטאשא: מען זאָגט געבילדעטע מענשען גלויבען ניט אין גאָט, האָבען זיי סאָוועסט.

סאמואיל: ניאניע; ווי קוממסט דו צו פערשטעהן אזעלכע זאכען? א באָי פון דריי יאָהר ווייס דאָ אין אמעריקא 20 טויזענד מאָל מעהר פון דיר (עטי קוממט.)

עטי: ניאניע, סאמואיל, וואָס זיצט איהר דאָ?

נאטאשא: בלייב דאָ, עטי, איך דארף דיר עפּעס זאָגען.

עטי: זעהסט, ניאניע, סאמואיל איז אלבערט'ס בעסטער פריינד.

אלבערט: איך האָב קיינעם ניט אזוי ליעב, ווי אָנקעל סעם, קיינעם ניט.

סאמואיל: מיר דאכט זיך, איך זאָל האָבען 97 אזעלכע זיהן, וואָלט נאָך ניט געווען גענוג פאר מיר... קום, מיר וועלען פאָהרען אין דייניונג רום (נעמט איהם אויף די פלייצעס) נא, הארזי, הי! הי! הי! (נהירזשעט ווי א פערד און לויפט. אָב).

נאטאשא: עטי, זיי ווילען דאָך ניט פאָהרען צוריק... אי, מיר דוכט זיך אז ציליע... וואָס קאָן דאָ ציליען אזוי אויפהאלטען?

עטי: איך ווייס ניט, ניאניע.

נאטאשא: איך ווייס, דו האָסט זיך פיינט צו קלאָגען... אָבער זייערע אויגען האָבען גערעדט, ווען זיי האָבען דאָ געשפיעלט... הייליגער גאָט! א שוועסטער!

עטי: דאס האט זיך דיר אויסגעוויזען, ניאניע.

נאטאשא: אי, עטי, דו קוק זיך צו בעסער.

עטי: וואס פאר א רעכט האב איך זיך צו צוקוקען.

נאטאשא: דער פאפא, דאכט זיך, אזא קלוגער מאן און זעהט ניט... ער מיינט, דו ביזט גליקליך... מען דארף איהם עפענען די אויגען...

עטי: ניין, ניין, ניאניע, בעוואהרע גאט, ער האט גענוג צרות און יסורים אהן מיר.

נאטאשא: עס איז יעצט ניט אזא אונגליק. צוגעהט זיך נאכ'ן יודישען זאקאן.

עטי: ניין, ניאניע, עס וועט נאר ברענגען אלעמען שאנדע און שמערצען און קיין גליק וועט עס מיר ניט ברייננגען. דער פאפא האט איין טרויסט, איין פרייד, דאס אם וויינגסטען איך בין גליקליך, ווארום זאל איך ביי איהם זיין איינציגע טרויסט רויבען? מיין קינד האט יעצט א פאטער און וויים ניט פון קיין זאך, איהם קאסט טייער אזא פאטער, אבער וואס זאל מען טהון, אז די וועלט פאדערט עס? יעצט שווייגט ער, זאגאר זיינע עלטערען, קיינעם אין דער וועלט האט ער נאך ניט געזאגט, אז דאס איז ניט זיין קינד. ווען אבער עס וועט ארויס א סקאנדאל, אנ'=אמעריקאנער שמוטציגער דיווארס קיים, וועט די גאנצע וועלט זיך אנהויבען גריבלען אין מיין פערגאנגענהייט... דאס קינד וועט ליידען פאר מיר, דער פאפא וועט האבען נייע בזיונות... און ער האט דאך אזוי פיעל געאפפערט אום אלעס צו פערדעקען... און וואס קען איך ערווארטען? בלייבען א גרושה אויפ'ן פאטער'ס האלז? אדער געהן זוכען אנ' אנדערן, א בעסערען? אי, ניאניע, וואו זענען די בעסערע, וואו? און איז דאס שעהן פון א פרוי: פריהער האבען א געליעבטען, נאכדעם האבען א מאן, נאכדעם אויסבייטען דעם מאן אויף אנ' אנדערען? אזוי ווי ציגיינער בייטען פערד אויף א יריד. ניין! ניאניע, מיר איז בעשערט צו ליידען, דולדען און שווייגען, אזוי האב איך פערשפראכען... ניאניע, עס איז אזא וועלט, פאר איין אונגעכליק פרייד מוז מען בעצאהלען מיט א גאנצען לעבען ווייטאגען, — פאר איין זיסע האפפנונג — מיט א גאנצען אקעאן טרערען (טרערען) אי, ניאניע, איך זאל דיך ניט האבען, פאר וועמען אין דער גאנצער וועלט וואלט איך געקענט אויסוויינען מיין ביטער הערץ. (פאלט צו צו איהר און וויינט.)

נאטאשא: דיטיאטקא, קינד מיינס, ארעמע שעפעלע מיינע (ביידע וויינען).

גרעגואר: (פון אנדער צימער) עי, עטי, נאטאשא, וואו זענען זיי דארט?

עֶטי: ניאַניע, גייה אַהין געשווינד, איך וועל אַריינלויפען אין זיין צימער אויסוויינען זיך אין דער שטיל... איך וויל ניט מען זאָל זעהן מיינע טרעהרען (אָב אין גרעֶנוּאַרס צימער. גרעֶנוּאַר קוּמט.)

גרעֶנוּאַר: ביזט דאָ אַליין, נאַטאַשאַ, עֶטי ניטאָ דאָ?

נאַטאַשאַ: ניין, קוּמט מיין הערר אַהין, צו דער גאַנצער קאָמפּאַניע (ציליע לויפט אַריין) ציליע, ווידער קאָנצערט? אַי, באַרעמהערציגער גאָט (אָב).

גרעֶנוּאַר: ציליע, איך וויל ניט דו זאָלסט פאָהרען. איך וויל ניט! דו הערסט?

ציליע. נאַר, איך האָב געזאָגט, איך פאָהר ניט, זאָלען זיי זיך אפילו שטעלען אויפ'ן קאָפּ, וועל איך שוין ניט פאָהרען. קום אַהער ניבער, איך וויל אַריינכאַפּען אַ פּאָר קוש... אַי! ווען מיר האָבען געשפּיעלט די סאָנאַטע, האָב איך זיך פּלוּצלוּנג דערמאָהנט ווי טאָלסטאָי שילדערט דעם איינדרוק פון דעם שפּיעלען אויף זיינע העלדען... מיין האַרץ האָט פּלוצלונג אָנגעהויבען פּאָכען און די זיסע טענער האָבען זיך צונויפגעגאָסען מיט'ן פייער פון דיינע אויגען... דו זאָלסט עֶוויג שפּיעלען, וואָלט איך דיך עֶוויג ליעב געהאַט. (קושט איהם און בייסט).

גרעֶנוּאַר: אַי! האָסט מיר ווידער שיער ניט אָבגעביסען אַ ליפּ, זאָ וואַהר ווי איך לעב (אוּמאַרמט זי. עֶטי קוּמט צוריק, בלייבט שטיין איבערראַשט. זיי בעמערקען זי ניט און בלייבען געאַרמט.)

ציליע: איך בין ניט ווי די צוקראָכענע ווייבעל דיינע. איך ווייס, ווי איין אַרטיסט דאַרף ליעב געליעבט צו זיין.

גרעֶנוּאַר: נאָך ווען איך האָב עֶטי'ן גענומען, האָב איך שוין אַ טראַכט געטהון: די שוועסטער וועט אויך זיין מיינע, זאָ וואַהר ווי איך לעב... ציליע, אַזוי פיעל צייט אַוועק און...

ציליע: רעד ניט, ראָס מאַכט מיך דול, איך האָב מורא.

גרעֶנוּאַר: די יונגער געהט אַוועק... וועסט נאָכדעם חרטה האָבען, וועט זיין צו שפּעט.

עֶטי: (גאַנץ רוהיג) איהר זייט גאָר דאָ?

גרעֶנוּאַר: (מאַכט זיך גלייכגילטיג) יאָ, עֶטי, מיר זענען דאָ... ציליע איז מיר שולדיג געווען אַ קוש, האָב איך זי אַרויסגערופען... אַזאַ שוויין! זי האָט מיך אָבגענאַרט... זי בייסט זיך גאָר.

עֶטי: (שמייכעלט) אָבנאַרען און בייסען! הם!... ציליע, נאָך וואָס זאָלסט דו דאָס טהון? קוּמט, דער פּאַפּאַ איז דאָרט אַליין. (גרעֶנוּאַר און ציליע געהען פריהער, עֶטי נאָך זיי. שוין ביי דער טהיר זאָגט זי גאַנץ רוהיג) יאָ, ציליע, איך האָב דיך עֶטוואָס געוואָלט פרעגען (ביידע שוועסטער בלייבען.)

ציליע: האָסט מיך געוואָלט פרעגען עטוואָס?

עטי: יאָ, איך האָב דיך געוואָלט פרעגען: דו וועסט פאָהרען מיט פּאפּאַ אהיים?

ציליע: ניין, איך וועל ניט פאָהרען.

עטי: דעם פּאַפּאַ איז דאָרטען זעהר שווער צו זיין אליין

ציליע: איך קען ניט עווינג לעבען פאַר׳ן פּאַפּאַ, איך וויל לעבען פאַר זיך אליין אויך.

עטי: (רוהיג) יאָ! פאַר זיך אליין אויך. ציליע, אויב דו ווילסט לעבען פאַר זיך אליין אויך, דאַרפסט דו זיך ניט זשעניר׳ען, ניט בעהאַלטען זיך. האָסט ליעב מיין מאַן?

(ציליע: אי!)

עטי: יאָ, האָסט ליעב מיין מאַן, נומיר באַלד אַרויסרופען אַהער דעם פּאַפּאַ, גרעגואַר׳ן און נומיר זיך דורכריידען ווי מענשען, ווי אַזוי מען זאָל אַלעם ענדיגען אָהן סקאַנדאַלען און אָהן בזיונות.

ציליע: וואָס? ווער האָט עס דיר געזאָגט... איך האָב ליעב דיין מאַן?... גאָר ניט, אַ שוואָגער... אַ נאָענטער...

עטי: אויב דו האָסט איהם ניט ליעב איז ערגער פאַר דיר, דערווייל מיין ניט, אַז איך בין בלינד. איך האָב פריהער געזעהן און האָב געזעהן איצט... שרעק זיך ניט, איך וועל צו דיר ניט האָבען קיין טענות, נאָר זאָל ער מיר פריהער געבען אַגט... ער זאָל אפילו ליעב האָבען אַ פרעמדע פרוי, וואָלט איך איהם קיין מאָל ניט געשטאַנען אין וועג. ווער רעדט יאָך אַ שוועסטער. אָך, זאָל זיין מיט גליק. אָבער אין אַנ׳ אָרענטליכ׳ן וועג, ניט ווי אויסגעלאַסענע מענשען...

ציליע: זי רעדט פון אויסגעלאַסענע מענשען! דו האָסט געמאָגט האָבען אַ ליעבהאָבער? וועמענס קינד איז דאָס? ער האָט מיר אַלעס ערצעהלט וועגען דעם קינד! האָסט ניט אָבגענאַרט די גאַנצע וועלט... האָ? יעצט פערשטעה איך, וואָרום איך, און זאָגאָר דער פּאַפּאַ, אַלע האָבען דאָס קינד ניט ליעב?...

עטי: איך בעשולדיג דיך ניט, חלילה, אין דעם, אַז דו האָסט ליעב מיין קינד, — ניין, איך זאָג, דו האָסט ליעב מיין מאַן

ציליע: דו האָסט געמעגט, מעגען אַנדערע אויך. אַזאַ ווי דו האָט ניט קיין רעכט צו רעדען און האָבען פרעטענזיעס...

עטי: ווער זאָגט דען דיר, דו מעגסט ניט? איך רעד ניט און האָב קיינע פרעטענזיעס... ציליע, איך וועל ניט דערלאָזען צו אַזאַ מיאוס׳ן סקאַנדאַל! צוויי שוועסטער... ראַפאַיל פרידלענדער׳ס ביידע טעכטער! אויף זיין אַלטען גרויען קאָפּ נייע שאַנדע און שמאַך? ניין! אָדער דו

פאהרסט באלד מיט'ן פאפא אהיים און אלעס איז ביי אייך געענדיגט אדער..
צ י ל י ע: (אויפגערעגט) ניין! איך וועל ניט פאהרען!
ע ט י: דאן דארף ר מיך גט'ן און דיך נעהמען! באלד, שוין דארף אלעס ווערען געשלאסען! (שרייט אין טהיר) פאפא! גרעגואר! אהער גייט!
צ י ל י ע: וואס טהוסט דו? ביזט אראפ פון זינען?
ע ט י: מיר וועלען עס באלד ענדיגען... ציליע, איך האב ניע אין מיין לעבען ליעב געהאט שפאס צו מאכען! (אין טהיר) פאפא, דו געהסט?
צ י ל י ע: (ערשראקען) ניין, ניין! גאט איז מיט דיר, וואס טהוסט דו? ניין, ניין!...
ע ט י: אה, ניין! דאן שווער מיר, גיעב מיר דיין עהרענווארט, דיין האנד אז דו פאהרסט און ביי אייך איז אלעס געענדיגט (שווייגען) ניין? אט זענען זיי אלע דא, (ראפאיל, גרעגואר, נאטאשא, נאכדעם אפרים מיט ביילען, פאמואיל מיט אלבערט'ן,)
ר א פ א י ל: נו, (א קוק אויף עטי'ן) וואס איז, עטי? הא?
ג ר ע ג ו א ר: וואס איז דע געשעהן? (ערשראקען, אלע פערוואונדערט.)
א פ ר י ם: איינענע שוועסטער, מסתמא, זיך אביסעל צודראפעט...
נ א ט א ש א: יא! איינענע שוועסטער. גאט אין הימעל...
ר א פ א י ל: איך פרעג דאך וואס איז דא ביי אייך פארגעקומען?
ע ט י: (רוהיג) נו, ציליע? (ציליע קעמפפט מיט זיך און גיט איהר ענדליך די האנד.)
ג ר ע ג ו א ר: וואס איז דאס אזוינס?
ע ט י: (מיט א שמייכעלע) הם, וואס איז דארט אזוינס? גאר נישט. ציליע פאהרט אהיים מיט'ן פאפא... יא! אהיים, אהין, אויף דער פערמע! (ציליע פערדעקט איהר געזיכט און וויינט ביי.)

(פארהאנג.)

דריטער אקט.

(נאכט, עס ברענען לאמפען. א גרויסער זאאל ביי פרידלענדערן אויף דער טערסע, א טרעפ מיט א קארפעט פיהרט אייפ'ן צווייטען שטאק. טהירען רעכטס און לינקס. צוויי זעהר גרויסע פענסטער, דורך וועלכע מען זעהט בוימער און געביידע פערוואנפענע מיט שנעע. פערשידענע אלטע און נייע מעבעל, גרויסע שטרויענע וויעג-שטוהלען, א פיאנא, אויף וועלכע עס ליעגט גרעגוארס פידעל און אלבערט'ס קליינע פידעלע. ביי די וואנד גרויסע ביימשען, שטעקענס צום טישען, שפאנגעציוג. און הינטער גרונד עטליכע נייע מעבלעך. פיעל גרויסע קאסטענס מיט ביכער. נאטאשא זיצט ביים פענסטער און קוקט ווי דער שנעע פאלט. עטוי זיצט אויף דר'ערד לעבען די קאסטענס. שלעפט פון זיי ביכער, בלעטערט זיי און לעגט נעבען זיך... שוין פיעל ביכער נעבען איהר).

נאטאשא: דאנק דיר, פאטער אין הימעל. דערלעבט קריסט-מאס, ראזשדעסטווא חריסטאווא. מען זאגט, ביי אונז דארט אין דער היים וועט קריסטמאס זיין ערשט מיט צוועלף טעג שפעטער, וואס האבען זיי קיין צייט ניט די אמעריקאנער? נאר זיי לויפען. איך בין ניט קיין גע-לערנטע און איך פערשטעה ניט, פארוואס איז אונזער ערלעזער אין אמעריקא געבוירען פריהער און אין רוסלאנד שפעטער. אי, ביי אונז דארט אין דער היים, איז היינט דער סאטשעלניק. מען עסט קאלטע קיטיא מיט פלוימען קיסעל... די גלאקען קלינגען און שאללען, ליעדער טראגען זיך פון איין דארף צום אנדערן... יונגע פאארלאך פאהרען אום אין שליטענס מיט פרייליכע געשרייען און פיהרען וועטשערע צו זייערע עלטערן. גאנצע פארטייען גייען פון שטוב צו שטוב און זינגען קאליאד-קעס (זינגט) -סיאלא זוויעזדא נא וואסטאקע אי שלי טרי וואלחאוואי... פארגעסען.

פאטער אין הימעל, פאר'ן שנעע דאנק איך דיר... עס דערמאנט די פערגאנגענהייט, די היימאטה, און דאס הארץ טהוט וועה און עס איז גוט... עס קען זיין, אז די זעלבע שניילע איז פאראיאהרען געלעגען אויף אונזערע סטעפעס דארט... ווייט... און היינט פאלט זי פון הימעל

דאָ... (קוקט זיך אום) זעה נאָר ווי זי האָט זיך פערטיעפט... קינד, וואָס זוכסט דו דאָרטען?

עטי: אָה, ניאַניע, דיזע ביכער דערמאָהנען מיר די אמאָליגע גליקליכע יאָהרען, ווען איך בין געווען זאַרגלאָז, ווען איך בין אין די לאַנגע ווינטער-נעכט געזעסען און געלעזען און געטרוימט. פערגאַנגען. (אַפּאַרט) עס קען זיין אַז די גאַנצע צייט איז דאָס בוך געלעגען ניט געעפענט... און דער בריעף מיט'ן בילד זענען גאַנץ,

נאַטאַשא: (זעצט זיך לעבען איהר) שוין באַלד פינף יאָהר, אַז מיר זענען דאָ און די ביכער זענען נאָך ניט אויסגעפּאַקט נויטיג געדאַרפט שלעפּען (גלעט איהר די האָאר) עטי, נו, און ווי אַזוי איז איצט דיינער צו דיר?

עטי: זיי שטענדיג, צווייטע טאָג פערליעבט, צוויי וואָכען צוקריעגט, ניאַניע, איך בין שוין צוגעוואוינט געוואָרען צו אַזא לעבען און צו איהם אויך... ע׳ פון טויזענד פערהייראַטע, ווי איך זעה, לעבען 990 אַזוי ווי איך... איך האָב ... ן אונטערגענומען צו דולדען... ניאַניע, וואו זענען די גליקליכע?

נאַטאַשא: עטי ווען דו זאָלסט האָבען קינדער, וואָלט דיין לעבען ניט געווען אַזוי דונקעל

עטי: יאָ, מיין פאַמיליען לעבען וואָלט ניט געווען אַזוי זינלאָז... ער וויל אָבער ניט קיין קינדער.

נאַטאַשא: וואָס הייסט, ער וויל ניט? גאָט האָט בעשאַפען יעדע פרוי מוטער צו זיין

עטי: און פאַר אלבערט'ן וואָלט געווען נאָך שווערער דאָס לעבען, ווען עס וואָלט געווען נאָך קינדער... ניאַניע, וואו איז אלבערט?

נאַטאַשא: מיט סאַמואיל'ן געגאַנגען גליטשען זיך אויפ'ן טייך. דער פּאַפּאַ מיט ציליען זענען געפאָהרען קיין האַרטפאָרד איינקויפען פערשיעדענע זאַכען. אַזוי פיעל געסט און דער פּאַפּאַ, דו ווייסט יאָך, האָט ליעב טראַקטירען בּרייט, פּאָ רוסקי... פאַר א יאָהרען זענען געקומען צו אונז די אַמעריקאַנער מוזשיקעס מיט מוזיקאַנטען. נו האָט זיך דאָ אָבגעטהון... עטי, וואָס איז דיין שווער און שוויגער געקומען, אויך נאָר צו גאַסט?

עטי: (זוכט) אפשר ... גאַסט און אפשר וואָס בעטען ביים פּאַפּאַ...

נאַטאַשא: און דיינער שלאָפט פון נאָך מיטאָג אָן?... אין דער קאַונטרי קומען זיי שלאָפען און אין שטאָדט עסען זיי ברויט אומזיסט, אוי! גאָט, וויפיעל דאַרמאָיעדעס דו האָסט אין דיין גרויסער וועלט, (חזה

אויסגעפּוצט, נאָך איהר אפרים און בײלע.)

חוה: קומט, איך וועל אײַך ווײַזען אַלע צימערן ... אַט די שטאַל רופט זיך בײַ זײַ זאַאַל ... אַי, די אַמעריקאַנער האָבען דען שכל צו לעבען?

עטי: דו זאָלסט זעהען ווי זײ לעבען, וואָלסט דו אַנ׳ אַנדער מײנונג געהאַט.

חוה: אַט דאָס איז דאָך, מע זיצט דאָ אין דער מדבר און מע זעהט גאָר ניט. אין ניויאָרק איז דאָ אַלץ דינג: אָפּערע, קאָנצערטען, רוססישע באַללען ... אַי! איך געה דאָ אוים ווי אַ וואַקס.

בײלע: וואָס רעדט איהר, מחותנת׳טע? איהר בליהט דאָך ווי אַ יונגער ווײַנשעל בוים ...

אפרים: הלואי אויף אַלע אידען געזאָגט געוואָרען, קײן עין הרע, ווי אַ גוטער קאָנטראַבאַס.

עטי: מאַמאַ, מיר האָבען אין קרעמענטשוג אויך ניט געהאַט קײן אָפּערע און דו ביזט דאָרט, חלילה, ניט אויסגעגאַנגען ווי אַ וואַקס.

אפרים: אַי, עט! וואָס גלײַבסט דו? אַ קלײניגקײַט קרעמענטשוג? אַ כרך! וויפיעל יודען קײן ע״ה, די קאָהר־שול, גור אריה׳ס קאַזאַרמעס! פּס! הײַנט למשל דאָרט חנוכה־צײַט, לאַטקעס, משקה, אַ קערטיל, געגזינגע גריוועז. דאָרטען לעבט מען ... אַי, אַי!

חוה: און דאָ לעבט מען ווי אין אַ וואַלד ... איהם האָרט עפּעס פאַר אַנ׳ אַנדערן? ...

עטי: אָה, ווען איהם זאָל ניט האַרען פאַר אַנ׳ אַנדערן! ... ער וואָלט געווען גליקליכער ...

חוה: איך ווײס, איך זעה אַנדערע מענשען ניט רײַך, אָבער עס איז זײַ גוט ... מען לאַכט, „אַ כלי־זמר, אַ כלי־זמר“, אויך ניט קײן יונגער מאַן און פולל מיט לעבען, לאַכט, רעדט, געהט ניט אָנגעבלאָזען טאָג און נאַכט ...

אפרים: אַיאָ? און בײַ בײלען בין איך גאָרנישט ... אַ, איהר זאָלט מיך קענען אַמאָל, געוועזען אַ מזיק!

חוה: דער רוח נעמט אײַך נאָך איצט אויך ניט ... איהר שפּיעלט בעסער פון גרעגוואַרן.

עטי: אַזאַ מבין ביזט דו? פערשטעה איך שוין, וואָרום דו קענסט ניט לעבען אָהן אָפּערעס מיט קאָנצערטען.

אפרים: זי נעמט זיך אָן! יונגע לײַט האָבען זיך ליעב אָנצוגעמען אײנער פאַר׳ן אַנדערן.

בײלע: איך ווײס, די ווײַבער גלײַבען זעהר די כלי־זמר, חזנים, אַללע קונצענמאַכער ... אַי, ווען מען קען זײַ גוט ... חויר׳שע קישקעס ...

וואָס איז דאָס פאַר מענשען, אז דער עיקר פעהלט זיי?

אפרים: אונז פעהלט דער עיקר? ע, בײַלע, זאָג ניט קיין ליגען... די נשמה פון אַגוטען כלי־זמר, איז ווי אַ פידעלע, מע דאַרף זי נאָר ריכטיג אָנסטראָיען

חוה: מיר זענען דאָ אייגענע מענשען, איך מעג אייך זאָגען, איך וועל ניט זיצען דאָ אין דאַרף מיט איהם... געװנג אָנגעלימען זיך פון איהם דאָרט אין ראָססעע... ווייס איך, דאָרטען מען האָט געמיינט, ער איז ראַפאַיל פרידלענדער, ראַפאַיל פרידלענדער! דאָ זעהט מען זיין ברידהישקייט. שיינע געשעפטען מאַכט ער דאָ...

עטי: מאַמאַ, מיר דאַכט זיך, עס וועט זיין גלייכער אז דו וועסט ניט רעדען קיין סך.

חוה: (בײז) נו, יאָ, איך זאָל שכל האָבען און זיין פריהער בעקאַנט מיט אַפיצירען, וואָלט איך איצט אויך געווען אַ סטאַטיק און געשוויגען. דאַנקען גאָט. איך האָב זיך ניט מיט וואָס צו שעהמען. איך מעג רעדען! קום, מחותנת'טע! קומט מחותן... אַהער געהען די בעדרומס, און דאָרט, איהר זעהט? די „לאַיבערי" רום, מיר האַלטען דאָרטען סווינג פּאַמיײטאָם. (זי אין בײַלע אָב.)

אפרים: עטי, זי שטורכעט זיך? ביי מיר איז דאָס געגליכען צו אַ מוזיקאַלישע זאַך... וואָס דאַרף איך זוכען חסרונות אין דער אינטראָדוקציע, אז די קאָמפּאָזיציע אַליין איז גוט? עט! (אָב)

עטי: (צו נאַטאַשאַ'ן, וועלכע האָט די גאַנצע צייט געווישט די גלעזער) אַז מענשען ווייסען דאָס דו האָסט אַ וואונד, שלאָגען זיי דיך ניט אויף אַ געזונטען פלאַץ... ניין! יעדער ציעלט נאָר אין וואונד אַריין און וואָס שטאַרקער, וואָס גרויזאַמער (שלעפּט אַרויס אַ בוך. — שטיל) מיין גאָט, דאָס איז דער עלפטער באַנד! (בעהערשט זיך) איך וועל עס זעהען שפּעטער. (לעגט דעם בוך אַוועק און נעהמט אַנדערע ביכער. שטיל.) ווער האָט דאָס געקענט איבערבינדען דאָס בוך מיט אַ ווייסען פאָדעם?

נאַטאַשאַ: (אָפּאַרט) זי האָט געפונען (לויט) עטי, דאַמאַלס, ווען דיינער איז געקומען צום ערשטען מאָל, עס איז געוואָרען אַ טומאַטאָכע... ציליע האָט אַ וואָרף געטהון דעם בוך... איך האָב דערזעהען, האָב בעהאַלטען... איך האָב געטראַכט, אפשר וועסט דו אַמאָל וועלען זעהן. ע, קינד, איך געה באַלד אַריין, איך דאַרף אַריינעם האַנטוך. (אָב)

עטי: (שטייט אויף) אָה, טייערע ניאַניע! (געהט לאַנגזאַם צום טיש, זעצט זיך) קיינער האָט דעם בוך ניט געעפענט זייט דאַן... איך פיהל, דער בריף און דאָס בילה זענען דאָ. (עפענט דאָס בוך) זיין בריעף! צוזאַמען מיט דיזע לעצטע ווערטער האָט ער אויסגעהויכט זיין לעבען...

גרעֶנוּאַר, ווּעֶסטדוּ נִיט לעֶזעֶן, דאָס זאָג איִך דיִר!... (שטרעֶנג) דעֶם בּריִעף גיִבּ אַהעֶר מיִר!

(דעֶרשרעֶקט זיִך און גיִט אָבּ דעֶם בּריִעף).

ג ר עֶ ג וּ אַ ר: חי! חי! אַז דוּ ווּעֶרסט פלוּצלוּנג אַזאַ שטאַרקעֶ, הויבּט עֶס מיִך אָן קיִצלעֶן צוּם לאַכֿעֶן. חי! חי! חי! זאָ וואַהר איִך לעֶבּ.

עֶ ט י: (רײַבּט אָן לאַנגזאַם אַ שוועֶבּעֶלעֶ און פֿעֶרבּרעֶנט דעֶם בּריִעף) דעֶם בּריִעף וועֶט שוין מעֶהר קײנעֶר ניִט לעֶזעֶן.

ג ר עֶ ג וּ אַ ר: זעֶהסט! וועֶל איִך דאָך טאַקעֶ קײנמאָל ניִט וויִסעֶן, וואָס דאָרטעֶן איִז געֶשטאַנעֶן? (ווּעֶרט וויִעדעֶר בּײז) אוּנפֿעֶרשעֶמטעֶ פֿרוי, בּוּהלעֶריִן! אָפּיִצעֶרסקיִ מאַדאַם! (זיִ קוּקט אויף איִהם גלײַכֿגיִלטיִג. נאַטאַשאַ קוּמט).

נ אַ ט אַ שׁ אַ: דעֶר יוּנגעֶר העֶרר וויִל געֶוויִס אַ גלאָז טײ?

ג ר עֶ ג וּ אַ ר: (שרײַט) איִך דאַרף ניִט אײַעֶר טײ! (צוּ עֶטיִ'ן) בּײַם טאַטעֶן איִן דעֶר הײם בּיִזט דוּ אַ גאַנצעֶר העֶלד... איִך בּלײַבּ דאָ ניִט מעֶהר! איִך פֿאָהר שוין אַהײם (קוּקט אויפֿ'ן זײגעֶר) מיִר קעֶנעֶן נאָך פֿאָהרעֶן מיִט'ן לעֶצטעֶן טרײן נאָך ניוּיאָרק...

נ אַ ט אַ שׁ אַ: גריִגאָריִ אַפֿריִמאָוויִץ, דאָס וועֶט זעֶהר קרעֶנקעֶן דעֶם אַלטעֶן העֶרר.

ג ר עֶ ג וּ אַ ה: מיִך קיִמעֶרט זעֶהר ווּעֶניִג דעֶר אַלטעֶר העֶרר! געֶה זאָג מעֶן זאָל מיִר שפּאַנעֶן פֿעֶרד.

עֶ ט י: (מיִט אַ שמײכֿעֶלעֶ) גרעֶגוּאַר, דאַרף איִך אויך פֿאָהרעֶן?

ג ר עֶ ג וּ אַ ר: אַ שעֶהנעֶ פֿראַגעֶ, זאָ וואַהר איִך לעֶבּ. אַז איִך וועֶל פֿאָהרעֶן, וויִלסט דוּ בּלײַבּעֶן דאָ? אויבּ דוּ וויִלסט דאָ בּלײַבּעֶן, דאַרפֿסט דוּ איִן גאַנצעֶן ניִט קוּמעֶן מעֶהר.

עֶ ט י: (מיִט אַ שמײכֿעֶלעֶ) איִך האָבּ געֶמײנט, דוּ וויִלסט מיִך ניִט מיִטנעֶהמעֶן... אַז דוּ וויִלסט איִך זאָל פֿאָהרעֶן — פֿאָהר איִך. מיִר ווּעֶלעֶן אָבּעֶר ניִט האָבּעֶן קײן צײַט צוּריִק אַלעֶ זאַכֿעֶן אײַנפּאַקעֶן.

ג ר עֶ ג וּ אַ ר: זײ וועֶלעֶן אָפּשיִקעֶן דיִ זאַכֿעֶן. געֶה טהוּ זיִך אָן בּאַלד און בּרעֶנג מיִר מײַן פּעֶלץ מיִט מײַן היִטעֶל... דאָרט בּײַ אוּנז איִן ציִמעֶר:

עֶ ט י: בּאַלד... ניאַניאַ, זײַ אַזוי גוּט, רוּף מיִר אַלבּעֶרט'ן.

נ אַ ט אַ שׁ אַ: עֶטיִ, דאָס וועֶט דעֶם אַלטעֶן זעֶהר קרעֶנקעֶן, בּעֶט איִהם עֶר זאָל בּלײַבּעֶן.

עֶ ט י: געֶה רוּף אַלבּעֶרט'ן (נאַטאַשאַ אָבּ. אַפּאַרט) זיִ מײנט, עֶר פֿאָהרט שוין טאַקעֶ (געֶהט מיִט דיִ טרעֶפּ אַרויף) הם! ווּעֶן יעֶדעֶ פֿרוי זאָל גוּט קעֶנעֶן און פֿעֶרשטעֶהן איִהר מאַן, וואָלט זיִ ווּעֶניִגעֶר געֶווײנט

און מעהר געלאַכט... אָבער דאָס לאַכען, איך האָב מורא, איז נאָך ביטערער פון'ם וויינען. (אָב).

גרעגואַר: עהע! אז איך זאָג פאָהרען, פאָהרט מען! ביי מיר מעג'ט מען ניט... מען דאַרף וויסען ווי אַזוי מיט זיי צו האַנדלען און ציינגען כאַראַקטער. הם! אַבוואָהל יעצט פּלוצלונג אָוועקפאָהרען? עס איז ניט שעהן, זאָ וואַהר איך לעב, ניט שעהן... דער אַלטער וועט ביז ווערען און ציליע... זי האָט געזאָגט זי דאַרף מיר עטוואָס זעהר וויכטיגעס מיטטהיילען... (ביז) פאַר וואָס האָט זי מיך ניט געבעטען, איך זאָל ניט פאָהרען? זי האָט מיך געדאַרפט בעטען, איך זאָל בלייבען! איך פערשטעה, זי האָט אומיסטען ניט געבעטען, מע זאָל מיך רעכענען פאַר אַ משוגע'נעם, פאַר אַ שלעכטען. (גלעקלאַך. מען זעהט דורך די פענסטער אַ שליטען פאָהרט צו) אַי, זאָ וואַהר איך לעב, דער אַלטער איז געקומען צופאָהרען... אָבער יעצט איז שוין שפּעט... זי קען מיינען, איך האָב זיך איבערגעשראָקען (געהט אום אויפגערעגט. ראַפאַיל און ציליע קומען אין ווינטערקליידער, פערשנייט, נאָך זיי איין אַרבייטער. אַלע טראָגען פיעל פעקלעך, בינטלעך. ראַפאַיל גיט דעם קוטשער געלד. ער נייגט זיך און זאָגט: דזשענקויע פּאַנע. אין דערזעלבער צייט געהט עטי לאַנגזאַם מיט די טרעפּ, אָנגעטהון, טראָגט גרעגואַר'ס פעלץ און היטעל).

ראַפאַיל: (צום אַרבייטער) שאַבעלסקי, פאַרגעסט ניט איינדעקען די פערד (צונעמט די פעקלעך, לעגט אויפ'ן טיש).

ציליע: (צו גרעגואַר'ן) עי, מיסטער, וואָס שטעהסט דו ווי אַ לוימענער גולם? העלף מיר אויסטהון זיך. (גרעגואַר טהוט עס).

ראַפאַיל: (בעשעפטיגט. צו גרעגואַר'ן) ברודער, האָב איך גע־קראָגען אַ פלאַש ראָם! חע! חע! מיר וועלען היינט מאַכען אַ רוסישען פונש... און דער שניי, האַ? אַ פערגניגען... אז מען פערמאַכט די אויגען, מיינט מען, עס איז ראָססיע... דער אונגליק איז, מען קען ניט שטענדיג האַלטען די אויגען צוגעמאַכט (לעגט די פעקלעך נים... מאַנדלען... וואָס איז דאָס? אָה! אַפּעלסינען (עטי קומט אָנגעטהון, ברענגט גרעגואַר'ס קליידער).

עטי: נו, גרעגואַר, טהו זיך אָן, וועלען מיר קענען פאָהרען מיט'ן זעלבען שליטעל...

ראַפאַיל: (הויבט אויף דעם קאָפּ) וואוהין איז דאָס?

גרעגואַר: פּאַפּאַ, איך דאַרף. זאָ וואַהר איך לעב, איך מוז...

עטי: מיט אַ שמייכעלע) יאָ, פּאַפּאַ, מיר ווילען פאָהרען יעצט...

ראַפאַיל: וואוהין פאָהרען, ווער זאָגט עס פאָהרען?

יליע: דאָס איז שוין עטי׳ס אויפטהועכץ. איך זעה שוין!

עטי: (מיט אַ שמייכעלע) אַז גרעגואַר זאָגט מען מוז פאָהרען... ע, (קוקט אויף איהם) פערשטעה איך ניט, וואָרום זאָלען מיר זיך טאַקע ניט דורכפאָהרען? אַזוי פיעל שניי... אַ שליטען... ווען קענען מיר אין ניויאָרק האָבען אַזאַ פערגניגען?

ראַפאַיל: אָה! איהר האָט זיך געוואָלט אַביסעל קאַטאַיען? ניט היינט, קינדער, מאָרגען וועל איך הייסען שפּאַנען אַ טראָיקע און מיר וועלען עס מאַכען אַזוי פאָ רוססקי... טשאָרט וואַזמי!... היינט אָבער ניט פון פלעק... היינט פערברענגען מיר דאָ אַלע צוזאַמען... וואָס האָט מען דאָס צוקוועטשט? נו, חאַפּט עס דער רוח! (שמייסט איין בינטעל פּאָרט).

גרעגואַר: זאָל זיין מאָרגען, עטי, דער פּאַפּאַ איז גערעכט. גיעב איך וועל דיר העלפען זיך אויסטהון (טהוט זי אויס און קושט איהר בגנבה די הענד, ציליע קוקט אויף זיי זעהר בייז).

עטי: אַז מאָרגען, מעג איך דאָך דאָס אַלעס טראָגען צוריק, אַ יאָ? (נעהמט אַלע זאַכען, געהט צוריק).

גרעגואַר: יאָ, עטי, מעגסט עס טראָגען צוריק. (חאַפּט זי שוין ביי די טרעפּ און קושט זי, דער אַלטער זאָל ניט זעהן. עטי אָב.)

ציליע: (צו גרעגואַר׳ן) אידיאָט! מיינסט עס איז מיר אַ פערגעניגען צו זעהן אייערע צערטליכקייטען?

גרעגואַר: אַז איך האָב דיך געקענט פערגלייכען צו עטי׳ן בין איך טאַקע אַן׳אידיאָט, זאָ וואַהר איך לעב... פּאַפּאַ, איהר וועט רויכערן אַ גוטען סיגאַר! איך ברענג שוין אַ פּאָר סיגאַרען (אָב נאָך עטי׳ן).

ציליע: איך וועל הערען, וואָס דו וועסט זאָגען מיט אַ מינוט שפּעטער (חוה און נאַטאַשאַ קומען, נאַטאַשאַ קוקט איבער די בינטלעך) מאַמאַ, דו אינטערעסירסט זיך גאָר ניט, וואָס מיר האָבען איינגעהאַנדעלט?

חוה: איך ווייס שוין ווי ער האַנדעלט... נויטיגע זאַכען אַלץ...

ראַפאַיל: ניט נויטיגע זאַכען? האָסט אַ טעות, איך האָב דיר געקויפט לאַקירטע טופליעס צו טאַנצען אין׳ם שניי... שוועדישע האַנד־שוהען, צו קלייבען קאַרטאָפליעס און אַ אָפּערן מאַנטעל צו מעלקען די בהמות. נאַטאַשאַ, העלף מיר זיך אויסטהון (נאַטאַשאַ שלעפּט פון איהם דעם פעלץ).

חוה: נו, יאָ, פאַר וואָס ניט? האָסט דאָך איצט אַ סך געלד. מאַכסט דאָך גליקליכע געשעפטען אין אַמעריקאַ!

נאַטאַשאַ: (שטיל) יעווא אַראַנאָוונאַ, זאָל חאָטש היינט זיין אין שטוב פריעדען און ליעבע...

ראפאיל: מאדאם פרידלענדער, זייט אזוי גוט, הענגט אויף מיין פעלץ (זי טהוט עס) נאטאשא, איך האב דיר געקויפט א קריסטמאס פרעזענט (שלעפט ארויס פון דער טאשע) זעהסט, א גאלדענעם קרעסט.

חוה: איהר זעהט, וואס ער האנדעלט?

ראפאיל: דו דארפסט עס ניט, האב איך דיר עס ניט געקויפט... איך דארף עס אויך ניט, וועל איך פאר מיר דאס ניט קויפען... נאטאשא אבער מיינט, זי דארף עס... עס וועט זי פרייען, האב איך איהר געקויפט... עס קאסט ניט קיין מיליאן—אין גאנצען צעהן דאלאר.

נאטאשא: גוטער הערר, גאט וועט אייך בעלאהנען... מיר האבען אלע איין פאטער אין הימעל. (קושט דעם קרייץ.)

ראפאיל: דיר געפעלען ניט די אמעריקאנער קאלאשען, האב איך דיר אויסגעשריבען פון רוסלאנד, טיעפע, דאמסקע קאלאשען... אנגעקומען מיט דער פאסט... נא! (ווארפט צו איהר א בינטעל.)

חוה: רוסישע קאלאשען? דאס איז דוקא גוט... אין די אמעריקאנער קאלאשען קריעג איך באלד דעם קאטער... אז מען דארף דא אומגעהן אין שניי און אין בלאטע... קיין טראטוארען נימא...

ראפאיל: (בייז) איך וועל היימען דא אויף דער פערמע מאכען דיר טראטוארען... נאטאשא, געדענקסט, ווי מען מאכט ווארעניקעס?

נאטאשא: איך געדענק ניט, ראפאיל מאיסעיעוויטש...

ראפאיל: אנשטאט אנצוגיסען דעם סאמאוואר מיט וואסער, וועסט דו איהם אנגיסען מיט רויטען ווין... און עס קאכט זיך... מען ווארפט אריין לאקריצע, נעגעלעך, באקסער סאלץ... אט דא איז דאס אין די פעקלעך...

חוה: א נויטיגע זאך, ווארעניקעס!

ראפאיל: עס איז ניט נויטיג, הא? קום, ניאניע, איך וועל דיך לערנען, ווי מען מאכט ווארעניקעס... (ער און נאטאשא אב.)

ציליע: נאר דו טשעפעסט זיך צו איהם, וואס ביזט דו אזוי אונצופריעדען?

חוה: אי, מען דארף זיין שטארקער פון אייזען פון איהם אויסצוהאלטען (א גערויש) אט גייען אונזערע זיסע קינדער... אי! (מאכט א זויערע גרימאסע. סאמואיל מיט אלבערט'ן קומען פערשנעט, פרייליכע, צופלאמטע.)

סאמואיל: זעץ דיך דא, וועל איך אראבנעמען דיינע סקייטס. אלעס איז נאס... הא! חא! אנגעגליטשט זיך הא? אפשר 27,000 מאל געפאלען...

אלבערט: (פרייליך) אנקעל, איך בין נאר צוויי מאל געפאלען, אט אזוי, אויף אלע פיער (ביידע לאכען.)

סאַמואיל: דער שנײַ זאָל ניט זײַן, אַז איך גיב זיך אַ גליטש, פֿליה איך $2\frac{1}{2}$ מײַל, ווי איך בין אַ יוד. בײַ אונז אין קרעמענטשוג אַז דער דניעפּר פֿלעגט פֿערפֿרויען ווערען, בין איך געווען דער ערשטער גליטשער... איך האָב זיך אַמאָל געוואָטען אַז איך קען זיך גליטשען פֿון קרעמענטשוג ביז יעקאַטערינאָסלאַוו, ווי איך בין אַ יוד. זעה נאָר, ווי זײַנע בעקלעך האָבען זיך צופֿלאַמט, מאַמאַ, איז ער ניט אַ שײנער יונגאַטש? (קושט איהם געשמאַק אין די באַקען.)

חוה: אַי, דול ניט דעם קאָפּ, נאָר דײַן שײנער יונגאַטש ליעגט מיר אין זינען.

ציליע: זעה נאָר ווי ער לעקט איהם. האָסט איהם ליעב, האַ? פֿערד, דו זאָלסט וויסען, ווענענס זוהן ער איז, וואָלסט דו ניט געקוואָלען אַזוי... האַ! האַ! (אַלבערט הערט זיך צו.)

סאַמואיל: אַ נײַעס! וואָס הײסט, ווענענס זוהן ער איז? ביזט משוגע? (עטי קומט פֿון די טרעפּ.)

ציליע: בײַ קײנעם איז דאָס קײן נײַעס ניט, נאָר בײַ דיר... דו האָסט זיך גאָר ניט אָנגעשטויסען, אַז ער איז דעם אָפֿיציער בעלאָוסאָוו'ס זוהן?

סאַמואיל: בעלאָוסאָוו'ס זוהן?

ציליע: דו גיב נאָר אַ טראַכט מיט דײַן קלוגען קאָפּ, וועסט דו פֿערשטעהן די גאַנצע געשיכטע...חכם!

סאַמואיל: האַ? אַזוי גאָר? אָה, איצט פֿערשטעה איך. (לאָזט אַראָפּ אַלבערט'ן פֿון די הענד) אַזוי? (קוקט אויף אַלבערט'ן) ווײס איך, וואָס האַרט מיך? אַ קינד איז אַ קינד. (נעמט צוריק אויף די קניע אַלבערט'ן, עטי קומט.)

חוה: (בעמערקט זי) ציליע! (ווינקט) האָסט ניט פֿערגעסען מיר קויפֿען הערפֿינס?

עטי: (רוהיג) ציליע, קום אַהער (בײגט זיך אָן צו די בינטלעך) איהר האָט געקויפֿט קאַרטען? וואו זענען דאָ די קאַרטען? (ציליע גײט צו און העלפֿט איהר זוכען) (שטיל) וואָס האָסט דו דאָס געטהון?

ציליע: וואָס מײנסט דו?

עטי: וואָס האָסט דו דאָס געטהון? פֿאַר וואָס ווילסט דו דעם קינד פֿערגיפֿטען זײַן לעבען? וואָס האָסט דו צום קינד?

ציליע: צום קינד האָב איך גאָר ניט.

עטי: וואָס פֿאַר אַ רעדע האָלסט דו דאָס אין זײַן געגענוואַרט?

ציליע: וואָס מײנסט דו, עס איז אַ סוד? אַלע ווײסען שוין...

עטי: יאָ, עס איז געווען גענוג דו זאָלסט וויסען ווײסען שוין אַלע

ציליע: ווילסט וויסען ווארום איך דערצעהל אלעמען? חע! חע! איך וויל מען זאל אלעם פון דיר וויסען, ווייל טאמער וועט זיך מיט מיר טרעפען אזא געשיכטע, זאל מען מיך ניט רעכענען ערגער פון דיך, חא! חא! מיט דיר האט זיך געקענט טרעפען, קען זיך דאך מיט אנ'אנדערן אויך טרעפען... איך בין אויך ניט מעהר ווי א לעבעדיגער מענש... חא! חא! חא!

עטי: ציליע, דיין לאכען איז נאך שענדליכער פון דיין רעדען!

ציליע: מאך מיר ניט קיין גוגו אויגען, וועסט מיך נאך אמאל ניט דערשרעקען!

עטי: (שטיל, אבער זעהר ענערגיש) ציליע, איך האב מורא, עס וועט קומען א צייט, ווען איך וועל דיך דערשרעקען, דאן... וועה וועט זיין פאר אונז ביידען! זעה, וועסט חרטה האבען! געה, דער פאפא קומט (ציליע געהט שטיל צו דער מוטער. עטי קוקט אויף אלבערט'ן) ניין, דאס קינד האט גארנישט ניט פערשטאנען... (ראפאיל קומט.)

ראפאיל: אהער! חא! חא! עטי. וואס לאזטו דיין שוועער און שוויגער דארטען אליין שפילען זיך אין קאמער, קאמער הויז. (אפרים און ביילע קומען) דא וועלען מיר זיצען אלע. ציליע, זאל מען אונז געבען טיי אהער (ציליע אב, באלד צוריק) סאמואיל, עפען, דארט שטעהט א פלאש ראם (סאמואיל טהוט עס) זיצט! נו, מחותן, ווי געהט עס? איך וועל זיך וועטען, איהר דארפט איצט א פינף=און=צוואנציגער אויסצוקויפען זיך צוריק פון דער יוניאן, הא?

ביילע: אי, מחותן, וואס רעדט איהר? ער איז דאך איצט פערקאפט אין זיין יוניאן... מען הערט פון איהם נאר סקעב, קאנסטיפושען, ארגאניזוישען, שמארגאניזוישען. און אז א נייער נעמבער וויל אריין צו זיי, בריקעט ער זיך מעהר פון אלע (נאטאשא און א יונגע דיענסט ברייגען טיי, ראפאיל גיסט ראם אין די גלעזער.)

ראפאיל: אזוי? ער בריקעט זיך מעהר פון אלע? עטי, דו וועסט עס גלויבען?

אפרים: יא! ווארום, אויב מיר, אלס ארגאניזירטע ארגאניזוישענס וועלען ניט זעהן, ווי וועדליג דער טרייד „אוניזמוס” און נאך די רולס נאך, וועלען דאך טאקי... נאר איהר, מחותן, וועט עס ניט פערשטיין, איהר זייט דאך א קאפיטאליסט... ניין, איך האב צו אייך איין אנדער ביזנעס: איך וויל עפענען אויף הויסטאן סטריט א קאנסערוואטאריע אף מוזיק, אזוי טאקע פיין... עס זאל זיך רופען דהע קרעמענטשוג קאנסערוואטאריע אף מוזיק אף נויארק... הם... אט געהט גרעגואר, איהם שמעקט ניט דער פלאן... שפעטער. (גרעגואר קומט מיט די טרעפ, רויכערט.)

גרעגואַר: פּאַפּאַ, אַ גוטען סיגאַר (גיט איהם אַ סיגאַר, אפרים שטרעקט אויך אויס די האַנד) וואָס דאַרפסט דו אַ סיגאַר? איבערפיהרען? (גיט ניט).

ראַפאַיל: איך וויל ניט, דו רויכערסט צו שוואַכע סיגאַרען... איך וועל בעסער פערויכערן מיין פייפקע... מחותן, אפשר וועט עס אייך שמעקען (גיט איהם די סיגאַרע. פערויכערט אַ פייפ) חברה, מיר האָבען דאָ די גאַנצע קאַפּעליע, טאָמער וואָלט מען אונז אַ ביסעל געגעבען קאָנצערט... אַ נו ציליע מיט גרעגואַר׳ן.

ציליע: היינט, ווי עס זעהט אויס, וועל איך מיט איהם קיין דועט ניט שפּיעלען.

גרעגואַר: פּאַפּאַ, איהר האָט שוין אונזערע קאָנצערטען געהערט גענוג... אָט זאָל אַלבערט שפּיעלען... ער האָט טאַלאַנט... עטי, זאָל אַלבערט שפּיעלען? (די גאַנצע צייט פערליעבט אין עטי׳ן).

אַלבערט. (מען הערט ווי ער פרעגט סאַמואיל׳ן) אָנקעל, איז רוסלאַנד זעהר וויים פון דאַנען?

סאַמואיל: רוסלאַנד? 77 טויזענד מייל... אפשר נאָך מעהר, ווי איך בין אַ יוד.

גרעגואַר: (נעמט אַלבערט׳ס פידעל) אַלבערט, קום אַהער, דער גרענפּאַ וויל הערען ווי דו שפּיעלסט. (אַלבערט ריהרט זיך ניט פון אָרט, אַלע שווייגען) נו? דו!

אַלבערט: מאַמאַ, פּליז, מען דאַרף ניט, איך בין זעהר מיעד.

סאַמואיל: ער איז טאַקי מיעד, מיר זענען היינט אויסגעלאָפען אפשר 35 טויזענד מייל.

גרעגואַר: געה, שפּיעל, אַז מען זאָגט דיר!

אַלבערט: ניין! ניין! ניין!

גרעגואַר: וואָס איז דאָס? זאָ וואַהר איך לעב, איך פערשטעה ניט.

עטי: אַלבערט, אַהער געה! נעם דאָס פידעלע און שפּיעל (אַלבערט נעמט דאָס פידעלע און שטעלט זיך שפּיעלען).

אַלבערט: (לאָזט פּלוצלונג אַראָפּ די הענד) מאַמאַ, מיר טהוט וועה דער קאָפּ... איך וויל געהן שלאָפען.

סאַמואיל: קום, יונגער מאַן, איך וועל דיך אויסטהון און איינ־פּאַקעווען גוט.

ראַפאַיל: (טאַפּט זיין קאָפּ) קיין היץ האָט ער ניט. פּוסטיאַקי! נאָ, גיב אַ זופּ אַביסעל פּונש (אַלבערט וויל ניט).

עטי: ווילסט אַ גלאָז מילך?

אַלבערט: ניין, איך וויל גאָר ניט... נאָר שלאָפען.

עטי: געה שלאָפען ... אָנקעל סאַמואיל וועט דיך נעמען.

סאַמואיל: עטי, עס איז גאָר ניט ... ער האָט זיך אָנגעהאָרעוועט און וועט באַלד אַנשלאָפען ווערען ווי אַ געקוילעטער חזיר׳יוק ... אַנו, ווער פון אונז וועט גיכער אַרויפלויפען מיט די טרעפ אַרויף ... איינס, צוויי, דריי! (לויפט, אַלבערט גערט לאַנגזאַם.)

אַלבערט: ניין, איך וויל איצט ניט לויפען. (סאַמואיל פיהרט איהם ביי אַ האַנד. ביידע אָב.)

אפרים: איך וואָלט געטרונקען נאָך אַ גלאָז פונש ... אַ תענוג! עס וואַרעמט, ווי מען ליעגט אויף אַ לעזשאַנקע ... מחיה נפשות ... אָה! מיך בעט מען ניט, אָבער איך נעם און שפּיעל אליין.

חוה: טאַקי שפּיעלט פון מיינעטוועגען עפּעס אַ גוטע קלאַסישע זאַך. (אפרים נעמט די פידעל פון דער פּיאַנאָ.)

ראַפאַיל: יאָ, שפּיעלט איהר „יעהאַוו קאָזאַק זאַ דונאַיעם” מיט וואַריאַציעס ... חאַ! חאַ!

עטי: איך וועל געהן זעהן וואָס טהוט דאָס קינד.

גרעגואַר: זיץ, עטי, איך וועל געהן. (זי לאָזט איהם ניט. אָב.)

אפרים: מחותנת׳טע, איך ווייס, איהר האָט ליעב אַ גוטע יודישע זאַך, איך וועל אייך שפּיעלען אַ „זיי-געזונד” פון די שקלאָווער כלי-זמר, אָהן סטיקאַטאַ, אָהן פּוטשיקאַטאַ, אָהן פלאַזשעלעטאַ, אָבער זיס, מיט געפיהל, מיט אמת׳ע יודישע איינפאַלע.

ראַפאַיל: קאַטאַי, בראַוואָ, קאַטאַי! גרעגואַר, דיין פונש ווערט קאַלט.

אפרים: (מאַיעסטעטיש) זאָל זיין שטיל! (שטעלט זיך אין אַ פּאָזע, און ווי ער וויל נאָר אָנפאַנגען, אַ גערויש, פיעל גלעקלעך, פערשידענע קינדערשע טרובעס, אַ גרויסע שליטען פאָהרט צו פול מיט מענשען, אַ געשריי, אַ געלעכטער.)

ראַפאַיל: (הויבט זיך אויף) אַהאַ! זיי זענען דאָ! נאַטאַשאַ, די וואַרענובע אַהער! ציליע, אַהער די פּעקלעך מיט לעקאַח, ניס, מאַנדלען.

(עס קומען אַריין פיעל אינגלעך און מיידלעך מיט אַ פריילינען געלעכטער, אַלטע פערמערס מיט גרויע בערד און געגאָלטע שנור-בערדען, עטליכע דערפישע מוזיקאַנטען (אַ פידעל און צוויי באַנדשעס) אַלע אין ווינטערדיגע קליידער, פערוויקעלט מיט שאַרפען און שאַלען. אַלע גריסען זיך, איינינע שרייען: העללאָ סאַנטאַ קלאָס! אַנדערע זאָגען: העללאָ, רושיאַן דזשענטלעמאַן. זיי זעצען זיך ווי ווער עס וויל, נאַטאַשאַ טראָגט אַריין אַ סאַמאָוואַר, אַלע שרייען: הורראַי! איינער זאָגט: איט איז אַ פייער-אינדזשען, געלעכטער, דער אַנדערער: איט איז אַ רושיאַן סטימער. נאַטאַשאַ און נאָך אַ דינסט דערלאַנגען יעדען אַ גלאָז וואַרענובע, ציליע טראָגט יעדען ניס און קענדי. עטליכע אַרביטער און שאַבעלסקי קומען אויך אַריין. מען טרינקט די וואַרענובע; איינער: אָה, נייס!

דער אַנדערער: אַ רוסישאַן קאַקטײַל, שטעלט צוריק די גלאָז, שטימען; לעט אָז העװ סאַם מיוזיק! די מוזיקער הױבען אָן שפּיעלען און אַלע זינגען . . . „דהע אָלד קענטוקי" און אַנדערע געזאַנגען. אָבגעזונגען הױבען זײ אָן שפּיעלען אַ טאַנץ, אַלע װערען בעגײַסטערט. סאַמואַיל קומט פֿון די טרעפּ, אַ מײדעל האַפּט איהם און שלעפּט טאַנצען, אַ יונגערמאַן נעמט ציליע'ן, איין אַלטער שלעפּט בײלען. אַ שעהנע פֿרײלײן האַפּט ראַפֿאַיל'ן און צװינגט איהם טאַנצען... ער טאַנצט אַזױ דאָס אַלע אַפּלאָדירען און שרײַען בראַװאָ. אפרים װערט פֿרײליך, האַפּט דאָס פֿידעל און שפּיעלט מיט. גרעגואַר זעצט זיך צו דער פּיאַנאָ און אַקאָמפּאַנירט. אַלע טאַנצען לעבעדיג, ביז אײנער גיט אַ געשרײ: סטאָפּ! אין איין אױגענבליק טהוען זיך אַלע אָן, שרײַען „גוד נײַט" און לױפֿען פֿאָרט מיט געשרײען. איין אַלטער פֿערמער דריקט ראַפֿאַיל'ן די האַנד, ראַפֿאַיל גיט איהם געלד, אַלע געהען צום פֿענסטער און קוקען װי די געסט פֿאָהרען אָב זינגענדיג „דהי אָלד קענטוקי". נאָר גרעגואַר בלײַבט בײַ דער פּיאַנאָ און פֿאַנטאַזירט שטיל. ציליע געהט צו איהם צו). (עס הערט זיך װײַט דאָס געזאַנג פֿון „אָלד קענטוקי!...)

ציליע: נו, הער אַרטיסט, איהר פֿאַנטאַזירט, האַ? גענוג פֿאַנטאַזירען!

גרעגואַר: אַװעק! איך בין בײז, זאָ װאַהר איך לעב, איך בין שטאַרק בײז... איך װיל צװישען אונז זאָל אַלעס זײַן געענדיגט. און דו זאָלסט סטאָפּען דײַנע װיזיטען קײן ניואָרק...

ציליע: עס איז שױן יעצט שפּעט, האָסט געדאַרפֿט זײַן אַ חכם פֿריהער. (זאָגט איהם עטװאָס אױפֿ'ן אױער.)

גרעגואַר: (ערשראָקען אױף טױט) עס קען ניט זײַן? אַי! װעה איז מיר.

ציליע: װען עס האָט זיך געטראָפֿען מיט עטי'ן, האָסט דו זי גענומען קײן אַמעריקאַ, װילסט אפשר מיט מיר פֿאָהרען צוריק קײן קרעמענטשוג?

גרעגואַר: װאָס גלײַבסט דו זיך צו עטי'ן? אַי, װעה איז מיר! איך װעל דאָס ניט איבערלעבען... אַ סקאַנדאַל... דער אַלטער... עטי! איך װעל זיך מוזען שיעסען, פֿערגיפֿטען.

ראַפֿאַיל: אַזױ װי אַ שטורם, אָנגעפֿלױגען און פֿערבײ... (קומט צוריק.)

אפרים: װאָס הײסט, איהר צאָהלט זײ דערפֿאַר? אױך מיר מוזיקער!

ראַפֿאַיל: קײנע כּלי־זמר — אַלע פֿערמערס. זײ מאַכען הײַנט אַ פּאָר דאָלאַר פֿיר אָרעמע. זײ זענען גוטע מענשען, נאָר מען קען זײ גיך ניט צוקײַען... בײַ אַ רוסישען מוזשיק איז איבער'ן האַרצען נאָר אַ לײַנװענדענע העמד פֿערבונדען מיט אַ שטריקעל, קען מען גרינג צוקומען. דאָ טראָגט ער אַ געפּלאָכטענע לײַבעל, אַ געפּרעסטע העמד, אַ זשילעט, אַ פּידזשאַק. די ציװיליזאַציע האָט איהם פֿערקנעפּעלט דאָס האַרץ מיט

צופיעל קנעפלאך. קען מען לייכט ניט צוקומען... אָבער דאָס האַרץ איז דאָ... (עטי קומט) אַי, עטי, וואו ביזט דו געווען, דו נאַרר... וואָס דאָ האָט זיך אָבגעטהון... נו, קינדער, איצט וועלען מיר אַליין אַביסעל פֿערברענגען... נאַטאַשאַ, גיעב אונז אויך יי גלעזער וואַרענוכע... הער נאָר, דו, עטי, פֿאַר וואָס זאָלסט דו אונז ניט זינגען עפּיס, האַ?

גרעגואַר: עטי, איז אַלבערט פֿערקיהלט?

עטי: ניין! ערשט אַנטשלאָפֿען געוואָרען... האָט ניט געוואָלט אַראָפּגיין. אַז מען איז פֿריילעך און מע לאַכט, זאָגט ער, טהוט מיר וועה דער קאָפּ...

ראַפאַיל: נאַטאַשאַ, דו געדענקסט אַז עטי איז געווען אַ קליינע פֿלעגט זי זינגען דיין ליעדעלע (ער זינגט ווי אַ קינד און נאַטאַשאַ וועלכע גיסט וואַרענוכע ביים סאַמאָוואַר זינגט מיט), חאָטש בי דיוושינא, האָרנאַ אָי, באָזשע מאָי, אַ טאָ רודדאַ טאָ פּאַהאַנאַ, אָי, באָזשע מאָי.

עטי: פּאַפּאַ, דאָס איז געווען אַמאָל, זעהר לאַנג, איצט אָבער... איך האָב שוין פֿערגעסען ווי מען זינגט.

אפרים: איהר דאַרפֿט אייך ניט שעהמען, וואָס מיר מוזיקער זענען דאָ... זינגט פּראָסט, ווי פֿאַר פּראָסטע מענשען.

גרעגואַר: זי איז מוזיקאַלישער פֿון דיר, עטי, זינג, דער פּאַפּאַ הייסט...

ראַפאַיל: אַמאָל פֿלעג איך הייסען, איצט בעט איך. (טרויריג) יאָ, איך בעט, און מיין בעטען העלפֿט שוין אויך ניט...

עטי: פּאַפּאַ, איך וועל דיר זינגען אַ קליינעם ראָמאַנס מיט'ן נאָמען „מיין געבעט צו גאָט זינגט."

פֿריה אינ'ם מאָרגען
שטעה איך אויף מיט זאָרגען
אָה, מיין גאָט!
און ביי נאַכט די שטערן
באַגעגען איך מיט טרערען,
אָה, מיין גאָט!
עס בלוטיגט מיין הערץ
פֿון שאַנדע און שמערץ
צו יעדע צייט.
איך וואַנדער אַרום
ווי בלינד און שטום...
מיין פֿריינד איז ווייט,
מיין פֿריינד איז ווייט

אָה, מײַן גאָט, מײַן גאָט.
צו דיר מײַן געבעט
שיק איך יעצט און בעט
אָה, מײַן גאָט!
ווי לאַנג מוז איך לײַדען
אום דײַן שטראָף צו פערמײַדען
אָה, מײַן גאָט!
דו פערצײַהסט יעדע זינד
נאָר דער מענש האָסט בלינד
צו יעדער צײַט...
אָה, שווער צו לעבען
פון פײַנדע אומגעבען...
און מײַן פרײַנד איז ווײַט,
מײַן פרײַנד איז ווײַט,
אָה, מײַן גאָט, מײַן גאָט!

(זעצט זיך און פאַרדעקט איהר געזיכט • אַלע בלײַבען שטיל. פויזע).

ראַפאַיל: איך האָב געזאָגט פריהער, איך בעט יעצט און עס העלפט ניט, טשאָרט וואַזמי. איהר ווײַסט, ווי מיר איז גרינג צו בעטען! פאַר וואָס זאָלען מיר ניט לעבען צוזאַמען? אָט איהר האָט געזעהן דאָ די פערמערס.

חוה: נו, יאַ, אַגליק וועט אונז טרעפען...

ראַפאַיל: דיך פרעגט מען ניט! אַז אַלע וועלען זײַן אין פערמע, וועסט דו אויך זײַן...

סאַמואיל: זאָגאַר די פײַפערס לאַכען פון די פערמערס און מאַה־לען פון זײ טויזענדער מיליאָנען קאַרריקאַטורען.

ראַפאַיל: ווער לאַכט? לײַדיגגעהער, פאַראַזיטען... זײ פרעסען דאָרט דעם פערמערס קאַרטאָפליעס און לאַכען פון איהם.

סאַמואיל! דו זאַלסט מיר אפילו צוזאָגען 27 טויזענד גליקען וועל איך זיצען דאָ?...

ביילע: אַזאַ גוטס! איך ווײס, ווי בײַ אונז די רײַכסטע פאָמעשציקעס...

חוה: וואָס ווײַסט איהר? עס איז דען זײַנס שוין? פערמאָרטגײַדושט, פערמשכנ'ט, פערזעצט, געמאַכט אַ תכלית.

ציליע: איך דאַרף דיר זאָגען, פאַפאַ, אויך איך בלײַב דאָ ניט מעהר... אויב פיעל וועל איך דאָ קענען זיצען נאָך אַ וואָך.

ראַפאַיל: אַזוי, וועסט ניט קענען זיצען? העלען מיר דיך לערנען, ווי אַזוי מען זיצט...

צילי ע: מיין ניט, אז דו וועסט מיך דא האלטען מיט געוואלד. איך פאהר ארוים קיין ניויארק

ראפאיל: דאס וועלען מיר נאך זעהן!

ציליע: איך פאהר ארוים קיין ניויארק.

עטי: קיין ניויארק? וואס זשע, ציליע, ווי איך זעה, ציהסט דו ביסלעכווייז צוריק דיין ווארט.

ציליע: זי האט זיך דערמאהנט! איך האב שוין מיין ווארט לאנג צוריק געצויגען.

עטי: (גאנץ רוהיג) איך האב דיר איין מאל געזאגט און זאג דיר יעצט נאך אמאהל צום לעצטען מאל; ציליע, זעה, זאלסט נאכדעם קיין חרטה האבען, עס וועט זיין שפעט,

ראפאיל: וואס איז דאס?

סאמואיל: פאפא, עס וועט טאקי 20 טויזענד מאל בעסער זיין, אז דו וועסט ציליען ניט לאזען אין שטאדט. ווארום ווען זי קומט קיין ניויארק ...

עטי: ווייסט דאך פאפא, זיינע גוזמאות, (שטיל) ציליע, טערעניק, וואס איך זאג דיר! ...

סאמואיל: זאל איך פלאצען אויף טויזענד שטיקער אויב דאס איז א ליגען ...

ראפאיל: וואס מיינסט דו דערמיט?

חוה: וואס ער זאל ניט מיינען, איז א ליגען!

ציליע: און אויב עס איז וואהר, איז וואס? אמעריקא איז ניט ראסעיע און ניויארק איז ניט קרעמענטשוג. דא האט מען ניט זעהר שטארק מורא פאר א חטא און מען שרעקט זיך ניט נאכדעם זעהר שטארק פאר א סקאנדאל ...

ראפאיל: אזוי? א חטא און א סקאנדאל איז דא גאר ניט? ביזט גערעכט, דיין פלאץ איז אין ניויארק. נאטאשא, זאג שאבעלסקי'ן, ער זאל באלד שפאנען די פערד, באלד פארט פון מיין הויז... שוין! די מינוט!

ציליע: יעצט איז ניטא קיין טריין!

ראפאיל: וועסט פיער, פינף שעה ווארטען אויף דער סטאנציע... דא ביי מיר ניט, וואן!

חוה: וועה איז מיר! ווייסט ניט, וואס, ווער, וועמען-טרייבט!

ראפאיל: אויב עס איז גאר ניט! אויב זי רעדט גאר אזוי, קען זי ניט זיין דא מעהר. איך בין נאך א קרעמענטשוגער! (עפענט די טהיר) ארויס פון דאנען! (ציליע אב.)

חוה: איך וועל דא ניט זיצען מיט דיר... איך וועל זיין מיט די

קינדער אין שטאָרט, וועסט קומען צו אונז, ניש־קשה... וועסט זיך לאַנג ניט בריה׳נען!

ראַפֿאַיל: (אַ קלאַפּ אין טיש) איך וועל קומען? מאַראַם, פֿון דאַנען וועט מען מיך פֿיהרען אויפֿ׳ן בית עולם!

חוה: ווי דו פֿערשטעהסט... איך וועל זיין מיט מיינע קינדער (אָב.)

ראַפֿאַיל: איהר זעהט, ר׳ אפרים, אַ פּנים איך בלייב אין אַמעריקאַ אָהן אַ קאַפּעליע. (פֿערקנייטשט זיין שטערען) נו, אונזעם קריסמאַסבאַל איז ניט זעהר געראָטען... איך מיין, איהר מעגט אַלע געהן שלאָפֿען. (סאַמואיל ראַש אָב.)

אפרים: מכה דעם משא ומתן... (ראַפֿאַיל הערט ניט. פֿערטיעפֿט אין זיינע געדאַנקען.)

ביילע: אַי, דול איהם איצט ניט דעם קאָפּ.

אפרים: מכה די קרעמענטשוגער קאָנסערוואַטאָריע אָף מוזיק אָף ניוואָרק.

ראַפֿאַיל: אַ גוטע נאַכט... (אפרים און ביילע אָב.)

גרעגואַר: עטי, קום, פּאַפּאַ, זאָ וואַהר איך לעב, מיר טהוט זעהר לייד... איהר ווייסט ניט, עס געבען מאָמענטען אין׳ם לעבען פֿון איין אַרטיסט... ווען... אַלעס... באַלד אויפֿ׳ן אָרט די גאַנצע וואַרהייט... און... זאָל זיין וואָס עס וועט זיין... אָה! האָט אַ גוטע נאַכט. (געהט ביז די טרעפּ.) די וואַרהייט זאָגען וועט נאָך זיין צייט... ווייס איך וואָס עס קען זיך נאָך טרעפֿען ביז יענע צייט... ציליע איז אַ מענש וואָס קען אַרויס טרוקען פֿון וואַסער און... אפשר וועט זי גאָר שטאַרבען?

עטי: (בעטראַכט לאַנג ראַפֿאַיל׳ן) פּאַפּאַ, ווילסט אפשר מיר וואָס זאָגען? זאָל איך בלייבען?

ראַפֿאַיל: געה שלאָפֿען... אַ גוטע נאַכט... (עטי מיט גרעגואַר׳ן געהען מיט די טרעפּ. ער קושט איהר האַנד.)

עטי: ביזט עפּעס צו שטאַרק פֿערליעבט. זעה נאָר, פֿיהלסט זיך מסתמא זעהר שטאַרק שולדיג... (ביידע אָב. נאַטאַשאַ רוימט פֿון טיש.)

ראַפֿאַיל: (שטעהט אויף) געה, וועסט מאָרגען אויפֿראַמען. (נאַטאַשאַ געהט ביז׳ן טהיר.)

נאַטאַשאַ: ראַפֿאַיל מאַיסעיעוויטש, גוטער מענש, איך האָב אייך נאָר געוואָלט זאָגען, זאָלאַנג איך וועל האָבען כח, וועל איך אייך ניט לאָזען אַליין... ניין! איך וועל אייך דאָ אַליין ניט לאָזען.

ראַפֿאַיל: (פֿריינדליכער) אַ גוטע נאַכט, נאַטאַשאַ. (ציינט אויף דער טהיר. נאַטאַשאַ אָב. ער פֿאַרלעשט אַלע לאַמפּען, פֿערוויכערט זיין פּייפּ, געהט אום לאַנג פֿערטראַכט. ענדליך זעצט ער זיך אין אַ ווינקעלע און זיפֿצט. די שטוב וואָלט

בעלויכטען נאר פון דעם שניי דורך די פענסטער, מען הערט ווי דער ווינד יאמערט און מען זעהט ווי דער שניי פאלט. פויזע. אלבערט אנגעטהון ווארעם און מיט א שטעקען אין האנד געהט שטיל פון די טרעפ, בעמערקט ניט ראפאיל'ן, נעמט שטיל זיין פידעלע פון דער פיאנא און וויל געהן.) (גאנץ וויט זינגט מען: „אלד קענטוקי.")

ראפאיל: (שטיל) וואס ווילסט דו טהון? (אלבערט דערשרעקט זיך.)

אלבערט: דאס ביזט דו, גרענדפא? (יא.) איך וויל נעהמען מיין פידעל און אוועק געהן פון דאנען... איך וויל געהן קיין רוסלאנד...

ראפאיל: קיין רוסלאנד געהן? הם! דאס איז א פלאן. (געהט, נעמט איהם ביי דער האנד און זעצט איהם אנידער נעבען זיך.) זעץ דיך דא, יונגער מאן, און נומיר זיך אביסעל דורכשמועסען... ווארום עפעס ווילסט דו געהן קיין רוסלאנד, הא? (אלבערט שווייגט, עטי קומט שטיל מיט די טרעפ.)

עטי: (שטיל) ארעמער פאפא, איך וויים, ער זיצט דא יעצט געווים אליין...

ראפאיל: ווארום שווייגסט דו, אלבערט?

עטי: דאס קינד איז דא מיט איהם? (פאלט צו צו דער באריער פון די טרעפ און הערט זיך צו.)

אלבערט: איך וויל אוועקגעהן פון דאנען קיין רוסלאנד און קיין מאל זיך ניט אומקעהרען. דא האט מיך קיינער ניט ליעב, אויסער אנקעל סעם, און איך וויים שוין, מיין פאפא איז דארטען...

עטי: (שטיל) אי! וועה איז מיר!

ראפאיל: אהו! ווען איך זאל דיך קענען נעמען פאר א האנד און געהן מיט דיר קיין רוסלאנד זוכען דאס פערלארענע גליק... קינד, דו האסט דארט פערלארען דיין פאטער און איך האב דארטען פערלארען מיינע קינדער... אבער, אלבערט, מיר וועלען אין רוסלאנד גאר ניט געפינען... נאר קברים פערווארפענע מיט שניי... אונז ביידען, אלבערט, האט קיינער ניט ליעב... מיר האבען ביידע קיינעם ניט אין דער גרויסער וועלט... ניט דא און ניט דארטען... (עטי איילט פון די טרעפ. (גאנץ וויט הערט זיך דאס ליעד פון „אלד קענטוקי"...)

עטי: פאפא, און וואו בין איך? אי, איהר צוויי קינדער... מיינע צוויי ליעבע, גוטע, אונגליקליכע קינדער! (אומארמט דעם פאטער מיט איין האנד, אלבערט'ן מיט דער צווייטער האנד און דריקט זיי שטארק צו זיך און וויינט ביטער. זיי וויינען, זעצט זיך אויף דער ערשטער טרעפ און וויינט שטיל. אלע דריי וויינען. נאטאשא קומט, און וויל געהן מיט די טרעפ ארויף, דערזעהט ווי אייניגע אויגענבליקען, עס איז שטיל, עס הערט זיך ווי עס קלינגט א ווייטער צוועלף מאל. דער ווינד רוישט שטארק, און דער שניי פאלט.)

(פארהאנג.)

פיערטער אקט.

א גרויסער צימער אהן קארפעט, איין טישעל, עטליכע שטולען, צוויי אדער דריי פיאנאס. אפרים פון דער קיילעבדיגער בארד געמאכט א שפאניאלקע, אהן א סיורטוק, שפיעלט מיט בעגייסטערונג א אידישע זאך ביילע, חוה און נאטאשא זיצען און הערען אויפמערקזאם, עס איז נאכט, גאז ברענט).

אפרים: נו, ווייבער, עס איז גוט, הא? דאס איז דער אמת'ער שקלאווער „זיי-געזונד" אהן פיטשיקאטע און עס שציפעט ביים פופיק אהן סטיקאטע און עס סטוקעט איבער'ן הארצען ... אידיש! עכט אידיש! ... איהר זעהט, נאטאשא, א גוי'ע, און א ריכטיגע אידישע זאך געפעלט איהר אויך ... נאטאשא, דו פאהרסט אוועק, האב איך דיר געשפיעלט „זיי-געזונד" ... דא אין אמעריקא וויל איך זיך ניט גרויס האלטען געגע' דיר מיט דעם וואס איך בין א איד. אין אמעריקא מעג מען אפילו אנ' אלטע גוי'ע אויך רעכענען פאר א מענשען ... דאך א פרייע לאנד!

ביילע: אי, נאטאשא, איך בין דיר ניט מקנא, ווידער וואגען זיך איבער'ן ים ארויף און אראפ ... פע!

חוה: דיך פערדריסט ניט מיך דא פערלאזען? אזוי יאנג גע- וועזען ביי מיר ...

נאטאשא: שיידען זיך פון מיין עטי איז מיר זעהר שווער ... מיין הארץ ווערט צוריסען ... און דער אלטער הערר נעבאך דארטען אליין ... אבער איך וויל ניט אין דער פרעמד שטארבען, זאלען כאטש מיינע אלטעביינער ליעגען אין דער היים ...

ביילע: זעהסט, לעבען צווישען פרעמדע האט זי ניט מורא געהאט און ליעגען אין דר'ערד צווישען פרעמדע האט זי מורא ...

אפרים: נו, יא, ליעגען ווילט זיך מיט אנ' אייגענעם, דאס הייסט, נאר אין דר'ערד ... ניין! איך וואלט ניט פאהרען צוריק, מען זאל מיר דארטען אפילו צוזאגען אלע נאכט א חתונה ... אויך מיר א מדינה ראססיע! ...

חוה: און איך בענק זעהר נאך קרעמענטשוג ...

אפרים: א כרך — קרעמענטשוג! וואס איז דארטען דא? גור אריה'ס קאזארמעס? דא בין איך דאך מיר א גראף, א פאמעשציק ... די פאליציי האט מיך נאך איינמאל ניט געפרעגט צו איך האב א פאספארט און אז איך האב געוואלט, האב איך ניט געפרעגט ניט ביים פרעזידענט, ניט ביי דעם גובערנאטאר און האב מיר געגעבען א נאמען „פראפעסאר" און האב מיר אליין געעפענט א קאנזערוואטאריע אף מוזיק און איך בין מיר אליין דא אזא מיוחס ווי טשאיקאווסקי מיט רובינשטיינ'ען

נאטאשא: און, ווי אזוי איהר רופט איהר דאס, די... יוניאן?

אפרים: ע! יוניאן איז נאר פאר פראסטע מענשען — איך בין איצט פערשטעהסט דו מיך, פראפעסאר פידלער... דירעקטאר „אף דהע קרעמענטשוג קאנזערוואטאריע אף מוזיק אף ניוארק", „קאפעלמייסטער אף דהע אמאטיאר־גוגענאטען־ארקעסטער" צוליעב מייערבערן, וועלכער איז אויך געוועזען א איד, חע! חע! מען קומט, מען טראגט קוואדערס, מיט האלבע דאלארס... מען פרעגט ניט... ווער קען דארטען אין דער קבצני'שע מדינה צאהלען? דארטען איך זאל זיך אפילו שווערען מיט שבועות וחרמות וואלטען זיי דאך מיר ניט געגלויבט, אז דאס איז א קאנסערוואטאריע... פאר אזא מענשען ווי איך מיט א ספעציאלנאסט איז אמעריקא בעשאפען געווארען...

נאטאשא: אונזער אלטער הערר האט ניט געטראפען אין אמעריקא... א, יעווא ארגאנאוונא, גאט זאל אייך ניט שטראפען דערפאר וואס איהר האט איהם אויף דער עלטער אלע פערלאזט. (ציליע שרייט פון אנדערען צימער: מאמא, קום אהער! חיה ראש אב).

ביילע: (מיט א גרימאסע צו אפרים'ן) זי טהוט זיך אן... זי געהט היינט מיט גרעגוואר'ן אין דער אפערא. אי! עס איז א צרה מיט זייער אפערא.

אפרים: די צרה איז, וואס אויף איהר שטעהט די גאנצע קאנסערוואטאריע, אז ניט, וואלט איך איהר שוין לאנג א שפיעל געטהון אויף דער קווינטע. (צו נאטאשא'ן) איך האב געהערט, דער אלטער איז דארט גאר צוחליאבעט געווארען, הא?

נאטאשא: אלעם געהט פראחאם: א ראזארעניע... ער האט ניט קיין הילפע, האט ניט זאגאר מיט וועמען א ווארט אויסרעדען. (ווישט זיך א טרער) זיין איינציגער פריינד איז יעצט אלבערט. זייט פאר א יאהרען קריסטמאס לאזט ער איהם ניט אב פון זיך... דאס קינד פיהרט אוים ביי איהם אלעם. (שטיל) ציליע, ווי איך זעה, שטיפט, הא? אי, עלטערן זאלען דערלאזען אזא זינד... לייבליבע שוועסטער, וועה איז מיר! און עטי נעבאך...

אפרים: א גרינגע זאך אין אמעריקא זאגען: דערלאז ניט! ער זאל מיך קומען פרעגען: טאטע, דערלאז... וואלט איך געזאגט: ניין, איך לאז ניט... א חאלעריע זיי אין די ביינער אריין, זיי דערלאזען זיך אליין (א גלעקיל, ער קוועטשט דעם קנאפ ביים טהיר).

ציליע: (פון איהר צימער) זעהט, עס האט געוויס גרעגואר געקלונגען! (חוה קומט צוריק).

חוה: אי האט זי זיך אויסגעפוצט, גאר א לעדי פון דער פינפטער

עוועניו! אמאל פלעג איך זיך אויך אנטהון ווי א מענש... און איצט...: אי, ווי מען ווערט פערשווארצט אין אמעריקא.

א פ ר י ם: (קוקט ארויס פון טהיר) אונזער קדיש!... אי וועו ניט די קאנזערוואטאריע אף קרעמענטשוג אף מוזיק אף ניויארק! (מען קלאפט) נו. קאם אין! (גרעגואר קומט).

ב י ל ע: (אפארט) קוק אידם אן, אויך אויסגעפוצט ווי א חזיר.

ח ו ה: ציליע טהוט זיך אן... אה, בין איך אייך מקנא — הערען די קאלוועׂ אין אזא אפערא ווי קארמען... אויב מען וועט קענען אויס־רייניגען און פיקסען מיין אפער'ן מאנטעל, וועל איך אויך אמאל געהן.

ב י ל ע: נו, יא, אז די אפערא איז קלמן, איז מסתמא גוט.

ג ר ע ג ו א ר: א דירעקטארשע פון א קאנסערוואטאריע זאל צו־נויפפארען קלמן מיט קארמען! נאטאשא, ווערסט פאהרען צו אונז? עטי וועט דארפען שפעט זיצען אליין (אפארט) די לעצטע צייט בעזוכט אונז צו אפט א בעקאנטער פיאניסט. ער איז א שעהנער יונג... זא וואהר איך לעב, עס איז בעסער ניט לאזען זי אליין.

ב י ל ע: פאר וואס געהט ניט עטי מיט אייך אין דער אפערא?

ג ר ע ג ו א ר: אז זי דארף געהן געהט זי, און אז זי דארף זיצען אין דער היים, זיצט זי אין דער היים... מיין נאמען און מיין געשעפט פאדערט איך זאל זיצען אויף א טייערן פלאץ... ווען זי געהט אבער אליין, מעג זי זיצען וואו זי וויל... און אויסער דעם, איך מיט ציליען געהען ניט נאר פון פערגעניגען וועגען, מיר זענען פראפעסיאנעלע מוזיקער... ע... (געהט) ציליע, וועגען דעם קלאוויר אויסצוג... ע... (אב צו איהר אין צימער).

א פ ר י ם: נו, געה, לאז ניט! ער פרעגט ניט און געהט... זי טהוט זיך אן... אפשר איז זי אהן א לייב־סערדאג נאך!...

נ א ט א ש א: אי, גאטט, הפנים עס קומט דער שרעקליכער יום הדין, ווי די הייליגע שריפטען זאגען, אז קינדער וועלען אויפשטעהן געגען עלטערן, א ברודער אויף א ברודער, א שוועסטער אויף א שוועסטער... דער פאטער נעבאך...

ח ו ה: נאטאשא, מיר טהוט הנאה וואס דעם אלטען געהט דארטען שלים־שלימזל.. נישקשה, ער וועט קליגער ווערען, און קומען צו אונז לעבען, ווי אלע מענשען. (מען קלינגט).

א פ ר י ם: ווער איז דאס? (עפענט), אה, מסתמא זיוזע קניפעל, זי האט דא פערגעסען איהרע נאטען... (מען קלאפט) קאם אין. (עטי קומט שעהן געקליידעט. זי אטהעמט קוים).

א ל ל ע: עטי!

עטי: פערשפעטיגט? זיי זענען שוין אוועק אין דער אפערא? (אפרים קוקט אויף ביילען און שווייגט).

נאטאשא: (ערשראקען) גאטט איז מיט דיר, עטי, וואס ווילסט דו טהון?

עטי: (מיט א שמייכעלע) שרעק זיך ניט, ניאניע, איך האב געדארפט גרעגואר'ן בלויז ווענען א געשעפטס זאך. מיר האבען געסט... ווי גרעגואר איז נאר ארויס פון שטוב איז געקומען דער פאפא... ער דארף גרעגואר'ן זעהר נויטיג.. אי, ניאניע, אלבערט איז א לעבעדיגער, געזונטער פערמער.

חוה: ראפאיל איז אין שטאדט? (געהט צום שפיגעל און ברענגט אין ארדנונג איהר טואלעט). זיי זענען נאך ניט אוועק אין דער אפערא.

ביילע און אפרים: דער מחותן איז געקומען! וואו איז דער מחותן?

עטי: ערווארט דא אויף דער שטראסע, ער וויל אהער ניט גיין. ער דארף מיט גרעגואר'ן רעדען א פאאר ווערטער.

ביילע: וואס הייסט, ער וויל ניט? האסט דו געהערט א ביטעל!? (לויפט אב).

עטי: הייסט עס, זיי זענען נאך ניט אין דער אפערא?

חוה: ניין? ציליע טהוט זיך אן... דאס הייסט זי איז שוין לאנג אנגעטהון, נאר זי קלייבט זיך צו... ער איז ערשט, נאר וואס ארייגעגאנגען צו איהר...

עטי: איך האב געוואוסט, מיר וועלען זיי נאך טרעפען... (קלאפט אין ציליעס טהיר) מעג מען אייך אביסעל בעאונרוהיגען? (גרעגואר קומט, נאך איהם ציליע אנגעטהון צום געהן).

גרעגואר: דו דא? וואס איז? (עטי בעטראכט זיי און שווייגט).

ציליע: עטי, דאס איז דיין נייעס קלייד? אה, שעהן... פראכטפאל...

גרעגואר: איא, שעהן? עס קאסט שעהנעס געלד, זא וואהר איך לעב, מיין פרוי דארף געהן שעהן און רייך געקליידעט... איא, עס פאסט איהר? און ווען זי האט עס אויסגעקליבען, האב איך געוואלט מאכען א גאנצען סקאנדאל, זא וואהר איך לעב, א קליין סקאנדאלטשיק טאקע געווען, עס איז מיר ניט געווען געפעלען (רייניגט איהר קלייד פון שטויב) איך צאהל געלד און פריהער פון אללע דארף מיר געפעלען, פאר וואס האסטו ניט אנגעטהון דיין דזשולערי?

עטי: איך האב ניט געהאט קיין צייט... איך האב מיך זעהר געאיילט... גרעגואר, דער פאפא איז געקומען און דארף דיך באלד זעהן.

גרעגואר: מיך? וואס איז עפעס?

ביילע: (בײַם טהיר) יאָ, יאָ, קומט אַרײַן, גרעגואַר איז דאָ... אין דרויסען נאַר, האָסט דו געהערט אַבימעל! (אַרײַן) זעה, וואָס דאָ טהוט זיך. (וואַרפט זיך רוימען, ראַפֿאַיל עלטער און אָרמער געקלײדעט פֿיהרט פֿאַר אַ האַנד אַלבערט'ן, ברענגט אַ סעטשיל).

ראַפֿאַיל: (אַ שאָקעל מיט'ן קאָפּ צו אַלע) העללאָ! נאַטאַשאַ, וואָס מאַכסט דו?

ביילע: (צו אפרים'ן) דו, בעל־הבית מײַנער, ווילסט אפשר אָנגעטהון דעם סיורטוק!

אפרים: אין אַמעריקא איז גוט אָהן אַ סיורטוק.

ראַפֿאַיל: יאָ, אַז מיר קומען אין אַמעריקאַ, טהוען מיר זיך אוים... און מען שעהמט זיך ניט.

אפרים: איך מיין, אין אַמעריקאַ איז ניטאָ קיין מיוחסים, אַלע זענען גלײַך... אַ פֿרײַעס לאַנד! ניט אַזוי, מחותן? נו, וואָס מאַכט איהר?

ראַפֿאַיל: יאָ, יאָ, ניטאָ קיין מיוחסים... אַ פֿרײַעס לאַנד! אַלבערט, טהו זיך אוים דערווײַל (העלפט איהם אויסטהון זיך).

עטי: פּאַפּאַ, זאָל איך איהם זאָגען? גרעגואַר, דער פּאַפּאַ פֿרעגט מיך, וויפֿיעל געלד דו האָסט? דו האָסט מיר קיין מאָל ניט געזאָגט און איך האָב ניט געפֿרעגט.

ביילע: פֿאַר יעדען טויזענדער וואָס ער האָט אין באַנק זאָל איך האָבען אַ גוטען מזל'דיגען יאָהר, רבש"ע!

גרעגואַר: וועמען דאַרף איך געבען רעכנונג וועגען מײַן געלד?

ראַפֿאַיל: גאַנץ אײַנפֿאַך... פֿאַר אײַך דאָ וויל איך זיך ניט שעה־מען... גבירים — דרײַ פֿאַר אַ ניקעל! און ראַפֿאַיל דאַרף צו זיי קומען רעדען פֿון געלד פֿראַגען... טשאָרט וואָזמי! צײַטען האַ?

אַלבערט: גרענדפּאַ, האָסט מיר צוגעזאָגט ניט זײַן בייז, האָסט פֿערגעסען?

ראַפֿאַיל: נו, יאָ, איך האָב געוואַרט ביז דער לעצטער מינוט. און אויב איך וועל מאָרגען ביז צוועלף ניט אַרײַנטראָגען אין ניו הײַווענער באַנק פּראָצענט פֿאַר'ן מאָרגײַטש און אַ טהייל פֿון קאַפּיטאַל, וואַרפט מען מיך שוין אַרויס פֿון דער פֿערמע... איך האָב זעהר ליעב בעטען גמילות חסדים! יעדען שוויין בעטען! נאָר בלײַבען אין דרויסען... אַליין... אַ בעט־לער... הם, אַלבערט אַפילו זאָגט, מיר זאָלען נעמען רעוואָלווערען און ביק־סען און שיסען, ווען זיי וועלען קומען אונז טרײַבען... עס איז אָבער קיין פּלאַן ניט...

ציליע: אַפּיצערסקי בלוט!

ראַפֿאַיל: איך דאַרף צוועלף הונדערט דאָלאַר... (פּויזע).

צ י ל י ע : הערר פרידלענדער, מיט מיר און דער מאַמאַ זייט איהר גאָר ניט בעקאַנט ?

ר אַ פֿ אַ י ל : (צו גרענואַר'ן) צוועלף ביי נאַכט געהט די שיף אָב קיין ניו היייווען .

ג ר ע נ ו אַ ר : הם, 12 הונדערט דאָלאַר ? זאָ וואַהר איך לעב , עס איז אַ היבשע סוממע געלד ! איך וועל אייך זאָגען די וואַרהייט, ווען איך זאָל זאָגאַר האָבען, וואָלט איך ניט געגעבען... וואַצו ? העלפען אייך נאָך אַ יאָהר פלאַגען זיך ? מיין געלד וועט זיין פערלאָרען און די פאַרם וועט מען ביי אייך צינעהמען מיט אַ יאָהר שפּעטער... עס איז צייט איהר זאָלט ווערען פראַקטישער ! איהר זייט ניט קיין פערמער.

ר אַ פֿ אַ י ל : איך בין ניט געקומען צו דיר לערנען זיך פראַקטיק !

ג ר ע נ ו אַ ר : איך מיין אייער טובה, זאָ וואַהר איך לעב...

ר אַ פֿ אַ י ל : ווען איך טראָג אַריין מאָרגען דאָס געלד, קען איך אַם ווענינגסטען, אויב איך וועל מוזען, פערקויפען אַלעס און רעטען אַ פּאָר טויזענד דאָלאַר מיט פּראָצענט... און אויב אַז ניט... ע... (ביז צו אַלבערט'ן) דאָס ביזט דו שולדיג, דיפּלאָמאַט מיינער ! איך האָב דיר געזאָגט, מען דאַרף ניט פאָהרען ! מען קען ניט מאַכען קיין שטרייממעל פון אַ חזיר'שען אויער...

אַ ל ב ע ר ט : (פריי) מיר וועלען נאָך זעהן... ניאַניע, אפשר האָסט דו 12 הונדערט דאָלאַר ? זאָל איך אַזוי געזונד זיין, מיר וועלען דיר אָבגעבען (אַלע, זאָגאַר ראַפאַיל, לאַכען, עטי קושט איהם.)

נ אַ ט אַ ש אַ : אַי, מיין קינד, ווען איך זאָל האָבען, נאַרעלע, אויב ראַפאַיל מאַיסעיעוויטש וועט ניט בעקומען קיין געלד, וועל איך ניט האָבען מיט וואָס צו פאָהרען אַהיים...

ג ר ע נ ו אַ ר : זעה אַ יונג ! אַ ריכטיגער פערמער ! (קושט איהם) שווער, איך זאָג אייך גאַנץ אָפען. איך קען אַזאַ סומע געלד ניט געבען, נאָר איהר בלייבט ביז מאָרגען... איהר וועט קענען נעמען אַ טריין. און מיר וועלען זיך מישב זיין... דאָ איז נאָך דאָ פּערזאָנען, וואָס האָבען געלד, פאַר וואָס זאָלען זיי אייך ניט העלפען?

ח ו ה : איך זאָג דיר ! געלד !

ב ײ ל ע : אַי, אומשטיינס געזאָגט, געלד ! (ראַפאַיל בלייבט זיצען פערטראַכט.)

ע ט י : (שטיל) גרענואַר, קום אַהער, דו ווייסט, איך האָב ביי דיר נאָך קיין מאָל, קיין זאַך, קיינע געפעליגקייט געבעטען, אָבער יעצט ווען דער פּאַפּאַ...

ג ר ע נ ו אַ ר : האָב שכל און מיש זיך ניט. דאָס איז ניט קיין ווייבערשע ביזנעס ! דו האָסט דאָס וואָס דו דאַרפסט? זיץ און שוויינ !

עֶטי: דער פּאַפּאַ בעט נאָר לייען.

גרעגואַר: נו, יאָ, איך וועל איהם געהן נאָכדעם לאָרען...

עֶטי: גרעגואַר, דער פּאַפּאַ, האָט דיר... אונז... געגעבען געלד און...

גרעגואַר: זאָ וואַהר איך לעב, איך האָב דיך געדאַרפט נעהמען אָהן געלד... איך זאָל דאַמאָלס מעהר שכל האָבען, וואָלט מען מיך ניט אָבגעהאַנדעלט מיט־שיהע פּיהע... דו מיש זיך ניט אין געלד פראַגען, דאָס איז ניט דיין זאַך! (קוקט אויפ'ן זייגער.) אַי, ציליע זאָ וואַהר איך לעב, מיר וועלען פערשפּעטיגען די אובערטיורע. אַלזאָ איך וועל אייך דאָ טרעפען... עטי, דו זאָלסט ווארטען דאָ. איך וועל ברענגען ציליע'ן אַהיים און מיר וועלען פאָהרען צוזאַמען... דו הערסט? איך וויל ניט, זאָלסט פאָהרען אַליין אַהיים... זאָ וואַהר איך לעב, דער פּיאַניסט מאַכט דיר צופיעל קאָמפּלימענטען... חע! חע! אויפ'ס ווידערזעהען. (ביידע ראַש אָב. עטי בעגלייטעט זיי מיט אַ איראָנישען בליק און אַ פערדעכטיגען שמייכעלע.)

ראַפאַיל: אַזוי! אַזוי איז דאָס? (בייז) עטי, פאַר וואָס גערסט דו ניט מיט זיי אין דער אָפּעראַ?

עטי: פאַר וואָס? מען האָט געקראָגען נאָר צוויי בילעטען, נו, זיי זענען מוזיקער, זענען זיי בילכער.

ראַפאַיל: אַזוי? מען קען נאָר צוויי טיקעטס קריגען? קום, איך וועל פאָהרען מיט דיר אין דער אָפּער... מיר וועלען נעהמען אַלבערט'ן, דער פערמער האָט דאָך נאָך גאָר ניט געזעהן. אַז איך וועל בעצאָהלען צעהן דאָלאַר פאַר צוויי בילעטען, וועלען מיר האָבען וואו צו זיצען? נו, טאָ קום... איך וויל היינט זיין אין דער אָפּער מיט דיר.

עטי: (שמייכעלט) ניין, פּאַפּאַ, איך וויל ניט געהן אין דער אָפּער אויף צו להכעיס. לעג עס אָב אויף איין אַנדערס מאָל. איצט איז ניט די צייט.

ראַפאַיל: דו ווילסט נאָך ניט געהן אויף צו להכעיס? עטי, איך פערשטעה ניט, ביזט דו אַזוי שטאַרק, אָדער ביזט אַ שמאַטע, וואָס לאָזט זיך טרעטען מיט די פיס? ברודער אַלבערט, איך מיין, מיר מעגען פאָהרען אַהיים, ביז מען וועט אונז ניט אַרויסוואַרפען איז דאָרט אונזער היים, דאָרט!

נאַטאַשאַ: פאַמער אין הימעל, אַרויסוואַרפען! בעסער וואָלט איך דאָס ניט דערלעבט צו הערען.

עטי: מאַמאַ, איך ווייס, דו האָסט אין באַנק זעקס הונדערט דאָלאַר.

ראַפאַיל: איך דאַרף ניט קיין פרעמד געלד!

חוה: איך בין געווען דער איינציגער מענש, וואָס האָט געהאַט שפּאַס אָבצרייסען ביסלעך וויין ביי דער פערמע... ווען ניט מיין עקאָנאָמיע, אַ שעהן פּנים וואָלטען מיר יעצט געהאַט.

ראַפֿאַיל: פֿינאַנסיסטען געוואָרען דאָ אין אַמעריקאַ! האַ? אַלבערט, טהו זיך אָן, מיר פֿאָהרען שוין אַהיים. (טהוט איהם אָן.)

אפרים: הייסט עס, מחותן, אויב איהר בעצאָהלט ניט מאָרגען איז אַלעס אין גאַנצען פֿערפֿאַלען?

ראַפֿאַיל: (בייז) יאָ, הייסט עס, מחותן.

אפרים: אַ ביטערע עבירה, ווי איך בין אַ יודיש קינד, ביילע קום אַקאָרשט אַהער (רעדען ביידע שטיל.)

עטי: (שטיל אָבער ענערגיש צו דער מוטער) איך ווייס דאָך, דו ווילסט איהם אָבגעבען דאָס געלד.

חוה: ווער? איך?

עטי: נו, יאָ, דו! ער וועט אָבער דיין געלד ניט נעהמען, וועסט איהם מוזען בעטען און שטאַרק בעטען...

אפרים: הערט מחותן, איך האָב אין באַנק 265 דאָלאַר.

ראַפֿאַיל: 265 דאָלאַר! אַ גביר! איך קוק, וואָס ער האָט זיך געמאַכט אַ פֿראַנצויזישע בערדעל! זייט ניט קיין נאַר, אייערע עטליכע פֿערהאָרעוועטע גראָשען וועלען מיר ווייניג העלפֿען.

אפרים: מיר וועלען מיט ביילען צונויפֿקראַצען ביז דריי הונדערט... די מחותן'עסטע האָט, שאַ בייזערט זיך ניט, די מחותן'עסטע האָט זעקס מאות... ניט אויף איהר איין טאָפּע מיט'ן פּוס, האָט איהר דאָס געלד... (צושפּיעלעט זיין זשילעט און לעגט לעבען ראַפֿאַיל'ן זיין באַנק ביכעל.)

ראַפֿאַיל: טאָפּען מיט פּוס? ניט דערלעבען וועלען עס מיינע שונאים! זי האָט געראַרפּט ווייגען און בעטען איך זאָל דאָס געלד נעהמען און דאַן וואָלט איך עס ערשט ניט גענומען.

עטי: פּאַפּאַ, די מאַמאַ דאַרף דאָס געלד ניט פֿאַר זיך, זי רעכענט, טאָמער פֿערליערסט דו דיין גאַנצעס פֿערמעגען און קומסט אין שטאָדט לעבען, זאָלסט דו ניט דאַרפֿען אָנקומען צו פֿרעמדע מענשען, אָבער אויב דו קענסט מיט געלד רעטען די פֿערמע, וועט זי געוויס ניט זיין דאַגעגען... פֿאַר וועמען דאַרף זי דען דאָס געלד? זי וועט דיר אַליין אָבגעבען איהר באַנק ביכעל, איאָ, מאַמאַ? וואו איז דיין באַנק ביכעל?

חוה: (קעהרט זיך אָב און שלעפּט פֿון בוזים אַ ביכעל, ווייגענדיג) מען דאַרף איהם נאָך בעטען און וויינען! ער מיינט, עס איז איהם קרעמענטשוג!

עטי: עס רעדט זיך נאָר אַזוי!... מען דאַרף ניט בעטען, דער פּאַפּאַ האָט אַליין פֿיינט צו בעטען און וויל ניט מען זאָל איהם בעטען... ער ווייס ווי בעטען ערנידריגט (לעגט דער מוטערס באַנק-בוך לעבען אפרים'ס ביכעל.)

אַלבערט: נעהם בּיידע בּילכלעך און מאַך בּיזנעס ווי אַ גוטער פֿערמער.

ראַפֿאַיל: האַ! האַ! איהר הערט, וואָס מיין אַלטער פֿריינד זאָגט? דאָס וואַקסט דער ריכטיגער פֿערמער. איבּערמוטשען זיך נאָר בּיז ער וועט ענדיגען אַנ׳אַגריקולטור שולע און וועט ווערען אַ מענש... נו, בּעלי טובות מיינע, דערווייַלע נעהמט צו אייַערע אוצרות מיט געלד... (שמייַסט פֿאָרט בּיידע בּילכלעך) איך האָבּ פֿיינד קבצנ׳ישע קאָלעקשאָנס. מיר וועלען שוין מאָרגען פֿאָהרען מיט דער טרייַן, האָבּען מיר נאָך צייַט צו הערען וואָס אונזער אידעם וועט אונז ראַטהען צו טהון... דערווייַלע, אַלבּערט, גיעבּ נאָר אַ קוק, וואָס מיר האָבּען אייַנצוקויפֿען... בּייַ דיר איז פֿערשריבּען, סעקרעטאַר מייַנער.

אַלבּערט: (נעמט פֿון דער טאַשע אַ צעטעל) אַ פֿלאַש טערפּענטין, שטריק, אַ פֿלאַש שוואַרצען קאַרבּאָליק-עסיד און...

עטי: (קושט איהם ליידענשאַפֿטליך) אַי, מיין טהייַערער, מיין זיסער פֿערמער!

ראַפֿאַיל: נו, אַלבּערט, מאַרש! מיר קומען באַלד. געהט עטליכע טריט, שטעלט זיך אָבּ און קוקט אויף אפרים׳ן) עי, דו, כּלי-זמר! אויף מיין וואָרט, איך דאַרף זיך ניט שעהמען מיט דיר (אומאַרעמט איהם שטאַרק, שטויסט פֿון זיך און ראַש אָבּ.)

חוה: (בּעהאַלט איהר באַנק בּיכעל) איך זאָל מיך ניט שעהמען, וואָלט איך מיט איהם מאָרגען געפֿאָהרען אַהיים. קיין מאָל ניט געהאַט קיין דאַגות, נאָך וואָס דאַרף איך דאָס?

נאַטאַשאַ: גוטע יעוואַ אַראָנאָוונאַ, נאָך ניט צייַט אויף איהם רחמנות האָבּען? און אויבּ איהר פֿאָהרט, פֿאָהר איך אויך צוריק. וואוהין וועל איך פֿאָהרען? קיין ראָסיע? וועמען האָבּ איך דאָרט? איך האָבּ נאָר ניט געקענט צוזעהען וואָס דאָ קומט פֿאָר. יאָ! מיר וועלען פֿאָהרען צוריק, מיר וועלען אַכטונג געבּען און איהם העלפֿען. און... איך וועל זיך דען קענען שיידען פֿון איהר? (וויינט) פֿון מיין עטי׳ן, פֿון מיין קינד? וואָס האָבּ איך אויסער איהר אויף דער וועלט? (פֿאַלט עטי׳ן אויפֿ׳ן האַלז.)

עטי: טייַערע, גוטע ניאַניע, איך האָבּ געמיינט, איך בּלייַבּ אַליין... און דו פֿערלאָזט מיך ניט... (וויינען בּיידע) ניין? ניין?

אפרים: מחותנת׳טע! בּיילע! נו, און מכּח סאַפּער האַ? איך לויף שוין אַראָפּ (שנעל אָבּ, זינגענדיג.)

חוה: נאַטאַשאַ, דער אַלטער איז געוויס הונגעריג, אַי, וועך גיט נעבּאַך אויף איהם אַכטונג דאָרט? און מיר, מיינסט דו, איז גוט? איך גע דאָך אוים יעדען טאָג ווי אַ וואַקס.

נאטאשא: איהר פאָרט אַ היים? פאָטער אין הימעל, ווי גוט דו ביזט צו אונז, זינדיגע מענשען (זי און חוה אָב. אַ גלעקיל.)

ביילע: עטיניו, טאָכטער מיינע, דו ווייסט, איך האָב דיך ליעב (קישט זי.)

עטי: איך האָב שוין אַזאַ גליק, אַלע אַלטע האָבען מיך ליעב.

ביילע: איך בין דען אַן'אַלטע? שלעכטע דו. הער, (קוקט זיך אַרום) איך האָב געוואָלט מיט דיר עפּעס רעדען. (סאַמואיל קומט) אָה! פון וואַנען קומט עס אַ יוד?

סאַמואיל: העלאָ, עטי, איך האָב געהערט, אַלבערט איז דאָ מיט'ן פּאַפּאַ, איך האָב 27 טויזענד מאָל געוואָלט שרייבען אַלבערט'ן און עס האָט זיך ניט געמאַכט. איך קום פון דער אָפּערע, קאַלווע האָט קאַטער, עס געהט ניט קאַרמען, האָב איך צוגענומען מיין געלד צוריק. 10 טויזענד מאָל געבלאָפט, היינט ניט. אַי! ביי דער קאַסע איז אפשר 12 טויזענד מענשען געשטאַנען... 40 פּאָליסלייטע, דריי אַמבולאַנסען, אַ פּאַטרול וואָגען. עס האָט זיך אָבגעטהון.

עטי: שפּילט מען היינט ניט „קאַרמען"?

סאַמואיל: ניין, „די מייסטערזינגער"... ווייסט דאָך, ווי איך האָב ליעב וואַגנערן, וואו זענען זיי, האַ? (אָב אין אַנדער צימער.)

ביילע: עטי, איך קלויב זיך לאַנג מיט דיר רעדען. איך ווייס, דו וועסט האָבען יסורים, אָבער מען דאַרף דאָך אַמאָל מאַכען אַ סוף.

עטי: „סוף" איז זעהר אַ טרויעריגעס וואָרט, איך וויל פון „סוף" ניט דענקען.

ביילע: זי האַלט דאָ די מאַמע, נאָר די אויגען צו פערשטעלען און דו שווייגסט...

עטי: וואָס זאָל איך טהון? זאָ לאַנג איך קען שווייגען, שוויי'ג איך. זי איז דאָ ניט געווען אַ פיער, פינף מאָנאַט אין נויאָרק, האָט ער זיך געפיהרט פיעל אַנשטענדיגער...

ביילע: אַי, עטי, דו זאָלסט וויסען, וואו זי איז געוועז.

עטי: נו, וואָס איז מיר דער אונטערשיעד? זי איז אָבער געקומען אַזוי געזונד, שעהן.

ביילע: נו, יאָ, עס האָט איהר וואיל בעקומען.

עטי: וואָס מיינט איהר?

ביילע: נאַרר, זי איז דאָך, (זאָגט איהר עפּעס שטיל אין אויער.)

עטי: האַ?! פע! וואָס רעדט איהר דאָס?... אַ שעהנער שפּאַס! איך פערשטיי ניט...

ביילע: וואָס פערשטייסט דו ניט? נאַרר, וואו איז זי דען געוועזען?

איך זאָל אַזוי געזונד זײַן, — עס לעבט! זיי האָבען עס אָבגעגעבען אין׳ ווי אַזוי רופט מען דאָס, אַ פֿינדלינג הויז... זי קאָמאַנדעוועט איבער איהם און ער איז אַ גאָרנישט... אײַ! אויב דו וועסט שווײַגען, וועט דערפֿון . חלילה, גאָט ווייסט וואָס, אַרויסקומען שפּעטער.

עטי: (רוהיג) אָה, עס קען ניט זײַן...

ביילע: עס זאָל ניט קענען זײַן, וואָלט דאָס ניט געווען.

עטי: פֿון וואַנען ווייסט איהר דאָס אַזעלכע נײַעס?

ביילע: די מחותנת׳טע האָט מיר בעשוואָרען איך זאָל קיינעם ניט אַ וואָרט... אָבער זי ווייסט, יעדעס פּיצעלע... אײַ! שיינע בשורות...

עטי: די מאַמע ווייסט אַלעס? אָה, איך גלויב ניט... דאָס איז שוין צופֿיעל... (אין טיער) מאַמע, זײַ אַזוי גוט, אויף איין מינוט (חוה קומט פֿריילאַך, אַ פֿאַרטוך איבער׳ן קלייד.)

חוה: מחותנת׳טע, מיר מאַכען מיט נאַטאַשאַ׳ן לאַדקעס. צוליעב די געסט וועלען מיר איך געניסען. וואָס איז, עטי?

עטי: מאַמאַ, זעץ דיך אַנידער, (רוהיג) זאָג מיר, איך בעט דיך, האָסט דו געוואוסט אַז ציליע האָט געבוירען אַ קינד?

חוה: (ערשראָקען) אײַ, אַ שלאַג האָט מיך געטראָפֿען! מחותנת׳טע!

עטי: איך פֿרעג דיך: דו האָסט געוואוסט און געשוויעגען?

חוה: זי האָט מיך אַרײַנגעשלעפּט... איך ווייס דען?...

עטי: דו האָסט געוואוסט און געשוויעגען?

חוה: אין קרעמענטשוג וואָלט איך פֿערברענט געוואָרען פֿון שאַנדע און דאָ... איך ווייס, פֿאַר וואָס דאָ שעמט מען זיך ניט?

עטי: דו שעמסט זיך ניט און איך שעם זיך! איך שעם זיך, ווען איך האָב געוואַגט מיינען, אַז קיין אונגליקליכערע פֿון מיר איז ניטאָ אין דער וועלט!... געגען מיין פּאַפּאַ בין איך נאָך אַ גליקליכע. איך לעב מיט גרעגוואַר׳ן קאַרגע צעהן יאָהר און ער האָט מיט דיר, מיט אַזאַ פֿרוי ווי דו, געלעבט זיין גאַנצעס לעבען!

חוה: זעהסט, אויף מיר נאָך דעם בלבול. (אַ גערויש) די מאַמאַ דאַרף אַלץ אויסשטײַן.

ביילע: שש! דער מחותן געהט (ראַפֿאַיל און אַלבערט צוריק.)

ראַפֿאַיל: קיין טערפּעטין ניט געקראָגען... שטריק... קאַרבאָליק עסיד (שטעלט עס אויף דער פּיאַנאָ) מחותנת׳טע, איך בעט אײַך, פֿאַרזיכטיג, עס איז קאַרבאָליק... וואָס איז, עטי?

עטי: גאָר נישט... די מאַמאַ וויל מיט דיר פֿאָהרען צוריק אין דער קאָנטרי... זי איז מודה, דאָס זי האָט זיך געפֿיהרט זעהר מיאוס און נאַרריש... זי זאָגט, אַ פֿרוי וואָס האָט אַליין קיין שכל ניט צו לעבען איז

ניִר ראַן אַ שטיקעל מענש, ווען זי איז אונטער דעם שוץ פון אזא מאַן ווי דו, פּאַפּאַ (ווערט אַלץ מעהר אויפגערעגט) זי וויל ווײנען און קושען דײנע פיס (וויל חוה׳ן מיט געוואַלד אײנבויגען.)

ראַפאַיל: (בעפרײט די ערשראָקענע חוה) וואָס טהוסט דו? דו דאַרפסט ניט רעכענען מײנע חשבונות מיט איהר... דײן מוטער איז זי... דרך ארץ, דו!

עטי: (נערוועז) גאָר נישט, פּאַפּאַ, חאַ! חאַ! חאַ! עס איז מיר עפּעס אַזוי אײנגעפאַלען אַ שטיקעל משוגעת... קומט עסען... די מאַמאַ האָט צוליעב דיר געמאַכט לאַדקעס. אַלבערט, אָנקעל סאַמואיל איז דאָרט. (אַלבערט ראַש אָב.)

חוה: (פלוצלונג מיט אַ יאָמער) ראַפאַיל, האָב רחמנות, נעם מיך ... פון דאַנען! איך קען ניט איבערטראָגען קײן צרות.

עטי: יאָ, האָסט אָבגעלעבט דײן לעבען אָהן צרות!...

ראַפאַיל: וואָס זשע ווײנסט דו, אַלטער נאַרר? איך וועל דיִן ניט געהן בעטען, דו זאָלסט פאָהרען אַהײם, דאָס וועלען מײנע שונאים ניט דערלעבען! נאָר אויב דו ווילסט צוריק, נו... ווי געלעבט, אָבער דאָך אָבגעלעבט אַזוי פיעל יאָהר... דאָס גאַנצע לעבען אין אײנעם אָבגעלעבט... אײן גאָט יודעס, וויפיעל איך האָב דיר פערציהט, נאָר דערפאַר ווײל דו ביזט געוועזען די מוטער פון ראַפאַיל פּרידלענדער׳ס קינדער... און עס קען זײן, גאָט אַלײן ווײסט אויך ניט, וויעפיעל דו ביזט מיר שולדיג דערפאַר (טרערען) וואָס מײנע קינדער זענען מעהר דײנע, ווי מײנע... זאָגאַר עטי... נײן! ניט דאָס האָב איך פון זײ ערוואַרטעט. נאָר יעצט איז שוין שפּעט צו רעכענען זיך... עס איז ניט גרינג אויף דער עלטער בלײבען אַלײן... (פאַרדעקט זײן געזיכט און שווײגט לאַנג) טשאָרט וואָזמי, ווי גרינג אין אַמעריקאַ צובינדעט זיך אַלעס, וואָס דאָרט איז געוועזען פערבונדען אויף עוויג... (עטי האָט ניט געהערט דעם פאָטער׳ס רעדען; געזעסען פערטראַכט.)

אפרים: (אין טהיר) מחותן, נו? איך האָב געקריגען אַ פלאַש בראָנדי אין „גיס דור״ (אַלע אָב, אויסער עטי׳ן.)

עטי: נײן, איך דאַרף זיך פריהער בערוהיגען, אז ניט וועט זײן שלעכט... הם!... איך דאַרף זײ דאָ ניט בעגעגענען, איך האָב מורא, איך וועל אַרויס פון מײן ראָלע... דער סוף קומט!... די ענדע! די ענדע! אָרעמער פּאַפּאַ, אַ שעהנעם עלטער דערלעבט... אַ שעהנעם נחת פון קינדער... צווײ טעכטער! חאַ! חאַ! חאַ! בײדע! ווי קומט צו אזא פאָטער אַזעלכע קינדער? (אַלבערט און סאַמואיל אַרײן.)

אַלבערט: מאַמאַ, קום אַהין! (זי בלײבט זיצען אונבעוועגליך.

אַלבערט עפֿענט בגניבה דעם זיידענס סעטשעל.) אַנקעל סעם שש! זעהסט, דער גרענדפּאַ פֿיהרט עס שטענדיג מיט זיך (צייגט אַ רעוואָלווער, עטי גיט אַ קוק.)

סאַמואיל: (בייגט זיך אָן, גיט אַ קוק) לעג אַוועק, ער איז אָנ־געלאָדען. (לויט) עטי, מען האָט דיך 157 מאָל גערופֿען אַהין! (מען קלאַפּט) ווער איז דאָס? קאָם אין! (גרעגואַר און ציליע קומען צוריק פֿריילכע.)

גרעגואַר: זעהסט, איך האָב דיר געזאָגט, זי וועט זיצען דאָ און וואַרטען. אַז איך האָב געהייסען וואַרטען, וועט מען וואַרטען!

עטי: (זיצט רוהיג) וואו זייט איהר דאָס געווען, אין דער אָפּערא?

גרעגואַר: אַ נייעס, נו! וואו דען? געוויס אין דער אָפּערא.

עטי: וואָס האָט מען געשפּיעלט? קאַרמען?

גרעגואַר: דאָס געפֿעלט מיר, זאָ וואַהר איך לעב, האַ! הי! חאַ! געוויס קאַרמען. וואָס איז? דיר געפֿעלט ניט די אָפּערא?

ציליע: אַך, ווי די קאַלווע האָט געזונגען (זינגט קאַרמען׳ס אַריע און טאַנצט) זי האָט זיך איבערטראָפֿען.

עטי: עס איז אַ ליגען! מען האָט ניט געשפּיעלט קאַרמען, קאַלווע האָט ניט געזונגען און איהר זייט ניט געווען אין דער אָפּערא... עס איז אַ ליגען!

גרעגואַר: (בייז) וואָס איז דאָס פֿלוצלונג פֿאַר אַ טאָן עפּעס, דו!... מיט וועמען רעדסט דו דאָס?

סאַמואיל: איך גיב אייך 29 טויזענד בעווייזע, אַז מען האָט ניט געשפּיעלט קאַרמען... מען האָט געשפּיעלט „מייסטערזינגער.״

גרעגואַר: אָה! ער? געפֿונען וועמען צו גלויבען, זאָ וואַהר איך לעב...

סאַמואיל: איך ווייס, ווי איך בין אַ יוד, איהר האַלט מיך פֿאַר אַ ליגנער... איך זאָג אַ ליגען, וויל אָבער קיינעם ניט בעטריגען... איהר זייט אַן אמת׳ער מענש און איהר זייט אַ בעטריגער! נאַט... אָט איז אַנאָנסירט אין די איוונינג פּייפּערס... קאַלווע איז קראַנק... קאַרמען געהט ניט... (צייגט איהם אַ צייטונג.)

ציליע: זעה נאַר ווי ער האָט זיך דערשראָקען! אויך מיר אַ מאַן! וואָס איז דאָרט אַזוינס? מיר זענען טאַקי ניט געווען אין דער אָפּערא? וואָס זענען מיר קינדער? מיר דאַרפֿען אָבגעבען חשבון וואוהין מיר געהען?

אַלבערט: (בייז) אַי! ווען איך זאָל איצט זיין אַ גרויסער, וואָלטען זיי צו דער מאַמאַ אַנדערש גערעדט!

עטי: אַלבערט געה אַהין! סאַמואיל, זאָלסט דאָרטען ניט פֿלאַפּלען (פֿיהרט ביידע אַרויס און מאַכט צו די טהיר) ניין! איצט אָבגעבען דין

וחשבון איז שפעט... וואס איז דארטען — יא אפערא, ניט אפערא, איך וויל אייך נאר זאגען: דאס איז געווען אייער לעצטער ליגען, איהר וועט ניט לייגען מעהר!

גרעגואר: שש! דער אלטער איז דארט? הער, עטי, דו ביזט שטענדיג א גוטע... איך בעריהם זיך פאר מיינע בעקאנטע, מיין פרוי, זי איך, גיט מיר שטענדיג פולע פרייהייט.

ציליע: נו, הויב זיך אן מיט איהר קושען און האלטען פאר מיר אין די אויגען!

עטי: (שמייכעלט) ביזט אייפערזיכטיג, הא? זאג מיר בעסער, ציליע, האסט דו מיר אמאל ניט געגעבען דיין עהרענווארט, אז...

ציליע: האסט זיך נאך ניט פערגעסען?

עטי: דו האסט זיך ניט געקענט פערגעסען, אז איך האב אמאהל געהאט א קינד.

ציליע: (פרעגט) אה, דאס געדענק איך...

עטי: געדענקסט? נו, און אז דו האסט געהאט א קינד, געדענקסט דו? (ציליע ערשרעקט זיך) איך בין געווען פריי, איך האב געגלויבט מיין קינדס פאטער וועט זיין מיין מאן און בין דערנאך פאר דעם קינד געגאנגען ליידען און פלאגען זיך. פאר דעם קינד האט מען מיר יעדע מינוט געשטאכען די אויגען, פאר דעם קינד האסט דו מיך פיעל מאל ערנידריגט, גענומען א רעכט דעם אנדערן פערפאלגען פיר זיינע זינד, האסט דו אליין נעדארפט אבהיטען זיך פון געמיינהייטען און פערברעכען, מאדאם, דו האסט געהאט א קינד פון דיין איינענער שוועסטערס מאן, וואו איז דאס קינד? ביזט מוטער? גער פלאגען זיך, גער זיין געפאלטערט און געמאטערט, גער ליידען פאר דיין קינד!... דו האסט געמיינט, וועסט זיך אבלעבען אט אזוי דיין גאנצעס לעבען מיט אפערא, געזאנג און ליגען?!... אוים געזאנג! דער שרעקליכער סוף קומט!

גרעגואר: שש! עטי איך בעט דיך, נאר דעם איין מאל זיי א גוטע. דו וועסט זעהן...

עטי: דערווייל רעד איך נאך ניט צו דיר! ציליע, וואו איז דיין קינד?

ציליע: איך בין ניט קיין קרעמענטשוגער מויד, איך וועל זיך ניט געהן פערבינדען דעם קאפ!

עטי: אזוי, ווילסט זיך ניט פערבינדען דעם קאפ, הא? ציליע, איך האב דיך געבעטען: זעה, זאלסט קיין חרטה ניט האבען, זעה, זאלסט קיין חרטה ניט האבען... איך האב מורא, דו וועסט איצט חרטה האבען! (ציטערט פון אויפרעגונג).

גרעגואר: עטי, דו ווייסט אליין, אז איך האב דיך ליעב... אלע

טרויען דער וועלט מעגען קרעפירען פאר דיר נאר דו ביזט מיר טהייער...
געווים, איך טהו אמאל א דומהייט... אלע מענער טהוען דאס, אלע! זא
וואהר איך לעב! אבער נאר דו ביזט מיר טהייער, נאר דו ביזט טאקי מיינע!

עטי: דיינע! איך וויים, וואס הייסט דיינע! דיין אייגענטהום! מיין
ערפער געהערט דיר! מיין קערפער האט דיר געהערט זינד איך בין
געבוירען געווארען און וועט דיר געהערען ביז איך וועל שטארבען! ווען דו
דארפסט מיין קערפער, האסט דו מיך ליעב! ווען דו האסט מיך ליעב,
הייסט עס, דו דארפסט מיין קערפער! דו זעהסט מיך אבהיטען, איך בין
דיר טהייער ווי יעדעס אייגענטהום ביי יעדען אייגענטהימער!... מיין
קערפער האט דיך אינטערעסירט, מיין זעעלע אבער האסט דו יעדען טאג
צעהן מאל ערמארדעט! מיינע מענשליכע געפיהלען האסט דו יעדען אויגענ-
בליק געטראטען מיט די פים! כמעט צעהן יאהר געלעבט מיט דיר, און דו
האסט מיך אויף איין מינוט ניט בעטראכט אלס מענש, נאר אלס פרוי, אלס
ווייב, אלס דיענסט! האסט ניט געוואלט און ניט געקענט מיך פערשטעהן.
האסט ניט געוואלט און ניט געקענט וויסען וואס איך האב פאר דער
צייט איבערגעפיהלט. איך האב פערשפראכען צו הולדען און שווייגען, —
האב איך געשוויגען און ערטראגען מעהר ווי איך האב געדארפט!...
גענוג! בעלאגען, בעטראגען און ערנידריגט וועל איך שוין ניט זיין
מעהר! ניין! מעהר ניט!...

ציליע: דו ווייסט פון וואנען זי האט אנגעכאפט דיעזע גע-
דאנקען? חא! הא! עס איז פון קרייצער סאנאטא

עטי: ציליע, לאך איצט ניט! (פערוויררט) איך זאג דיר, לאך
ניט!

ציליע: אז דו ביזט פארט אזוי קאמיש... חי, חי

עטי: א יא? איך בין קאמיש? איך הייב מורא, איך וועל מוזען
זיין טראגיש. דו געדענקסט די „קרייצער סאנאטא"? געדענקסט דו
אבער ווי דו האסט דעם פאפא געזאגט, ווען מיר האבען העררן גרעגואר
פידלער ערווארטעט צום ערשטען מאל, דאס דו ביזט זעהר אייפער-
זיכטיג, דו וואלסטביידען צושניטען אויף שטיקער, אבער עטי איז א
מענש אהן א גאל, הע! איהר האט ביידע געמיינט, אז איך בין
ווירקליך א מענש אהן א גאל און איהר האט אייך צופיעל ערלויבט,
ניט אלע מאל וועל איך שווייגען און ניט אלעס וועל איך ערטראגען!

(קוקט זיך אום און חאפט די פלאש מיט קארבאליק און גרייפט אן ציליען).

גרעגואר: (זיצט פון דער ווייט, פארדעקט זיין געזיכט, זעהט
ניט וואס עס קומט פאר) אי, איך האב מורא, עס וועט ארויס א
סקאנדאל. עס קען זעהר שאדען מיין נאמען...

צ י ל י ע: וואס איז דאס? וואס ווילסט דו טהון

עטי: דאס איז קארבאליק, איך וויל דיך פערברענען! איך וועל אויסברענען דיינע אויגען, זאלסט ניט קענען קוקען אויף פרעמדע מענער! איך וועל דיר פערקריפלען דיין געזיכט, יעדער מאן זאל אויף דיר קוקען מיט עקעל און אבשוי! אז דו וועסט ניט זיין מעהר וויב וועסט דו זיך דערמאהנען דאס דו ביזט מוטער! (קען בשום אופן ני עפענען די פלאש).

צ י ל י ע: לאז מיך! לאז מיך! (ראנגעלט זיך) גרעגואר

ג ר ע ג ו א ר: עטי! דו שרעקסט מיך! (ער און ציליע ראנגלען זיך מיט איהר לאנג און רייסען ענדליך ארויס די פלאש פון איהר האנד).

ע ט י: דאס וועט אייך ניט העלפען! קיין זאך וועט אייך יעצט ניט העלפען! (חאפט ארויס פון סעטשעל דעם רעוואלווער און צילט אויף דער שוועסטער.

ג ר ע ג ו א ר: אונגליקליכע, וואס ווילסט דו טהון? (שטעלט אויס די האנד, זי שיסט איהם, ער פאלט, דאן שיסט זי ציליען, ציליע פאלט און עטי שיסט אלע פינף קוילען אוים, ווי א פערוויירטע, די לעצטע קוילען שיסט זי אוים ווען אלע ליגען שוין אין צימער... בייל'ע און אפרים לויפען צו גרעגואר'ן. חוה לאזט זיך אראפ אויף דער ערד נעבען ציליען. סאמואיל האלט דעם ערשראקענעם אלבערט'ן. ראפאיל און נאטאשא געהען צו עטי'ן).

ע ט י: פאפא, איך האב ניט געקענט מעהר. (לאזט ארויס פון איהרע הענד דעם רעוואלווער).

ר א פ א י ל: איך האב לאנג מורא געהאט, דו וועסט דאס טהון... עטי, מיין ארעם קינד. (אומארעמט זי און וויינט) האר אוים, לאז מיך זעהן... (בייגט זיך אן צו גרעגואר'ן)

ג ר ע ג ו א ר: און דאך, עטי, איך שווער דיר, איך האב דיך ליעב געהאט... פאר מיין טויט, שווער איך דיר. (אגאניע)

נ א ט א ש א: (וויינט) דיטיאטקא, קינד מיינס, וואס האבען זיי געמאכט פון דיר?

ע ט י: (פאלט נאכאשאן אויפ'ן האל'ז) ניאניא! מיינע געדאנקען מישען זיך, מיין קאפ איז צודולט, אין די אויגען שווינדעלט. אלעס וואנקט אונטער מיר. מיר ווייזט זיך אוים, איך זינק! איך זינק!.. (שרייט אויסער זיך) אי, ניאניא! ניאניא! ניאניא!

(פארהאנג.)